

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Claussen, Sophus.

Antonius i Paris : hans Optegnelser.

København : Gyldendal, 1896

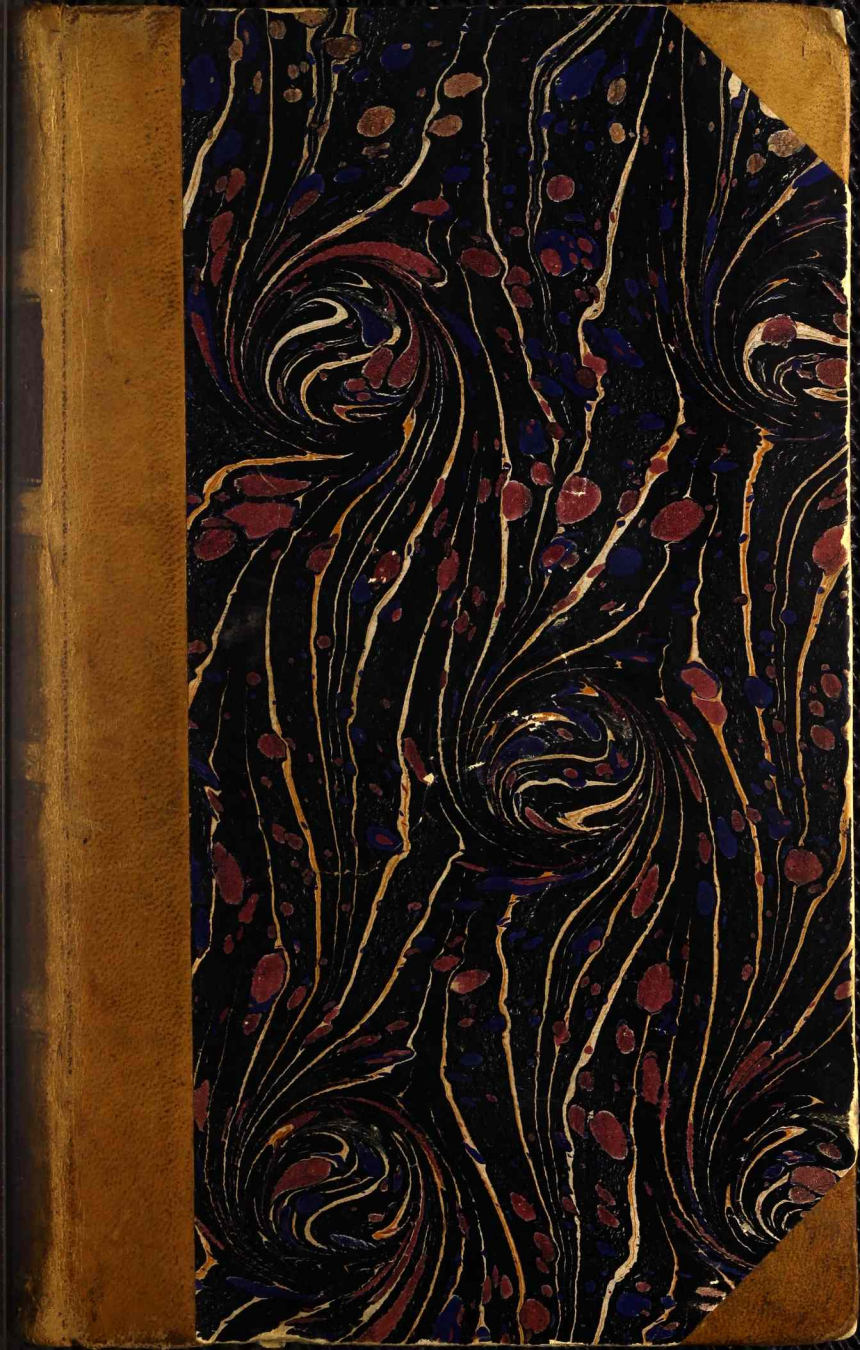
216 s., 1 tav.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

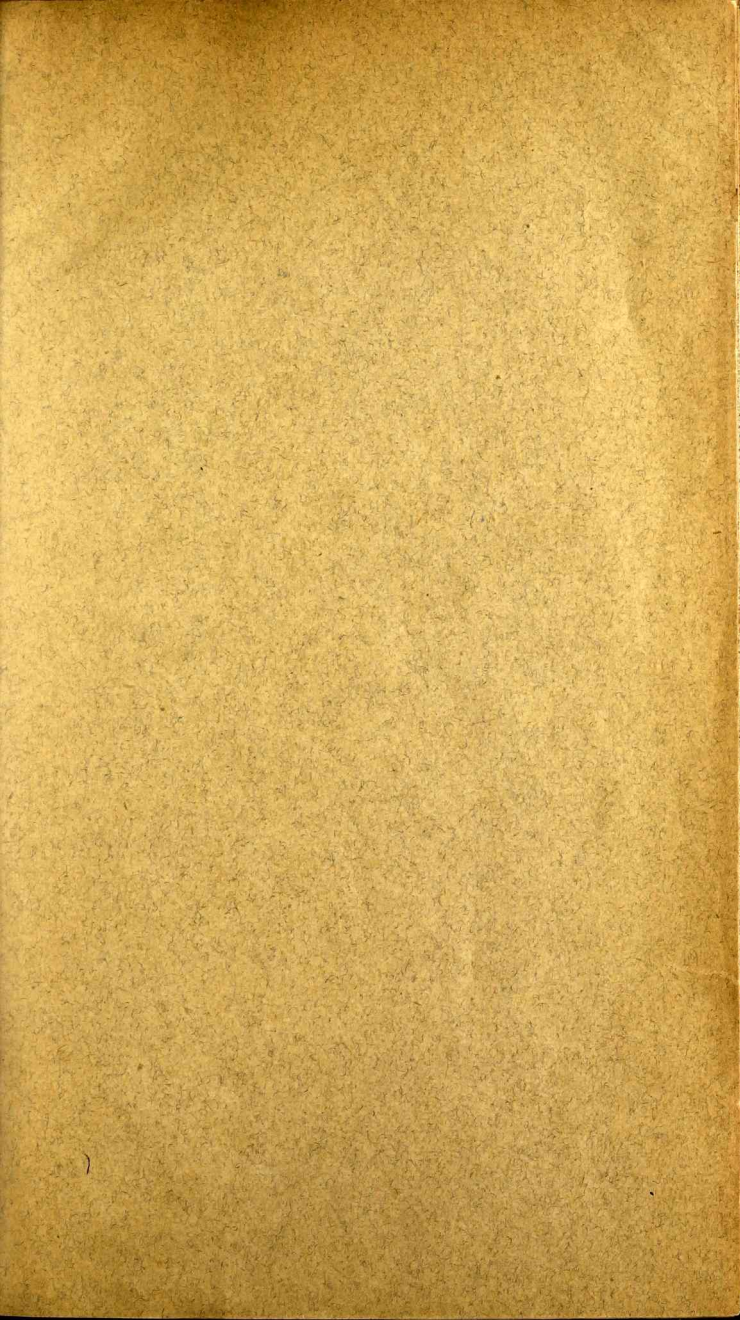
57-110

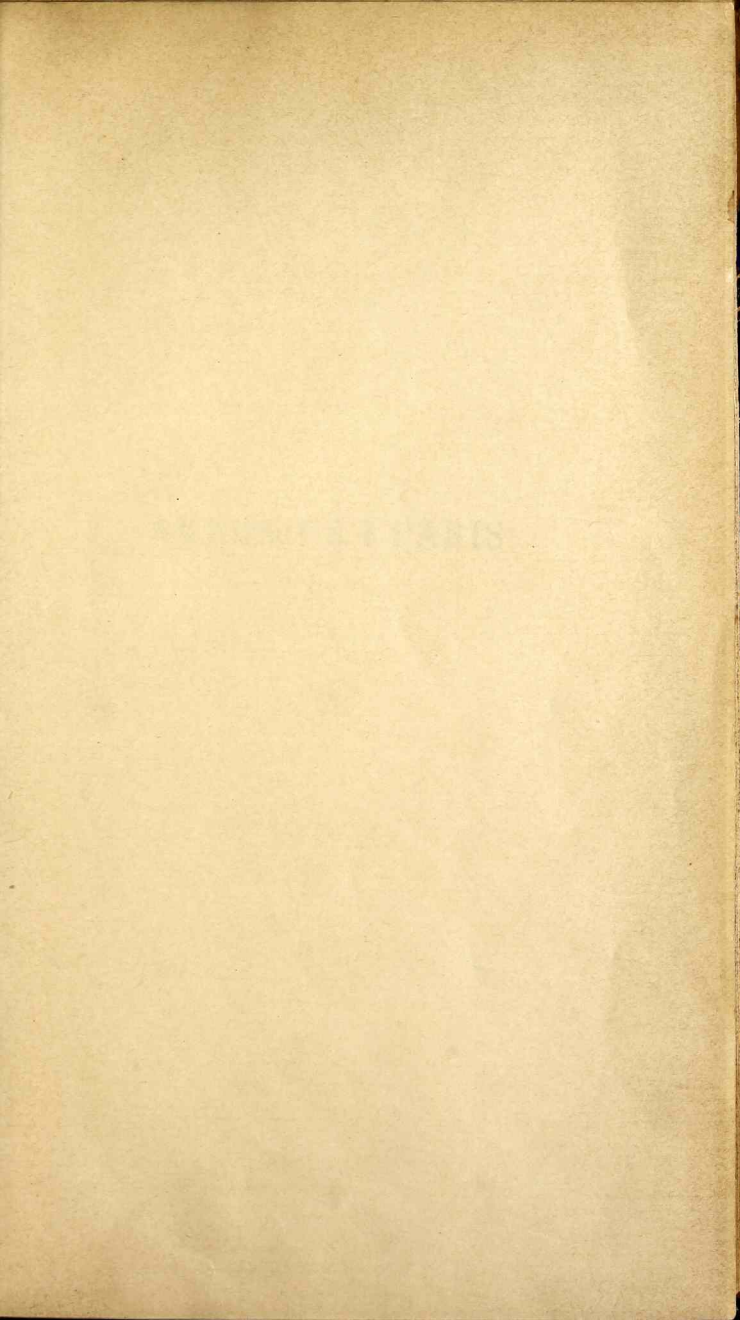
DET KONGELIGE BIBLIOTEK

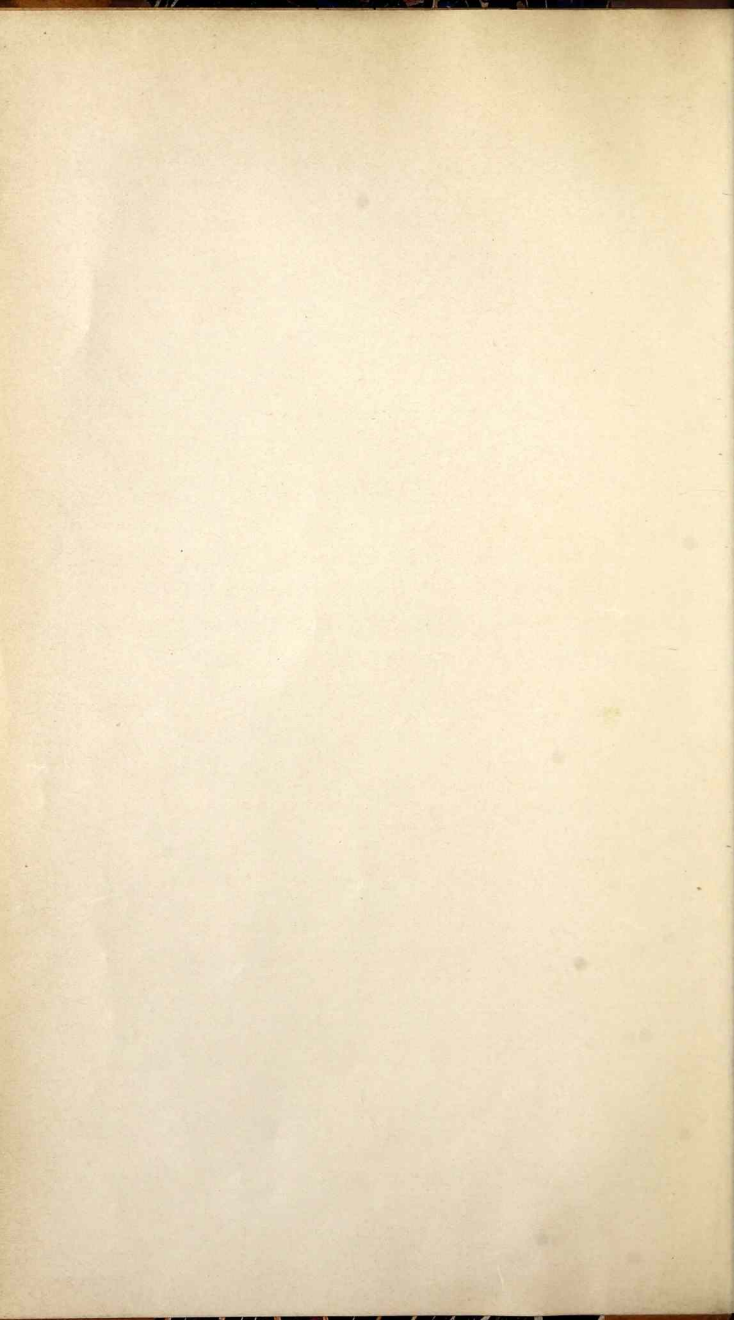

130023488788

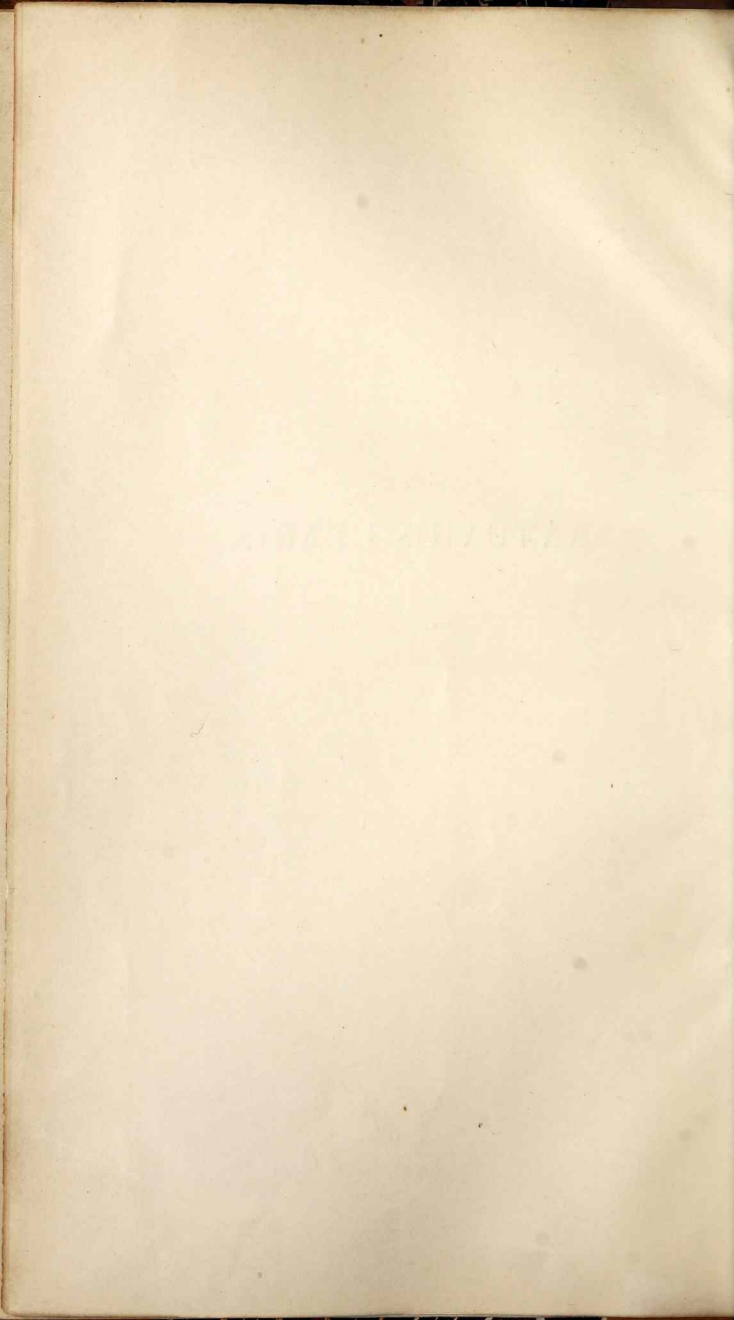

ANTONIUS I PARIS

ANTONIUS I PARIS

HANS OPTEGNELSER

VED

SOPHUS CLAUSSEN

KØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN)

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & CO. (M. A. HANNOVER)

1896

VENNERNE
PAA VENSTRE SEINEBRED

TILEGNES

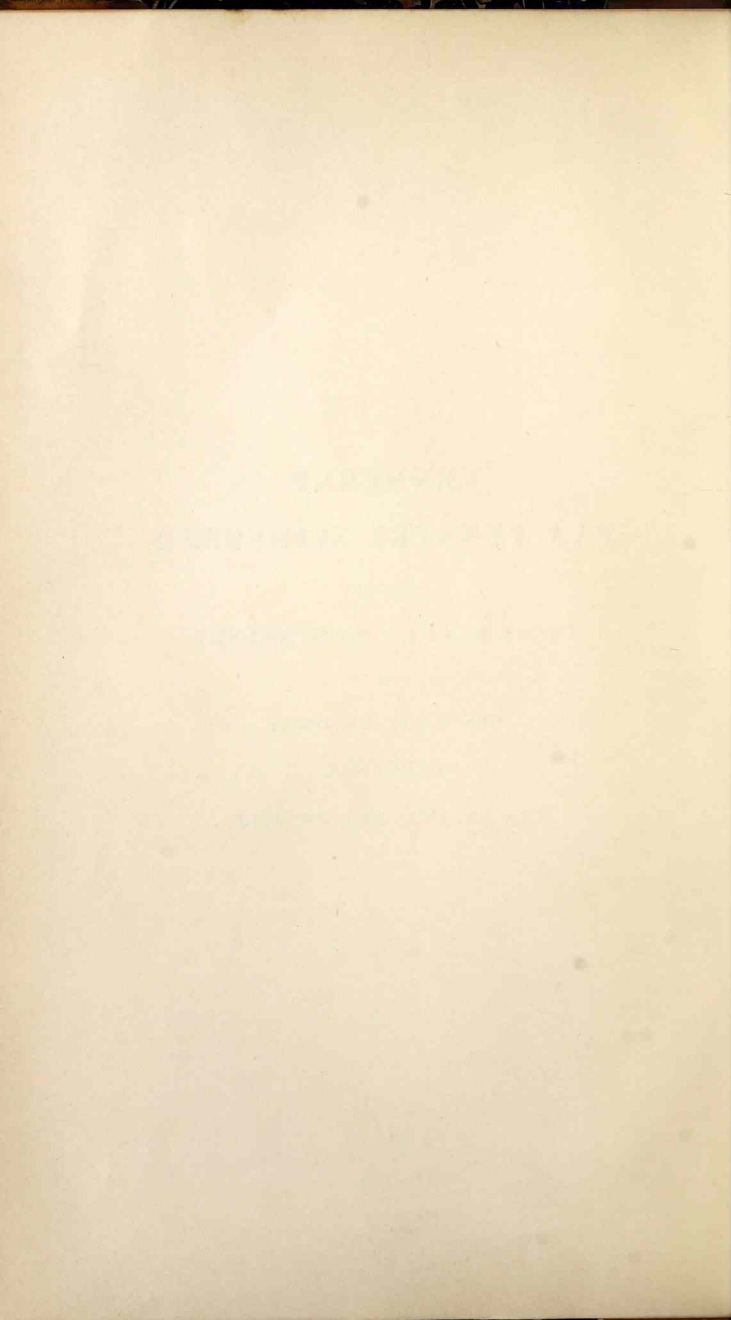
DISSE RINGE OPTEGNELSER

AF

DEN NAIVE ANTONIUS

SOM ERINDRING

FRA EN, DER IKKE ER MERE.

INDHOLD

	Side
Opvaagnen i den fremmede Stad.	5
Kogleriet i Boulogneskoven	17
Obeliskerne, Palmen og Fyrretræet.	27
Den Nysgærrige	41
Blødende Rose.	53
Det Frankrig, som jeg søger	65
Nyaars-Hymne	79
Hyacinterne eller de smaa Tidsskrifter	85
En Nat med Paul Verlaine	107
La Plumes syvende Banket	125
Efterskrift til Antonius' Optegnelser	139
Quartier Latin	145
De to Søstre paa Montmartre	169
Antonius og Ladislas	189

INDEX

1. General Introduction
2. The History of the
3. The History of the
4. The History of the

5. The History of the
6. The History of the
7. The History of the
8. The History of the
9. The History of the
10. The History of the

Indbydelse til Rejse.

Da Verden var dunklere, videre spredt,
da man rejste, dagvis, i Postkarret,

begyndte, naar Solen om Morgenens lo
og naaede ved Aften, omsider, en Kro —

Da Verden var længere strakt og fordelt,
før nogen endnu kom igennem den helt,

førend Møllerskens Kys som det Korn, hun
har malt,
blev et ringere Mel, som er bedre betalt . . .

man beded en Stund i hver By, hvor man
kom,
og i hundrede Byr, før man beded i Rom — -

Da den stolteste Stad og den snævreste Krog
var et særskilt Blad af Forundringens Bog,

her vildere Bjerge, her yndig Natur,
— her Borge, Slotsfrøkner og Hortikultur . . .

man opleved Verden til Vogns og pr. Baad
som en indviklet Fabel med endeløs Traad —

Da Slægten bag tættere Skove forladt
var fattig paa Glæder, men haabede brat —

da man vidste, at Døden kan komme hver Stund
og man ofred sit Liv for at dø med en Grund,

da vilde jeg fristet det vovsomme Spil
. . . i den farlige Fortid, som aldrig var til . . .

at elske og vinde min Muse og Mø
i det højeste Taarn bag den dybeste Sø,

for at gemme en Ring, naar hun hviskede: Rejs!
for at vi' hende siden et Vers under Vejs.

I en Verden mer vildsom, men mere beredt
— fra en Nutid med Sindet og Viljerne spredt,

fra en Nutid, mer banet men raadvild af Aand
som en Mø, der vansmægter ved Bejlerens
Haand —

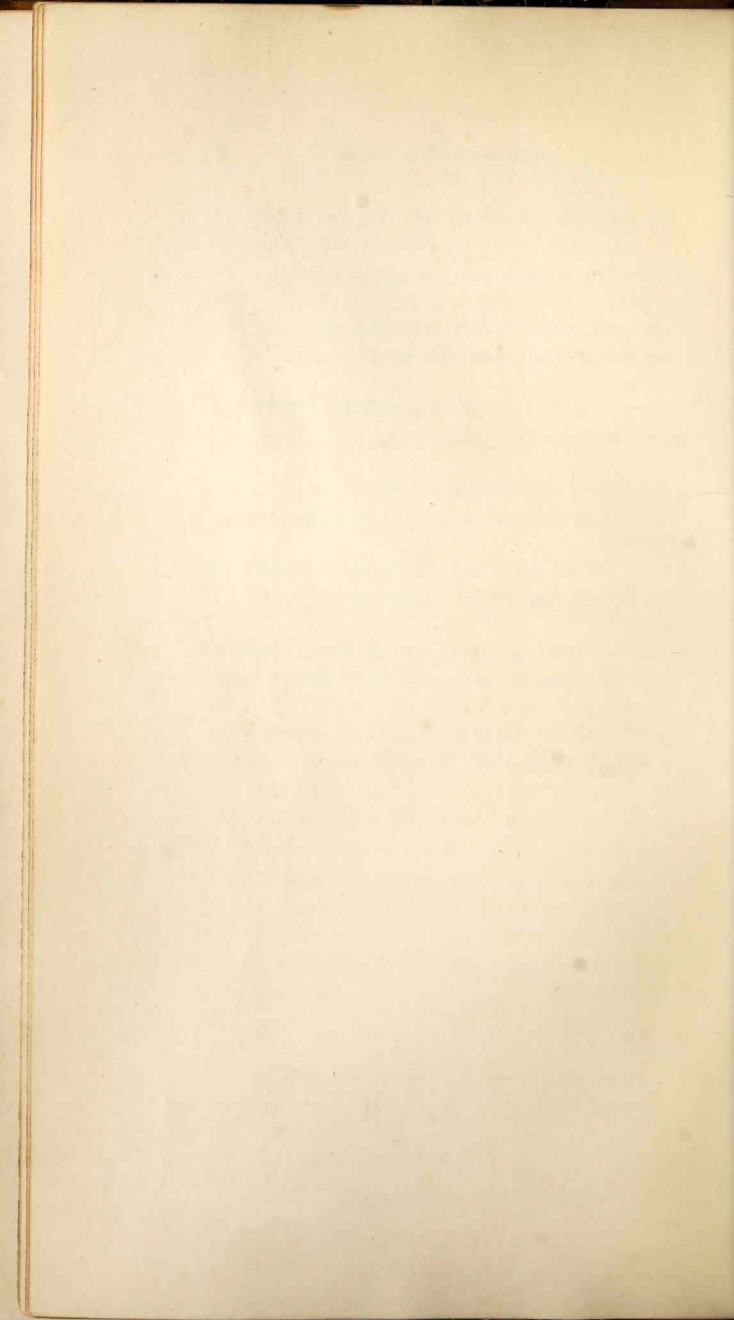
i en Verden, hvor intet er Køb eller Salg,
men alt er for den, som er tro i sit Valg —

vil jeg rejse . . . Rejs med og vær trøstig til
Sinds!

Alverden er frisk som en gammel Provins.

De vaargrønne Floder vi spejler os i
og gengiver alt med den første Værdi.

Sophus Claussen.

Opvaagnen i den fremmede Stad.

Paris, 18. Oktober.

Himmel, sikken en Seng jeg vaagner i! . . . sikken Himmelseng! — — Nej, jeg er ganske forstumlet, sprogforvirret, og i min Forvirring kan jeg endda sige Brandere. Hvad hedder *Brandere* paa fransk? *Des calembours!* — *Eh bien* — paa dansk: nu vel . . . jeg vaagner i en Himmelseng, *der er lige saa bred, som den er lang* — ganske som der stod i min første tyske Læsebog. Og jeg kigger ud under Gardinerne, paa hvilke Blomster og Grene mørkt og frodigt dækker en bleggul Grund, kigger til det store Spejl over Marmorkaminen, hvor jeg finder mig selv i vellystigt Halmørke vellystig henstrakt — Himmel, sikken en Seng! Jeg ler højt og fornøjet over min egen Vittighed. Og jeg siger som Jeppe: »Er det jeg, — eller er det ikke jeg?» »Jo, det er jeg.« *Je le suis.*

Altsaa er man i Paris — *Peter in der Fremde!* Fra Rhinen og til Seinen har jeg

ikke bestilt andet end at sige Brandere paa tysk og paa fransk. Det kommer sig af den store Umulighed, som det var mig at sige noget fornuftigt paa de to Sprog. Vittig er man i alt Fald, *Peter in der Fremde!*

Og jeg har paa Hotel garni lejet mig et Værelse, hvor en Empire-Seng i Mahogni med sine Omhæng alteragtigt som i en fornem Dames Boudoir optager Hovedpladsen: hvor en Marmorkamin vil være hyggelig at sidde ved til Vinter, mens den knitrende Ild i en Knude Træ giver mere Røg end Varme; hvor der er saa højt til Loftet som i to danske Stuer tilsammen, og hvor Vinduet som en Dør behængt med hvide Gardiner naar næsten fra Loftet til Gulvet, aabnes indefter og har en halv Alen Balkon udvendig. Dette Værelse tilfredsstiller alle mine Fordringer til godt Lys og stærk Skygge; og det er i Skyggen forsynet med store Spejle, der uddyber, forstørrer det og gør dets Halvmørke æventyrligt.

»Er De fornøjet, min Herre?« — »Ja, jeg er, min Herre, meget tilfreds.«

Êtes-vous content, monsieur? — Oui, monsieur, je suis bien satisfait (meget mæt).

Alexander den Store sov med Homer under sin Hovedpude. Jeg nøjes med et Lexikon.

Frankrig er et udmærket Land, hvor man uden vidtløftige Forklaringer faar, hvad man ønsker sig og mere til. Et Vidunderland! Man forstaar ikke mere end hvert tiende Ord

af, hvad de Folk siger. Men hvor man er glad over dette tiende Ord, som man forstaar. Man gemmer det som en Perle . . . *une perle*. Man taler uforstaaeligt; men man faar dog sin Kuffert besørget, man finder sit Hotel, man bliver barberet, man spiser til Aften — hvad det altsammen koster, véd Fransk mændene saa udmærket at sige paa en forstaaelig Maade.

Ak, hvor er Menneskene falske! Og hvor har den tyske Impresario, som rejste sammen med mig, og som først udgav sig for Journalist, skændig skuffet mine bedste Forventninger! Han talte alle Sprog med lige Lethed og jeg med lige Slethed — og vi var Venner, vort Venskab strakte sig fra Rhinen til Seinen, fra Morgen i Köln til Aftenen i Paris . . . Da Laasen paa min Haandkuffert gik itu under Toldvisitationen i *Jeumont* og de seks Par hjemmestrikkede Strømper, som min Moder havde givet mig med, rullede ud, var han mig behjælpelig og havde strax en Rem, som han spændte om Kufferten. Til Gengæld lod han mig slæbe den Del af hans Bagage, han ikke selv kunde overkomme, og lod mig paa Venskabets Regning, og fordi han ikke selv havde vekslet Penge, betale alt, hvad han nød under Vejs. En sjælden Mand! han talte ogsaa dansk, kunde sige *smukke Pike* og vidste, at smaa Børn hedder *smo Bjarne*. Vi indrettede vor Kupé til Sovevæggen, for at han kunde finde den fornødne Hvile, og vi drak Kognak af det samme Glas, endskønt han var kommen fra

det kolerafarlige Hamburg. Og jeg, som kunde min Heine, citerede for ham Digtet om de to Polakker:

»De drak af det samme Bæger, sov i den samme Seng. Én Lus og én Sjæl — kløede de sig begge omkap.«

Da vi skiltes paa Pariserbanegaarden, aftalte vi at ses tre Timer senere i *Folies-Bergère*, som han anbefalede mig meget, da det ligger nær ved mit Hotel, og da det er et Variété-teater, hvor jeg strax første Aften vilde faa et dybt Blik ind i Paris.

Der sagde vi altsaa Farvel paa Banegaarden, jeg stod alene, og kun med fortvivlet Anstrængelse lykkedes det mig i denne Travlhed at faa en Drager til at tage sig af mine Kufferter. Men jeg fandt dog én, en flink Mand med tjenstvillige Øjne. Og jeg kom til mit Hotel, og jeg hilste paa saa godt Fransk som muligt fra Hr. Mortensen i Danmark, hvad der gjorde dybt Indtryk. Jeg ytrede Ønske om at blive barberet og at spise til Aften, og den uforlignelige Vært viste mig fra sin Gadedør en Barberstue og et Brasserii.

Det er min første Vandring i den lystindrende Stad og mine første Forsøg i det Sprog, hvis Literatur jeg indbilder mig at kende ret godt. Jeg træder ind i en Barberstue, ikke ret stor, men straalende af Lys og Marmor fra øverst til nederst. Jeg finder to Verdensmænd med velplejet, brunt Haar og Fuldskæg, vandrende om i blændende Skjorte-

ærmer, og en mørkladen Dame noget til Aars, der sidder ved en Skranke og tæller Penge, myndig og elskværdig. Jeg staar stille midt i Stuen og ser mig forladt omkring.

»Men Charles, men tag dog Herrens Hat!« siger Damen let bebrejdende til den ene af de to Verdensmænd.

Nu sættes jeg i en Stol, og der sker en Barbering, hvis Mage jeg ikke før har oplevet. Jeg er endnu saa frimodig at have visse smaa Ønsker, som jeg udtrykker i smaa, veloverlagte Sætninger. Men disse Sætninger afføder smaa Spørgsmaal af den barberende Charles i et altfor uforstaaeligt Fransk. Alt Begreb hos mig hører op; jeg ser mig atter bedende omkring. Og den anden begynder hjælpsomt at tale tysk.

»Ja, men jeg er jo ikke Tysker,« siger jeg paa fransk.

Nu smiler de tre Menneskers Øjne med en utaalelig Finhed.

»Aa, Monsieur, det gør aldeles ikke noget,« siger med uforstyrrelig Elskværdighed han, der før talte tysk.

»De er maaske Englænder,« siger han, som barberer mig, nu paa engelsk.

»Nej, nej,« svarer jeg standhaftig paa fransk. »Nej, jeg er Skandinav. Jeg er fra Danmark.«

Alle tres Øjenbryn løfter sig forbavset og uden Begribelse.

»Aa, det er meget langt borte.« — *C'est bien loin d'ici.* Jeg mistænkte dem for, at de ikke før i deres Liv havde hørt Danmark eller Skandinavien nævne. Men de hilste mig Farvel med det tjenstvillige og hjærtevindende, franske Smil, da jeg, atter med nogen Anstand, gik ud ad Døren.

I Brassieriet den samme Kamp mellem en Opvarter, som vil tale tysk, og mig, som vil behandles paa fransk. En Kamp om, hvilke Retter jeg skal vælge paa den mest uforstaaelige Spiseseddel.

Men velbarberet, mæt og fornøjet begiver jeg mig endelig til *Folies-Bergère*. Jeg vandrede gennem en elektrisk oplyst Vinterhave med Springvand midt i Salen, ind i Teatret. Men hvad der foregik paa Scenen, véd jeg ikke noget om, endda det meste var Pantomime . . . Livet paa Spaseregangene — *les promenoirs* — holdt mig fast og bortledte med eller mod min Vilje min Opmærksomhed.

Jeg mødte da i Promenoirerne Damer, én og én og to og to, i prægtige Klæder, meget sminkede og ganske gamle, men ogsaa helt unge og overvættes friske. De havde ikke passeret mig tre Gange, før de lagde Haanden paa Hjærtet og sagde i det elskværdigste Tonefald, der lød, som om de skulde neje dybt med det samme:

»Monsieur, vous m'offrez un bock.«

Det betød paa dansk: »Giv mig en Bajer, Herre!« Men hvortil en Oversættelse af et i

sig selv velklingende Sprog, naar det dog er Tonefaldet og Mimiken, som det mest kommer an paa?

Min tyske Impresario lod sig stadig ikke se. Jeg vilde ikke nægte mig at tage den første Undervisning i Fransk, som det tales af levende Tunger, især naar det kunde ske ved et Glas Øl.

Der var en blond Dame, som sagde, at hun var fra Lothringen og hed Jeanne, ligesom Jomfruen af Orleans, Jeanne de Lorraine. — Hun paastod, at hun vilde holde af at se mig ofte, men jeg sagde, at jeg var kommen til Paris for at sé Louvre og Notre-Dame, og at det ikke vilde levne mig Tid til at se Jeanne af Lorraine. Mit Svar gjorde hende trøstesløs. Hun sad lidt og grublede og fandt endelig en Udvej. Der var den fuldeste Kærlighed i hendes Stemme:

»Ja, men naar De da rejser tilbage til Deres Land, saa tag mig med som Deres Kone.« Man maa tænke sig Folies-Bergère, hvor dette foregaar, mere smukt og straalende end noget københavnsk Teater og Publikum velklædt, taktfuldt og stilfærdigt i sin Opførsel som et ærbart, dansk Teaterpublikum.

Efter Jeanne af Lorraine forsikrede to ejendommelig smukke Damer mig for et Glas Øl om deres Kærlighed. Vor Forstaaelse var den bedste, men da de paa min Regning vilde købe Blomster til otte Francs, blev jeg nødt til at sige:

»Mesdames, je ne suis pas né hier.« —
Jeg er ikke født i Gaar.

Over dette Slagord faldt de i en ustyrlig
Glæde, og de lovede mig, at det ved deres
Hjælp skulde blive fin du siècle i Paris.

Endelig var der en fin, skælvende Kvinde-
skabning, som bar Krigsnavnet Marguerite Faust,
og som ikke vilde tro mig, før jeg sagde, at
jeg var Tyrk med tre Hustruer og ti Med-
hustruer og følgelig ikke kunde tage mig af
hende . . .

Min hamburgske Impresario dukkede ende-
lig op, men da jeg glad ved Gensynet løb
ham i Møde, var han fordybet i en fransk
Samtale med en lille, uanselig Herre. Og
efter at have hilst paa mig vendte han sig
til den lille uanselige:

»Ce monsieur lá est bien lapponais.«

Det var mig, som han kaldte »meget
laplandsk«. Jeg vendte mig sorgfuld bort.
Ak, min kære, tyske Impresario, for hvem
jeg har betalt saa meget uspiseligt, fransk
Smørrebrød! Saaledes forgaar de skønneste
Venskaber — et Venskab fra Rhinen til Seine.

Jeg vendte mig om og gav mig til at
tale med den unge Dame, der før fattede Tiltro
til mig, da hun fik at vide, at jeg var en
Tyrk med 3 Hustruer og 10 Tjenerinder. Jeg
havde den Trøst at se hendes Tiltro forsvinde,
efter at hun havde gjort mange naive Spørgs-
maal og jeg med rig Fantasi havde udmalet
hende Livet i Konstantinopel.

»Mais Monsieur, vous avez des yeux très-polissons.« — Deres Øjne ser saa upaalidelige ud.

Min kære Impresario! Jeg havde glemt og tilgivet ham hans uskyldige Ord om mig stakkels Peter i det Fremmede. Og jeg tænkte, at vi nu skulde tilbringe en Time sammen i skønneste Glæde. Da kom han til mig og sagde med et belevent Smil:

»Véd De, hvad jeg har indbildt den Herre: at De var Impresario for en stor Lappekaravane.«

Ja saa!

»Kære Ven og Impresario,« sagde jeg. »Det var dog knapt saaledes, Ordene faldt. Det var mig, der saa laplandsk ud, og det var aabenbart Dem, der betragtede Dem selv som Impresario i Aften for en laplandsk *Monsieur*. Men det er jo aldrig værd at tale om?«

Disse Ord sagde jeg og skiltes atter fra ham for et Par Minuter. Men da jeg kom tilbage, var min Impresario ikke mere at finde. Han havde beskæmmet ladt sin Karavane i Stikken.

.... Jeg fandt dog til mit Hotel, heldigvis, medens jeg hele Vejen blev ved at gentage franske Sætninger for mig selv, glad over, hvad jeg havde hørt og set.

Jeg vaagnede i min Himmelseng og hørte i Gaderne Sælgeres og Sælgekoners besynderlige Raab paa det fremmede Sprog. Soldater drog forbi med Hornsignaler. Jeg hørte ogsaa trampende Hove og vælig Hestevrinsken, som

fylgte hele Gaden. Og ingen Lyd forekom mig mere stolt og lidenskabelig. Jeg mindedes

— Musset:

Ta cavale isabelle
hennit sous tes balcon.

— Din isabellafarvede Hoppe vrinsker under dine Balkoner! — Op, op! I Gaar mistede du din Impresario, du lod Jomfruen af Orleans og Marguerite Faust med samt deres Hyrdinde-Daarskaber blive tilbage i Folies-Bergère! I Dag skal du se Louvre og Notre-Dame, op-søge det Paris, hvorom Musset har skrevet Vers.

Antonius.

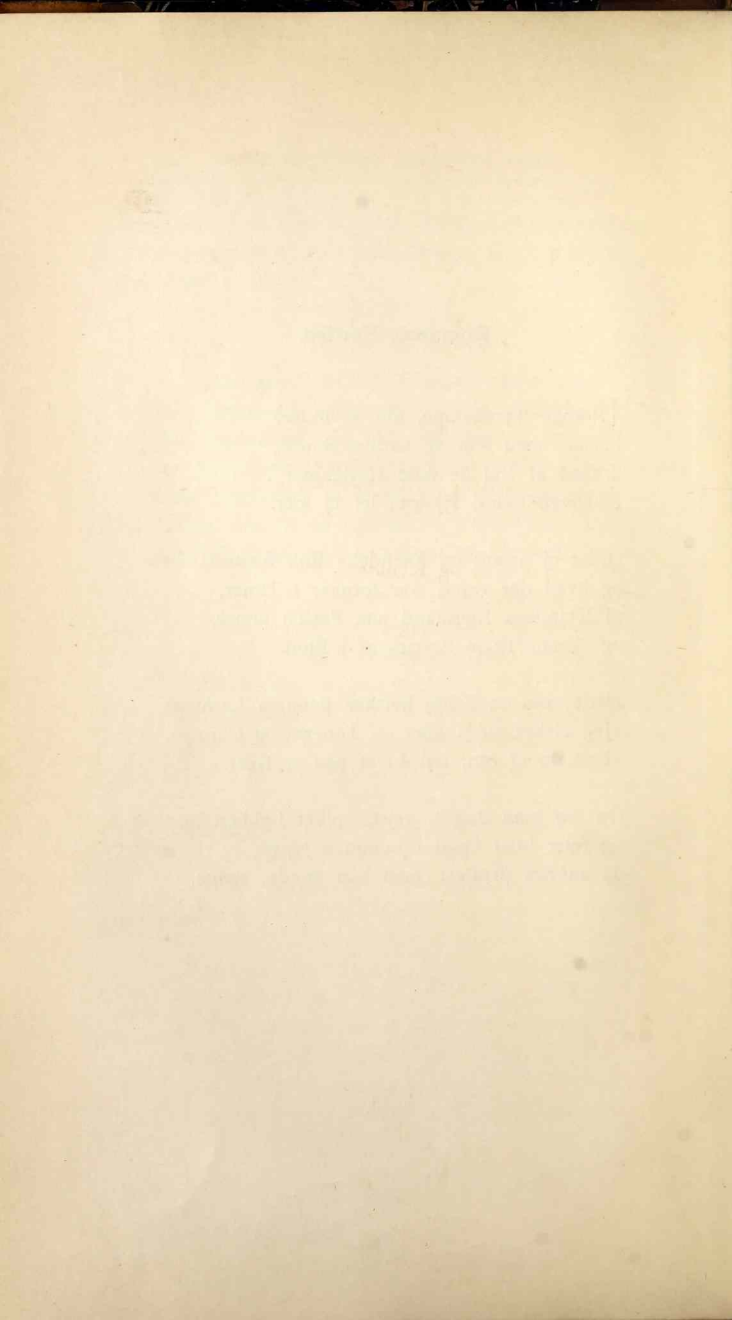
Romansk Verden.

Blodige Tyrekampe, fine Kvinder,
Flasker med Vin og natlige Supér,
drukne af Vid de fede Harlekiner . . .
Elskoven fødes, Hjærtet ler ej mer.

Ordet ej nævnt og Kvindens Blik forstod!
og hvad der vared Aar forgaar i Timer,
til Kvindens Ejermannd paa Porten kimer,
og Ærens Duge tvættes af i Blod.

Hedt som en Kilde hvisker gennem Larmen:
»Jeg elsker, vogt dig« — Tonerne af Carmen, —
»hvis du er ren, sæt Livet paa et Kort!«

Og har man drømt, rejst, spillet Lykken bort
og føler intet Guld i Lommen tynde,
da aabnes Brystet: man kan græde, synge.

Kogleriet i Boulogneskoven.

Paris, November.

Lad mig gentage det for allersidste Gang, og mens jeg endnu tror derpaa:

Alle Franskmænd paa Gader og Stræder er opfyldte af høflig Omsorg for en fremmed; de tillader paa ingen Maade, at han staar forlegen i deres smukke Paris; de ønsker i virkelig Bekymring og Deltagelse, at den Monsieur dog skal komme rigtig af Sted.

En Aften ved Indgangen til et Teater var jeg uden Billet kommen midt ind i en Opstilling af Mennesker, alle med Billetter. Jeg spurgte mig for hos de nærmeste: hvor jeg skulde henvende mig, og tre Herrer og en meget svær Dame med graanende Hageskæg gav sig til at raabe i Munden paa hverandre af lutter Behjælpssomhed, saa jeg ingenting forstod og blev ganske fortvivlet. Jeg fik ikke Lov til at gaa ud af Rækkerne; de greb mig i Frakkeærmerne, snød mig forbi Opsynet ved Ind-

gangen, og sejerstraalende førte de mig til sidst ad forbudne Veje hen til Billetlugen.

»Denne Vej, Monsieur, denne Vej. Følg kun med mig. Følg kun med mig!«

Ak, jeg tænkte paa Hjemmet — hvor langt vittigere man der er, naar man med den godmodig plumpe Ondskab, som er vor sædvanlige, enten spænder Ben for en uskyldig vejfarende eller dog ganske rolig staar og ser paa, at han gaar vild.

At jeg Dagen efter dette Besøg i Teatret løb vild i Boulogneskoven og længe famlede om i Bælgmørke, kan jeg ikke regne Fransk-mændene til Last. Thi jeg mødte kun hvert femte Minut et Menneske, og jeg turde af Frygt for Livet og for de Francs, jeg havde i Lommen, ikke røbe, at jeg var en fremmed, som behøvede Oplysning om Vejen.

Jeg var om Eftermiddagen kørt ud til *Passy*. Inden jeg naaede til Boulogneskoven, blev det temmelig silde. Ensomme Drosker kom mig i Møde op ad den brede Chaussé til Skovsøerne. En fuldstændig Stilhed, en endnu solvarm Høsteftermiddags Fred var det, som ned ad de snorlige Veje rislede imod mig sammen med en enkelt, langsomt glidende Vogn. Træerne var grønne under den parisiske lette, graa Himmel; kun nogle, som stod for sig selv, havde en rød-blond Tone, næsten som Kvindehaar. Før jeg var ved Søerne, voksede der i lange, usynlige Traade sød Skumring op af Jorden, fra Plænerne og det

rødgule Grus, medens Træerne endnu badede deres Hoveder i gylden Genglans af Dagen. Og op fra Vandspejlene vældede nu hvid Røg, bredte sig i Striber og Lag og tilslørede Foden af de græsklædte Bredder. Mens jeg ved Synet af disse Plæner erindredes om moderne Billeder med det Bellmannske Motiv: en Frokost i Græsset, Rhinskvind i grønne Glas, og i den graa Græsmark en Grisette — hørte jeg en Amme, der pludrede sit Fransk og saa' en pur ung Pige, der var i Selskab med hende, løbe mig skælmsk forbi. Under Træerne tæt ved blev den skælmske staaende, mens Ammen med Barnet rask fjærnede sig ad Stien langs Bredden. Og da Amme og Barnevogn endelig ikke mere var til at se, raabte den unge Pige, som henvendt til mig, pludselig et højt, dansk *Godaften*, brød ud i en Fnisen og satte i Rend for at indhente hende.

Jeg standsede ikke Skovens flygtende Nymfe med noget Tilraab. Jeg saa mig med tilstrækkelig Selvironi om mellem Træstammerne og var aldeles ikke sikker imod, at Boulogneskoven mulig var befolket med Dryader, som havde mig til bedste, og som hvert Øjeblik ud fra det Usynlige kunde tilslynge mig et københavnsk *Godaften*, imens de smuttede bort, leende af fuld Hals.

Jeg har før været saaledes til Mode paa min Rejse. Laa jeg om Morgenens i min Seng og hørte Folk gaa samtalende op og ned ad Trapperne, eller spaserte jeg og lidt borte

hørte Summen af Mennesker, har det været mig ganske tydeligt, at jeg hørte danske Ord og Vendinger. Jeg har følt det med en Vished, som i alt Fald var mig selv tilstrækkelig, at disse fremmedtalende Mennesker havde en stor Komedie for med mig, gjorde sig al den Ulejlighed med at tale fransk, naar jeg hørte paa dem, og naturligvis indbyrdes for en Nemheds Skyld nøjedes med dansk.

Jeg har været saa mistænksom som en Dame hjemme i Danmark, der en Gang fortalte mig, at hun, fra hun var en lille Pige, stedse har haft den selviske Forestilling, at Verden blot var til for hendes Skyld, og at hendes Fader, hendes Moder, alle Væsner og Skabninger, kun var Figurer af Pap, saa det gjaldt for hende om at kunne overraske dem en eneste Gang, komme »om ved« dem og fatte det nemme Maskineri. Ved de første Skridt i Paris forekom jeg mig som stillet over for en Port, hvor der med kæmpemæssige Bogstaver stod berettet den kæmpemæssige — Løgn: »Dette er Paris.« Men bag Bogstaverne tittede næsvisse Ansigter frem, som med fiffig Tøsethed og ikke helt uvenskabeligt holdt én for Nar, og som meget godt kunde falde paa at raabe et københavnsk Godaften. Ensom lænet til et Træ i Boulogneskoven søgte jeg nu at titte bag ind i Maskineriet og komme til den rette Betragtning af Tilværelsens uhyre Gøgleværk.

Imidlertid faldt Mørket paa. Det var i et Øjeblik næsten dyb Nat. Et Sted inde under Træerne var der tændt et Baal, hvor et Par Mænd gik og stegte Kastanier. I Mulm og Mørke famlede jeg mig tilbage gennem Skoven; jeg er nu oven i Købet vejvild og klatrer op paa snart den ene, snart den anden Vejviser for ved Gløden fra min Cigar at tyde Indskriften. Gøgleriet bliver til sidst meget ubehageligt.

Se, blot for Gøglet og for Narrestregernes Skyld kan der jo pludselig rejse sig en Mand fra en Grøft og sige:

»Uret! Pengene! Livet!«

Denne Begæring falder mig ubekvemt, og jeg tager Hatten af med yderste Høflighed, sigende disse Ord:

»Monsieur, jeg er selv Tyveknægt og Halsomdrejer. Tag mig med i Deres Komplot. Mine Par Sous kan dog ikke være Dem til nogen Nytte.«

Men Gud véd, om denne fornuftige Henstilling vil bide paa ham? Nej, for at jeg skal blive i Illusionen, alene for at jeg skal tro, at det hele ikke er en Komédie, skiller han mig her, midt i den sorte Skov, ved min udødelige Sjæl!

— — Endelig opdager jeg Skæret fra mange tændte Lygter, finder en aaben Gitterlaage og hører atter Lyden af Menneskestemmer, der, skønt de taler fransk, klinger saa velgørende hjemligt. Det er igen det stærke, virkelige Liv, der slaar mig i Møde, jeg tvivler

ikke mer om, at de Mennesker her i den stille, parisiske Forstad taler fransk som deres naturlige Sprog, og jeg føler mig flov over den Mystik, hvormed jeg med dansk Fantasi har fyldt Boulogneskoven.

Med et Velbehag som en Mand, der er undsluppen fra en stor Fare, sætter jeg mig til rette i en smuk, kun lidet søgt Beværtning, hvis Ejerinde, en Enke, bringer mig Kaffe og veksler nogle Ord med mig, der alle falder mig saa simple og selvfølgelige, som var det hjemme. Jeg ser de Kunder, som kommer til hende, og jeg synes ogsaa, at deres Sprog falder saa let, saa nemt, saa kønt, som kunde de ikke tænkes at tale noget andet. Det gaar op for mig for første Gang. Ikke inde paa de store, de travle Bulevarde, hvor Fransk-mændene gør deres Sprog indsmigrende for at tækkes et Publikum fra alle Lande, ikke — paa Théâtre français, hvor Molière spilles, og — hvor Frøken Reichenberg kvidrer sine Repliker, ikke mellem Sports-Dandyer, Barbersvende og Reportere — men i en beskeden Kafé, langt ude i Forstaden mellem tarvelige Folk, men virkelige, jævne Franskmænd, mærkede jeg for Alvor Lysten til at tale, leve, meddele mig som de.

Og i Velbehaget som Manden, der har udstaaet en stor Fare, men nu befinder sig paa sin kendte, trygge Jord, skrev jeg da, til Straf over mig selv og for at advare andre mod dansk Fantasteri, de følgende

Rimerier under Vejs.

Nær *Bois de Boulogne* ej Vogn at finde,
ingen Droskelygte i Mørket at se,
intet Bud til Paris! Kun et sjællandsk
Minde:

Kun Lys i en pyntelig, landlig Kafé
med Savsmuld paa Gulvet, med Voksdug paa
Bænken,
mens den rastløse Husmo'r staar tavs bagved
Skænken
og sælger en Gæst efter Vægt lidt Tobak,
hører sagtmodig paa Nabokvindens Snak,
hvis Patteglut gramser begærlig om Brystet
og finder sin Næring, guddommelig trøstet.

Det var i den landlige, tyste Kafé,
hvor jeg blev i den inderste Stue bænket,
min sorte Kaffe i Glasset skænket,
at jeg først fandt mig vel i den fremmede Tunge,
hørte en Moder, som pludred med sin Unge;
mens hvilende trygt som en mødig Helt
jeg saa mig omkring.

Og velkendt som Sproget
fandt jeg i Krostuen øjebliksbroget,
med flygtige Penselsstrøg, Felt ved Felt: —
Vægdekorationer paa Trods af Fornuften,
Teglhængte Tinder, Svaler i Luften,
en Kirketop gemt bag et Rosenstakit!

En Verden i Blegrødt, i Grønt og i Hvidt
som Roskilde-Roser, sjællandske Bøge,
som Duernes Kurren paa Taget i Køge.

Det var nær Paris i en Forstads Kafé,
der var slig en nordisk Uskyld at sé:
et skyndsomt Staahej gennem tyve Felter
af Isbjørne, Skibbrud og Bølger, som vælter.
Mod en gulmalet Maane med Ansigt paa
en Kat krummer Ryg paa et Tag i det Blaa,
mens forneden en Pjerrot, hvidklædt og bitter,
piner sin elskovsvemodige Zither.

Fra Felt til Felt, over Sten, over Stok —
en Kunst, som er ung og forfløjen nok!
Men jeg føler i Panden et Værk og en Pine:
disse svimlende Blomster, disse Hvaler med

Luffer,

det er som at se sine gamle Skuffer,
hvori man har hengemt en Fortids Rest,
fra den Gang man knælte med værdig Mine,
Cigar i Munden og Mandoline,
da selv man besang sligt et Land og dets

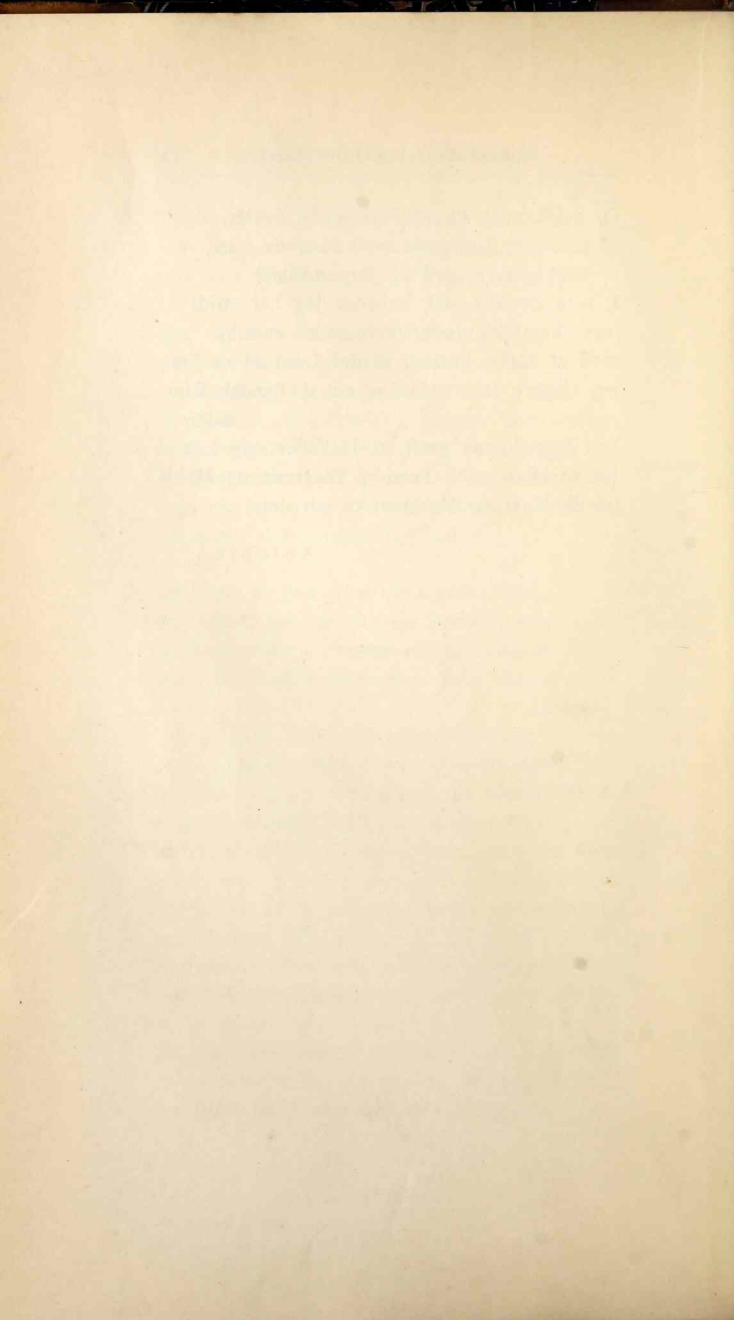
Kvinder,

de Roser, de plukker, de Hoser, de binder,
og udvalgte Een som fornemst og bedst:
Mer stram i sit Snørelivs Rosengelænder
— end Libanons Taarn, der mod Syrien vender.

Ja de Franskmænd kan le, som ej kender
— de Gøge! —
en Rose fra Roskilde, Due fra Køge!

O, hvidklædte Pjerrot, svævende Svaler,
o, graasorte Kat, som med Maanen taler,
o, Klokketaarn med dit Rosenstakit!
I, som sletikke véd, hvordan jeg har stridt
(mit skamfulde Inderste brænder endnu)
med at skabe Fornuft af det Gøgl til en Sou,
jeg vil gi'e Jer til Deling en sjællandsk Rigs-
daler,
kan I gøgle saa groft, at I skaffer mig kvit
for at huske min Fortid i Blegrødt og Hvidt
og Skyblaat og Murgraat og alt det

Antonius.

Obeliskerne, Palmen og Fyrretræet.

Paris, Nov.

Idet jeg over alt paa Gader, Veje, i Sporvogne og i Teaterloger for en Øvelses Skyld søger Samtale med indfødte og fører et udmærket Sprog med indslyngede Betindelses-Bisætninger og med en Brug af Subjonctif og Conditionel, som er fuld af Finheder . . . skal det hænde mig, at det i dette Øjeblik netop ikke vil falde mig ind, hvad et Fyrretræ hedder. Og dog skal jeg bruge det i dette Nu, da jeg sidder i Sporvognen mellem St. Cloud og Louvre og lykkelig har knyttet en Samtale, aabnet mig den allersjældneste Lejlighed til at vænnes til Sproget.

Aa, tro for Resten ikke, at jeg falder Folk til Besvær i Sporvogne eller Teaterloger. Sad jeg ikke i Aftes i *Odéon* ved Siden af to Pariserinder, som bevogtede mig med forventningsfulde Øjne og siden søgte at tale baade tysk og engelsk indbyrdes for at lokke mig

ud af min Tilbagetrukthed? Forgæves! mine Læber blev stumme.

Men i Dag er det en anden Sag. Med største Mod har jeg sat mig ud over alle Sprogvanskeligheder og det, som er mere. Og nu skal jeg pludselig staa stille i sørgelig Mangel af et *Fyrretræ*.

Jeg kan sagtens tale om en Obelisk, fordi den er Obelisk paa alle Sprog; men den erstatter mig ikke det Fyrretræ, hvormed jeg vil fortælle den stolte Dame, der sidder lige over for mig i Vognen, kørende mellem St. Cloud og Louvre, og som paa min Udlændigheds - Vegne ofrer lidt af sin Grandezza, under mig en fjærn Solstraale af sin Opmærksomhed.

Ak, det er saare langt fra, at hun har gjort Øjne til mig som de to Damer i Aftes, eller at hun nu gør Øjne. Men forunderligt, jeg sætter en uvurderlig Pris paa denne Samtale med en indfødt og lader hende ikke slippe. Kommer vi dog ikke begge to fra den samme mørke Sporvogns-Holdeplads, hvor vi næsten har ventet en halv Time? og kører vi dog ikke begge to til det samme lysstraalende Paris, hvor alt er Fest og Skønhed og Glæde fra Louvre til den store Opera?

Jeg traf hende i Sporvognshallen — rank, fuld af Hast og Utaalmodighed, et helt Hoved højere end mig, og paa dette Hoved, hun var højere, bar hun en Guldlorgnet, hvorigjennem hun studerede Opslagene paa Væggen. Jeg tænkte mig, at hun var en fornem Dame fra

St. Cloud, allermindst en højtstillet, engelsk Guvernante — slank som en Obelisk, fyrstelig og kold som et Naaletræ. Hun spankede snart ud paa Skinnerne, snart tilbage til Sporvognshallen og talte af Utaalmodighed halvhøjt med sig selv.

Jeg vovede de fire Gloser:

»Det varer længe, Frue!«

Det vilde over alt i Verden, selv i Kongens Lyngby have medført en Følelse af Samhörighed — Korrespondance — at vi var de eneste ventende. Men disse fire Gloser kan man selv i Kongens Lyngby kun sige én Gang.

Nu kører vi fra Forstadens dunkle Afkrog ind imod Lyset. Damen er ganske tavs og synes mere at tænke paa Stedet, hvor hun skal hen, end det Sted, hvor hun er. Jeg tror, at vi kunde køre saaledes til Verdens Ende uden at mæle et Ord. Men Konduktøren, der taler saa uforstaaeligt, kommer og forlanger 50 Centimer af mig for at køre mig ind til Louvre. Jeg begriber ikke denne Pris, da jeg for nogle Timer siden har kørt oven paa en Omnibus ud til Passy for 15 Ct.

Og nu stikker Damen, der forgæves har ledt efter Smaapenge, rolig sin Portemonnæ i Lommen og siger — ligesom for at forklare mig, at Billetten er saa dyr:

»Vi tager en *billet de correspondance*.«

Dermed læner hun sig atter tilbage i sin Vognkrog med den allerselvfolgeligste Mine

og lader paa ny sine Tanker ile langt forud for Sporvognen.

»Ah saa! en *billet de correspondance*!« siger jeg forstaaende.

Naturligvis tænker jeg mig ved en billet de correspondance en Billet, som to køber i Fælleskab, og hvorpaa der da muligvis vindes nogen Rabat. Det kan jo være en meget vis Indretning for sparsommelige Naturer. Altsaa, jeg har betalt baade for Damen og mig. Vi er i Korrespondance. Men se hendes majestætiske Ligegyldighed! Det er virkelig en meget ulønnet Post at være i Korrespondance med en fornem Dame fra St. Cloud-Kanten. Dog værner man sig til det; det maa være en selvindlysende, fransk Skik: Damerne kører, og Herrerne betaler.

Den skæmmende Lorgnet har hun ladet falde ned i sit Skød, og jeg ser et Par ejendommelige, ikke store Øjne, hvorfra der udstrømmer Energi og Mørke, mens hun bestandig stirrer hen for sig med damemæssig Fjærnhed.

— Det er Damen paa tredive Aar, hvorom Balzac har skrevet: paa denne Kvinde er alt Linjer — ikke Kød — uregelmæssige Linjer, forbundne til en himmelsk Harmoni. Alt bærer Præget af Mod, Beslutsomhed, Forstand. En Skønhed i store Træk.

Nu overgaar min Nysgjærrighed min Sprogskræk. Med et ganske lille Smil spørger jeg:

»Hvor længe kan det vel vare, Frue, inden

vi paa vor Korrespondance-Billet kommer til Louvre?» — *à ce Louvre.*

Hun kan ikke høre for Vognrumlen, bøjer sig naadigt frem imod mig og spørger, hvad jeg har sagt. Jeg gentager da Spørgsmaalet ganske kort: »Naar er vi i Louvre?»

»Aa, det varer en Time,« siger hun.

»En Time! Og jeg, som vilde i Teater! Jeg har været i Boulogneskoven . . . blev forsinket, overrumplet af Mørket . . . løb vild og troede, at jeg skulde falde i Hænderne paa Tyve og Mordere . . .«

Alle mine Ord er klodsede og forkerte, men hun forstaar med et halvt Øre og siger let, med de rigtige Ord: »Aa, De troede, at De var bleven borte« (*perdu*), og læner sig igen, som om Audiensen var forbi.

»Jeune étranger perdu« — siger jeg utrættelig — en ung fremmed, som er bleven borte.

Et flygtigt Smil, og hun forbliver tavs. Men nu er der lidt efter noget, som jeg maa have Oplysning om, og hun gør sig virkelig Ulejlighed med at forklare det, hun retter sig lidt i Sædet, formaar dog ikke at overvinde min Mangel paa Begreb, slaar endelig over i Engelsk og kommer ganske til kort med sine engelske Kundskaber, hvorefter hun med blid Resignation indrømmer, at det jo egentlig ikke er ret meget, hun kan huske af dette Sprog. Dog nu er det jo ogsaa ligegyldigt, da hun har opdaget, at jeg ikke er Englænder, men dansk.

»Undskyld mig,« vover jeg, »men Fruen ved vel i alt Fald, hvor Danmark ligger paa Kortet?«

En umærkelig Hovedbevægelse og et flygtigt Smil i begge Øjenkroge:

»Aa jo.«

»Ja, Frue,« forklarer jeg sørgmodig. »Thi alle Mennesker i Paris antager Danmark for en lille By i Ungarn.«

Naar hun smiler, er det med et Glimt i de brune Øjne, et hastig forbifarende, som lige viser, at hun har forstaaet, og som forbyder vidtløftigere Forklaring.

Men fra nu af har hun paataget sig at give mig Oplysninger, en Gang imellem, om, hvad der kunde tænkes at sætte mig i Forundring. Jeg er under hendes læmpelige, damemæssige Beskyttelse. Det er sagt mig, at Pariserne — og Pariserinderne — egenlig holder en Del af Udlændinge. Og naar nu min statelige Dame fra St. Cloud-Kanten læner sig tavs tilbage i sit Vognhjørne, sker det visselig med et Udtryk af kvindelig Anstand, men jeg finder noget deri, som er endnu mere kvindeligt: hun synes ligesom lidt beskæmmet, misfornøjet med sig selv over, at hun ikke kan være mig til mere Hjælp.

Og det er vel netop Grunden til den store Omstændelighed i hendes Forklaringer. Hun fuldbyrder en Pligt, anstrænger sig, naar vi f. Ex. i flere Minutter holder stille for at lade en Sporvogn passere, samvittighedsfuldt

og længe med at gøre mig Kendsgærningen forstaaelig, at det andet Spor er brudt op. Og selv efter at jeg har forsikret, at jeg forstaar, vender hun endnu en Gang Pegefingeren antydende mod Jorden, inden hun slaar sig til Ro.

Der er mellem hver af hendes Forklaringer højtidelige Ophold, hvor hun i sit bekvemme Hjørne giver sig Lov til at tænke paa sit eget. Men vi passerer ingen nævneværdig Gade eller Plads, uden at hun retter sig frem og giver mig Navnet. Jeg havde virkelig ondt af hende. Hvor jeg af Hjærtet ønskede, jeg kunde sige noget, som holdt hende skadesløs for al hendes Umage. Saa bryder jeg ud i taknemlig Erkendtlighed over Franskmændenes Hjælpsomhed.

»Men det er jo ikke noget at rose os for!« indvender Damen sagtmødigt. »Det er kun simpel Pligt. Man bør altid være høflig.«

»Det bør man, Frue. Det skal være min Grundsætning fra nu af, og jeg skal erindre mig, at jeg har lært det i en Sporvogn mellem St. Cloud og Louvre.«

Det er en Dumhed, men jeg sagde den af et fuldt Hjærte. Og se, i Damens Øjne lyser det hurtige Smil, som er vor egenlige Billet de correspondance. Og nu begynder hun paa ny at forklare:

»Her er Camps-Élysées, og der henne kommer Place de la Concorde.«

»Aa, det er dér, Obeliskens staar,« ud-
bryder jeg glad. »Kender Fruen et Digt af
Théophile Gautier om Obeliskens?«

»Af Théo? om Obeliskens?«

»Det handler om, hvordan Obeliskens keder
sig i Paris, mens den staar og betragter sin
egen Skygge, der stadig og stadig drejer sig
om dens Fod. Den drømmer om sin Søster og
Elskede, den anden Obelisk, som er ladt tilbage
i Ægypten . . . Men jeg taler vel helt ufor-
staaeligt?«

Atter det lette Smil, som et pludseligt
Væld af Lys fra hendes Øjne og et let Nik:

»Aa jo vist, jeg forstaar godt.«

Og hun tilføjer opmuntrende:

»Men De taler meget godt fransk. De
taler grammatikalsk rigtigt. De har kun ikke
Sprogets daglige Ord (*les mots d'usage*) paa
rede Haand.«

Ak nej, jeg har ikke *les mots d'usage*,
de Ord, jeg skal bruge.

For at blive ved Digterne spørger jeg
siden som en Examiner:

»Kender Fruen Heinrich Heine?«

»Hvem? Henri Heine? Jeg har aldrig
læst Henri Heine.«

»Han har netop et lignende Digt som
det af Gautier om Obeliskens. Heine skriver
— om en Palme i Østerland og om et Træ i
Nordens Sne — et Træ . . .«

Hvem der nu — nu! — ikke pludselig
havde tabt det franske Navn paa et Fyrretræ!

I Paris glemmer man alt det Fransk, man kunde. — 50 Centimer for et Fyrretræ!

Un *Fyrretræ*, vous comprenez, madame — De forstaar, Frue — c'est un arbre — er et Træ — aux épingles — med Knappenaale . . . Men lige meget: dette Træ er skilt fra Palmen, cet arbre est éloigné du palmier. Og det gaar som med Obelirken, der tænker paa Ægypten . . . et comme l'obelisque . . . Dette Træ, cet arbre . . .«

»Il n'est pas content,« nikkede Fruen hjælpsomt og forstaaende, med sit hastig blinkende Smil.

Han er ikke tilfreds — ja rigtig Frue, saaledes vilde vi ogsaa sige paa dansk, hvis vi kunde sige *han* om et Træ.

Il n'est pas content! Med hvilken Lethed Kvinderne finder det rette Ord — han er ikke tilfreds, dette Træ.

Og endskønt han, som sidder i Sporvognen og nu nærmer sig Louvre, ikke er af Træ, er han heller ikke tilfreds. Det er jo saa, at han bedre end ude ved Boulogneskoven véd Besked med, hvad en billet de correspondance betyder. Fruen har under Vejs betalt Konduktøren 50 Centimer for sin Billet ligesom jeg, og har udbedt sig en saadan Korrespondance-Billet, hvis Hemmelighed det er, at den giver Ret til at køre videre paa en Sporvognslinje i den indre By. Det er Sporvognslinjerne, der korresponderer, men der er aldeles ikke Tale om Korrespondance mellem Palmen, Obelirken

der i det Vognhjørne og Fyrretræet her i dette — ikke Tale om at køre to paa én Billet.

»De fortalte før, at De var i Odéon og — saa *Le roi Midas* og *Un mariage d'hier*. De var vel meget rørt?» spøjte hun.

Og for allerførste Gang gjorde hun en lille, skælnsk Grimace med Neglene op foran Øjnene.

»Jeg fældede store Taarer, Madame.«

»Men kunde De forstaa det?»

Jeg fik et Anfald af hjærtebankende Fri-modighed:

»Omtrent ikke. Men det var dog kønt at høre. Der er noget saa særegent, ufatteligt ved de franske Kvinders Maade at føre Stemmen paa, Frue, og Deres Skuespillerinder taler saa musikalsk, har saa rige Vokaler og Konsonanter — eller hvad Kritiken nu kalder det — at blot det at fornemme denne Virtuositet sætter én i henrykt Spænding. Og naar de rigtig kom i Lidenskab i Odéon, tror jeg, at jeg forstod hvert Ord, skønt jeg ikke véd, om jeg forstod med Øjet eller Øret«

Jeg vilde maaske have tilføjet i samme Aandedræt, at man jo ogsaa kunde forstaa, selv om Sporvognstumlen gjorde én lidt døv. Men Damen faldt mig i Talen:

»Jeg har ikke set *Un mariage d'hier*. Men jeg har læst Kong Midas.«

»Det er vel kønne Vers, det lille Enakts-stykke er skrevet i?» siger jeg. »Jeg kunde kun forstaa saa meget, at Guderne havde ladet

fremvoxe lange Æselsører paa Kong Midas' Hoved, fordi han holdt af Fløjtespil og andre smukke, hedenske Kunster. Hvad der rørte mig var hans unge Hustrus Medynk med den hedenske Monark — at hun glemte al sin Forargelse, da hun først fik Æselsørene at se: »Men det klæder dig jo godt!« — den skønne, kvindelige Overbærenhed.«

Alt dette fik jeg sagt paa mer eller mindre slet fransk, ivrig efter endnu at fremlokke nogle flygtende Glimt i disse fremmede Øjne og efter endnu at finde en Gnist af den skønne, kvindelige Overbærenhed.

Nu grublede jeg over, om jeg ved Louvre uskyldig og oprigtig turde sige, at det var mig en *douleur* at skulle sige Fruen Farvel. Men jeg blev overrumplet. Vognen holdt pludselig stille: *Louvre!* I det samme smuttede Damen fra St. Cloud rank, i hele sin Højde ud: *Bonsoir, monsieur!* Og mens jeg endnu stod med Hatten i Haanden, saa jeg hende forsvinde hen ad Fortovet for ved Hjælp af sin billet de correspondance at finde Plads i en ny Sporvogn.

Jeg var til Mode, som da jeg i Køln kom en Tiendedel Minut for sent til Pariser-Nattoget, og da en Banefunktionær med et medfølgende Skuldertræk erklærede:

»Ja, min Herre, Toget gaar *punkt 11.*«

. . . . Noget, der var skønnere, større, stærkere, end jeg kendte til, noget, der svimlende højnede og uddybede alt, hvad jeg havde

af Begreb, var brust mig forbi. Hun, der ikke *gjorde Øjne* som alle Pariserinder, smukke og grimme, hun *havde* virkelig Øjne; og med et Smil, som kom indefra, forstod hun at smile, naar der i min lange, unyttige Tale tændtes en Gnist — smile *punkt elf*. Hun var af dem, som vilde have tilgivet Kong Midas hans Kærlighed til Fløjtespil og hans Æselsøren, naar de efter visse hemmelige Skønhedslove, som kun Kvinder forstaar, klædte ham.

(Her følte jeg forsigtig til mine egne Øren, og — Vidunder! — jeg syntes, at de under min festlige Samtale med den aandfulde Dame havde voxet sig utrolig lange, men bløde, lodne, veltilspidsede — al min unge Æselagtighed i dens Blomst og Ynde. En fin Haand havde kærtegnende glattet disse mine Prydelser, og en Mund, der var altfor dannet og for lidt dansk til at kalde mig *Æsel*, havde paa parisisk udraabt mig som Kong Midas.)

Jeg stak min billet de correspondance i Lommen for at gemme den til evig Erindring. Saa gik jeg gennem Gaderne ensom med mine Midasøren — og ene med min Skygge som Obelisen paa Konkordepladsen. *Il n'est pas content.*

Antonius.

Bryllupper og Fester

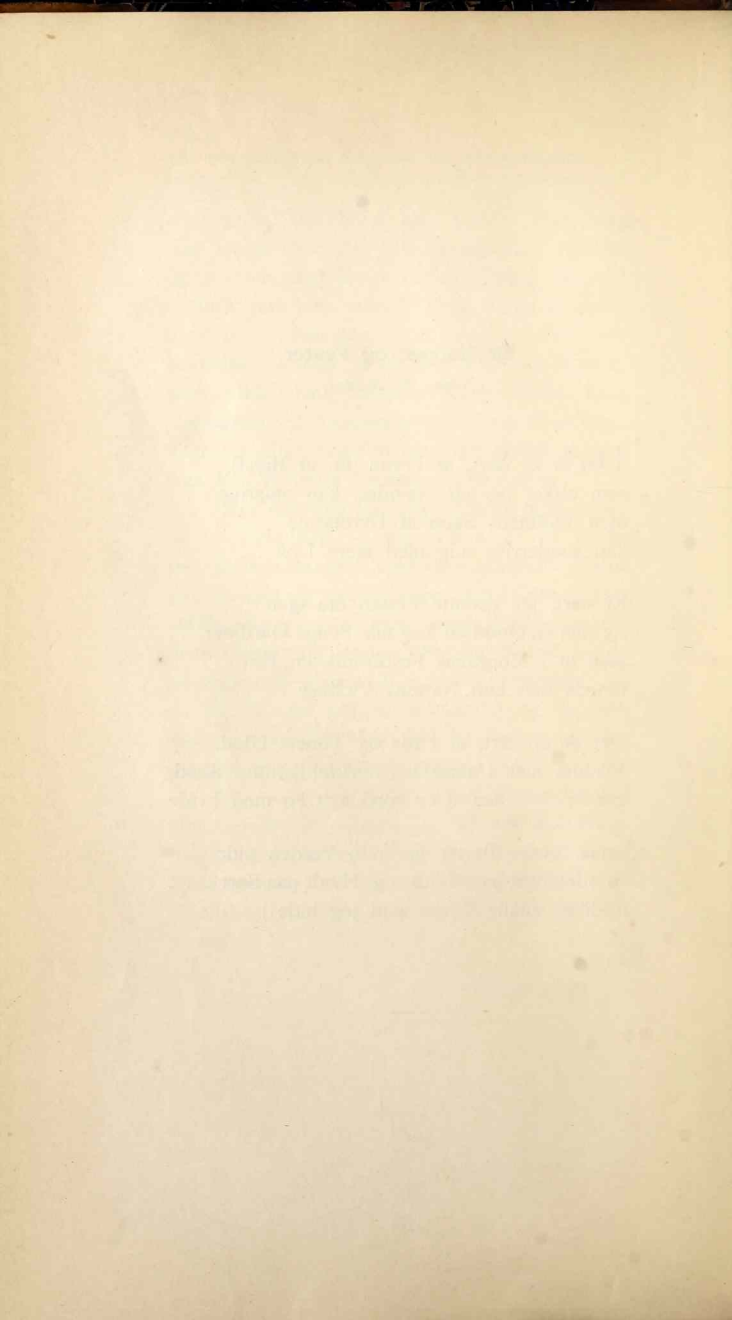
(Nopces & Festins).

Det er ej sært, at Fryne (fin af Bryst),
som elsker og har Hænder, kan omarme . . .
men Violinens Skød af Dyretarme
kan sønderrive mig med mere Lyst . . .

Ej sært, jeg drømte Festen om igen
rig som en Guddom bag min Sengs Gardiner . . .
men at i Morgnens Festkronik en Pen
tonede mer end Nattens Violiner . . .

Det er ej sært, at Ords og Toners Glød,
Visdom nær Daarskabs kunstfuldkomne Skød,
gør ør . . . men at en sortklædt Fe med hvide

smaa, kyske Borter har min Verden gjort
til idel Sort-paa-Hvidt og Hvidt-paa-Sort . . .
(i disse smalle Borter gad jeg bide!)

Den Nysgærrige.

(Samtale mellem Antonius i Paris og en nysgærrig Kvinde i Danmark. Af en Brevveksling mellem samme Mand og samme Kvinde.)

DEN NYSGÆRRIGE.

Jeg vilde gjerne vide det hele: hvordan — hvad er Paris?

ANTONIUS.

Det er et Sted, Frøken, hvor man kan sige al Ting uden at rødme; hvor Ammerne holder deres Børn frem midt paa offentlig Gade; hvor man om Natten Klokken to tør synge af fuld Hals for Næsen af Politiet! hvor man benævner alle Frøkner *Madame* uden at kunne skelne mellem Jomfruer og Fruer, og hvor Ligheden, Friheden og Broderskabet staar indhugget paa alle Kirker.

DEN NYSGÆRRIGE.

Og er der ikke mere? Jeg vilde for Exempel vide, hvorledes det Værelse ser ud, hvor De nu befinder Dem?

ANTONIUS.

Parketgulv, Marmorkamin med et Ur, som aldrig gaar, en Alkoveseng, der maaler lige meget paa langs og paa tværs . . . Jeg har gjort mig yderste Flid for at opdrive et Værelse med Enkelseng. Men Pariserne har set uforstaaende paa mig — de begriber det slet ikke.

DEN NYSGÆRRIGE.

Og er det det hele?

ANTONIUS.

Kære Frøken, da tusind Brevskrivere før jeg har søgt at gøre Folk begribeligt: hvad Paris er! og Folk endda er lige kloge, er det for meget forlangt, at jeg skulde fortælle det hele . . .

DEN NYSGÆRRIGE.

Da tusind Brevskrivere før De har forsøgt det, kunde De jo ogsaa uden Skade forsøge. Jeg forlanger ikke, at De skal sige mig: hvad er Paris, eftersom De endnu kun har været der fjorten Dage. Men vil De fortælle mig, mens de første Drømme i den fremmede By endnu hænger i deres Øjenhaar: hvad tænker De ved Paris? Hvad er det, De ser fra Deres Vinduer?

ANTONIUS.

Det er Aften, Frøken. Og kigger jeg i Aftenen ud mellem mine halvtaabne Vinduer, ser jeg Gavle og Façader med graa, tilbage-slaaede Tremmeskodder, høje som i en Drøm.

Det støvregner, og Murene hæver sig i Mørket som uhyre Krypter i en gotisk Kirke.

DEN NYSGÆRRIGE.

Er *det* det hele? Jeg havde egentlig ikke tænkt mig Paris som en gotisk By.

ANTONIUS.

Men det er naturligvis ikke det hele . . . Nede paa Gaden i det stærke Lys holder en lang Række Vogne, som nu i fem Minuter har været standsede af Trængsel. En Dame, som formodenlig har faaet sine Klæder tilstænkede af en Vogn, raaber ti Gange *Svinebæst* til en Kusk. *Cochon — cochon — cochon!*

DEN NYSGÆRRIGE.

Men det er vel ikke det hele . . .

ANTONIUS.

Nej, men det faar mig til at tænke paa den kvindelige Frimodighed, der er saa stor i denne By — *une large franchise!* Og skulde Kvinderne her ikke ogsaa være frimodige? De er de høffligste, hyggeligste, sagtnodigste, snildeste Væsner, der véd at give den, som spørger dem, ti Raad for ét og oven i Købet er saa omsorgsfulde at følge ham paa Vej, til de ser, at han har fulgt Raadet. Skulde *de* ikke være frimodige? Det er en Kvinde, Jomfruen af Orleans, der har klædt sit spæde Pigelegeme i Panser og Plade og befriet Frankrig, da det

var sejlet halvt i Sænk af udygtige Mænd, og da en dum Klods af en Kronprins hverken vidste ud eller ind. Det er en Kvinde, den — hellige Geneviève, som ved sin tidlige og store Fromhed har afvendt allehaande Ulykker fra Paris, og som endnu i sin Himmel er Staden Paris's opretholdende Gudinde. — Skulde Kvinderne ikke være frimodige? Hvor man kommer, i et Hotel eller i et Brasseri, er man udsat for at træffe en Vært, der er stor og grov af Fatteævne som en Transtøvle, men ved Siden af ham finder man Fruens Tøffel, blød og lille; hun véd hastigt og umærkeligt at lægge alle Sager til rette. Og det i en Grad, saa man paastaar, at der i Paris ikke findes nogen Forretning, som gaar godt, med mindre der ved Kassen findes en kvindelig Energi, som kontrollerer den mandlige Enfold. Skulde Kvinderne da ikke være frimodige? Hvorfor skulde de ikke raabe *cochon* til en Kusk, naar han virkelig er et Svinebæst? De véd, at de i sig selv har visse uvisnelige Dyder, som intet Snærperi kan stille i Skygge. Hvorfor skulde de da nogensinde blive skamfulde paa Naturens Vegne? Nej, de gaar ufor skræmt og smilende lige ud, gennem Byens farefulde Gader og — gennem Byens Parker, hvor der findes saa mange herlige, nøgne Statuer, mandlige og kvindelige. De slaar ikke Øjnene ned for de mandlige, og de hilser paa de kvindelige med et lille Nik, som var det Søstre. I Paris maa man være Filosof —

som en Sælgekone for nylig sagde til mig —
à Paris faut être philosophe.

DEN NYSGÆRRIGE

(utaalmodig).

Det er vel det hele om Kvinderne? . . .
Men Parkerne, Statuerne, Mindesmærkerne?

ANTONIUS.

Frøken, det drejer sig om en Nation paa fyrretyve Millioner Mennesker, der har haft Ludvig den Fjortende til Konge, Napoleon til Kejser, og som har gjort fire Revolutioner. Man kan ikke røre sig uden at løbe paa Triumfbuer, Obelisker og Søjler, Kirker, store Operaer og Musæer. Parkerne ere oversaaede med Marmor og Bronze. Jeg har i Luxemburghaven gaaet omkring og set den store Bue Skulpturer af berømte, franske Kvinder og Dronninger, alle forskellige i Karakter og Ynde. I Tuilerihaven har jeg midt imellem moderne Kunst forundret mig over den klassiske Smag, som har anbragt Julius Cæsar og Alexander den Store hver paa sin Side af den lange Bane mellem de to Triumfbuer. Betragter Franskmændene Cæsar som en indfødt? tænkte eg. Er det den galliske Nations romanske Sprog og dens Arv fra Romerne, der saa længe har givet den Forspring for det øvrige Evropa? — Da jeg lidt efter saa Gambetta-Monumentet, flunkende pompøst, med en opsat Plade, hvorpaa der stod: »Hvem der? Frankrig!« løb

der mig en kold Rislen ned ad Ryggen. *Ja, det er jo fyrretyve Millioner Mennesker!* blev jeg ved at sige, uden at vide, hvad jeg mente . . . *det er jo fyrretyve Millioner Mennesker.*

DEN NYSGÆRRIGE.

Men de parisiske Kunstværker er dog vist ikke rigtig artige jeg mener, de er vel saadan lidt pikante?

ANTONIUS.

Aa disse Kvinder, som altid vil vide *det hele!* De spørger mig, om Kunsten er vovet, skælnsk æggende — det, som Franskmændene kalder *gauloiserie*. Der staar i Tuilerihaven en Statue af — Christophe, kaldet *Masken*, og da jeg taler uden nogen Sagkundskab, kan jeg dristig sige, at denne Kvindefigur synes mig Symbolet paa fransk Kunst. Set forfra har hun som Ansigt en besynderlig klog og udfrittende Maske; set fra Siden er hun en yppig Kvinde, der næsten med Lede drager Hovedet bort fra den Maske, hun holder op for sig. Det tilbagebøjede Hoved, træt Rynke i Panden og den løftede, lange Næsespids over store Næsebor, en stor — Mund. Hun har Herman Wessels Ansigt, blodrig som den nordiske Komadies Muse; den trætte Rynke i Panden skyldes de lidende Mellemrum mellem Festerne. Det er en brav Pige. Hendes Sjæl er urolig, vaklende, alt begærende, men fri for enhver Art Koketteri eller *gauloiserie*; ægte og sanddru gengiver hendes Ydre det

indre. Det er Symbolet paa, hvorledes Aandens Stræben tærer paa et yppigt Legem; det er den menneskelige Stræben med de to Ansigter: — Masken og det virkelige Ansigt, der lider ved at paatage sig Masken, men som dog — for ikke at lide — tager Maske. — — Den franske Muse er en saadan brav, ærlig Pige af lidt kødeligt Naturel, hvad der i denne Verden aldrig kan skade, eftersom vi i hele den næste Verden skal være eneste Sjæl; hun elsker sin Maske, Kunsten, men har for blodvarmt et Hjærte til at hykle under Masken. Frimodighed er hendes Kendetegn, *une large franchise*. Og ser man de slanke, fyrige Kvinde-skabninger paa moderne Marmorværker, forstaar man, at denne Frimodighed og Dristighed ligger himmelhøjt over, hvad de danske kalder det pikante, og hvad Franskmændene kalder *gauleiserie*.

DEN NYSGÆRRIGE.

Men sig mig nu: hvorledes lader det at tale fransk? Er det let?

ANTONIUS.

Det er en mysteriøs Evne, som man faar uventet og pludselig mister. Jeg vil fortælle Dem en lille Historie for at vise, hvorledes man kan komme til at tale udmærket fransk, og hvorledes man glemmer det igen. Det er om en Mand af mit Bekendtskab, som en regnfuld Aften havde drukket Strømme af Øl — en Tysker naturligvis — og som i sin Oprømthed

havde talt flydende fransk med en Dame fra Normandiet, indtil hun var fuldt og fast overtydet om, at han, som han sagde, var Franskmand, rigtignok fra Savoie. For endnu at bestyrke hende i Troen griber han et Bind franske Vers, som han ser paa sit Bord, og læser højt for hende. Da den tidlig vaagne, ubehagelig buldrende Hotelkarl næste Morgen banker paa Døren, vækker han hende i Lænestolen, hvor hun er falden i Søvn under Op-læsningen, og ham i Sengen, hvor han, træt af Øl og Læsning, har kastet sig fuldt paa-klædt. Ind gennem Døren, der aabnes paa Klem, rækker Karlen en eneste Støvle, som er blanket med stor Flid, og siger: *L'autre, monsieur! l'autre!* — Den anden! ja hvor er den anden? Monsieur giver sig søvndrukken og forbløffet til at søge under Bord, under Sofa, under Seng efter den anden Støvle, som han har glemt at sætte udenfor i Aftes, og som Garçonnen dér i Døren kræver med en vaagen Mands Energi. »Min kære Ven,« siger Madame, der i Lænestolen vaagner op fra den Søvn, hvortil vi alle trænger, »hvad søger De efter?« *L'autre, l'autre!* siger hendes Ven fra Savoie fortvivlet gestikulerende. Han roder under Sengen, han vender sig og vil forklare Sagen, men af hele det franske Ordforraad er der kun blevet ham denne ene Glose tilbage. — Højt forundret siger Madame: »Men De talte jo udmærket fransk i Aftes. Jeg troede, De var Savoyard.« — Endelig kommer Monsieur

lidt til sig selv og stammer: » Tabt al Ting paa én Nat . . . har i Dag kun én Støvle og ét Sprog!« — Damen ser paa sig selv og paa Lænestolen og sætter med et ubeskriveligt Smil Pegefingeren midt i sin Pande: »De var nok lidt Savoyard i Aftes.«

DEN NYSGÆRRIGE.

Er den Historie ikke, hvad Franskmændene kalder *une gauloiserie*?

ANTONIUS.

Netop, Frøken. Og deres Blade er fyldte dermed indtil Modbydelighed. Denne lille Historie har kun det beskedne Fortrin, at den er omtrent virkelig.

DEN NYSGÆRRIGE.

Nu har De fortalt mig, hvordan De bor, hvordan Kvinderne, hvordan Mindesmærkerne og hvordan *gauloiserie* er. Men det er vel ikke det hele? Hvorledes befinder De Dem nu for Exempel i alt det?

ANTONIUS.

Som om jeg igen var bleven sytten Aar, sad i Teatret og indbildte mig, at dette var Livet og Lykken. Naar jeg ser en Komedie her, hvoraf jeg forstaar den mindste Halvdel, synes jeg, at Skuespillerne taler som Vidundere, og jeg indbilder mig, at Ingenuen altid er saa sød, frisk og rødhusset som for aabent Tæppe

i Rampens Skær. Selv om det stadig øsregner, føler man dog en lys, fin Luft omkring sig, blot man er af dem, der kan *se* og *høre* sig mæt . . . og naar man da ikke i Danmark har efterladt sig noget, der er stort værd at begræde.

DEN NYSGÆRRIGE.

Det er altsaa det hele . . .

ANTONIUS.

Ikke det hele! Men som De sagde: De har hørt saa meget dumt om Paris — saa kan De vel ogsaa tage dette.

Antoni^{us}.

Simplicitas.

Tilegnet en naiv og nysgærrig Veninde.

Den hellige Uvidenhed, saa klar
og med et vantro Blik (som midt i Kulden
et isblaat Springvand), mødte mig. Hun bar
sin Kjole hjemmevævet, tæt og ulden.

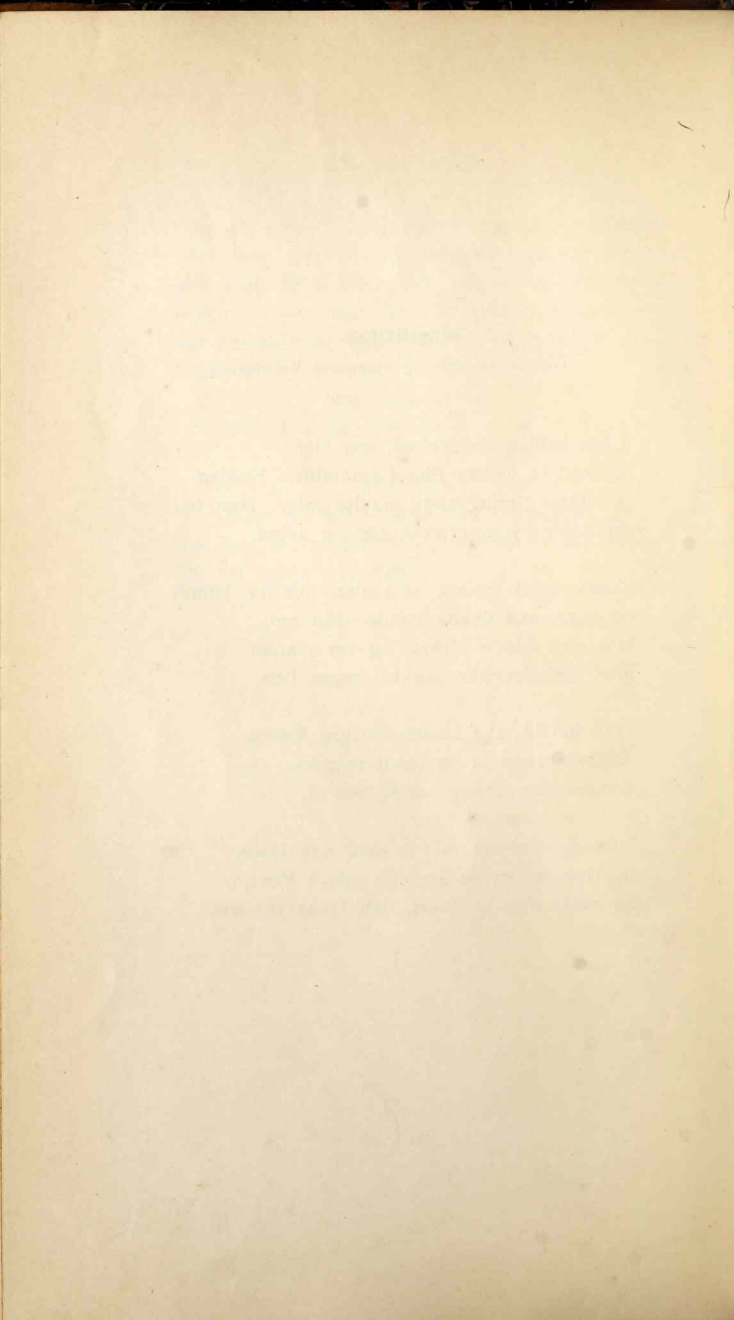
Skønt noget haansk af Lader, lidt for kantet
og tvær med denne Pande altid ren,
hun ejed baade Hjærte og var plantet
med Kvindetække paa to trygge Ben.

Hun havde ikke Lastens magre Bryster.

Letfærdigheden lo og fandt mig løs.

Uvidenheden, denne barske Søster,

hun saa, det var et Liv med nye Love,
hvorfor jeg havde sat mig selv i Vove,
og rakte mig sit Skørt, den Gang jeg frøs.

Blødende Rose.

»I Frankrig kan man ikke køre, naar man har noget alvorligt for. Endnu har jeg ingensinde kørt i Paris, uden der er indtraadt et Uheld«

(Af et naivt Brev.)

Dette er Historien om Rose, som blødte. Og den er ikke hændet mig, men en Ven af mig, som ogsaa var ny i Paris.

Han kendte endnu ingen i Verdensstaden, og *for at vænne sig til Sproget* plejede han hele, lange Eftermiddage, i en Kafé paa de store Bulevarder at spille Domino med en ung, enlig Kvinde, der hed Rose og talte fransk som sit eneste Tungemaal, og som havde et godt Hjærte, med hvis Godhed hun ikke aagrede.

Han havde truffet Rose paa hendes Ene-mærker, boet næsten Dør om Dør med hende i det Hotel tæt herved, hvor han først var taget ind. Et lyst, tilbagestrøget Haar, en ganske fin og virkelig Rødme, en stiltfærdig

Fylde (uden Overdrivelse) havde været det bedste af hendes Morgendragt, naar hun Klokken halv tolv om Formiddagen lod sig se ved Trappegælenderet for at raabe: »Garçon, garçon!« med sin franske, lidt hæse Stemme. Hvis hun ikke var høj af Vækst, var hun heller ikke fordringsfuld, og da min Ven laa syg i tre Dage, kom hun til ham, som hun var om Morgen: med Tøfler paa Fødderne og *L'intransigant* i Haanden, og sad ved hans Ild — og læste højt for ham af Rocheforts kraftige Artikler, som morede hende. — Siden hen, da min Ven, i den Indbildning at kunne indrette sig endnu bedre var flyttet ud at bo i en anden Bykant, søgte han dog, imellem Stunder, ned til den indre By, til Roses Hotel og til den tvangløse Sprogindvielse paa den lune Pariser-Kafé. Der sad de ofte fra Klokken to lige til Aften Klokken sex. Det var saa hyggeligt, langsomt kom Tusmørket. Rose, der altid modtog ham lige aabent og lod sig hente lige villig, blev da siddende Time efter Time med Fødderne paa den lille Træskammel, som Opvarterne i Paris strax bringer enhver Dame, iagttog en Smule de andre, franske eller fremmede Stangæster, vendte Dominobrikkerne paa sit eget Marmorbord og lod sin Ledsager nyde saa megen Sprogundervisning, han vilde — uden at tage andet Vederlag end en enkelt Kop Kaffe med et lille, sjælden to Glas Kognak. Ja, hun forbød ham at ødsle. Redebonhed, Uvilje mod ufornuftige Udgifter — franske

Dyder! Roses hjælpsomme Hjærte blødte vel altid en Smule for saadan en ung, medgørlig og egen fremmed, som var Mand nok.

De blege, velnærede Parisere, rundt omkring de to, tørrede Øllet af de spidse Henry IV Skæg, blandede Kortene og fortalte, med deres Basstemmer og sonore rr, Anekdoter, som afbrødes af dybe Latter-Udbristninger. De rystede deres Tærninger og vendte Kløver Knægt saa trygt og ubekymret om Tiden, som havde de siddet der saaledes, hver med sine Venner eller med sin Rose, fra den ridderlige Frants den Førstes Dage og skulde sidde der fremdeles til Verdens Undergang, som kun vilde tage dem bort herfra, for at de kunde fortsætte ind i Himlen med at ihjælsaa og *fordrive* Tiden — *Tiden*, der (ved et af Guds mange Misgreb) er bleven gjort uden Ende.

Rose, der sagtens havde tilstrækkelig og bedre Sikkerhed for sit Udkomme end disse Sprogtimer, den redelige Rose gjorde slet ingen Omstændighed af, at en Ven nød godt af hendes lange, frie Eftermiddage. Det er endog sket, at hun har savnet ham, naar han i nogen Tid ikke havde ladet sig se, og en ganske enkelt Gang, at hun har spurgt ham om Grunden til Udeblivelsen i et Brev, undertegnet »din lille Rose, som elsker dig.« Han kom naturligvis strax og medbringende *les étrennes* — en Nytaarsforæring — som han vidste, at selv de uegennyttigste franske Kvinder venter sig. En Hat med røde Fjær var hans Overraskelse

til Rose. Og siden — under Dominospillet — havde han Hovedet fuldt af mange kaade Indfald og Griller ud over det sædvanlige.

Saa var det, at min Ven Klokken henad halv sex om Aftenen fik det Indfald, at han vilde køre.

Rose havde sin ny Hat paa med de røde Fjær.

Og min Ven havde just hjemme faaet sit Værelse bragt i Stemning ved nogle ny Gardiner af en forandret Farve. Han vilde gerne en Gang vise hende det, tage hende med under sit eget Tag (en Nordbo ønsker altid at vise sit *Hjem*). Og han var, da han saa længe havde siddet skilt fra hende ved et Marmorbord, tilmed utaalmodig efter at faa hende ind i Drosken. Rose lo . . .

De traadte ud fra Kaféen, ud paa de store Bulevarder — *Verdens Hovedgade* — hvor Brudstykker af alle Jordens Sprog blander sig med det hjemlige franske, og hvor Hundreder af Drosker piler forbi i Skumringen med Lygtepar som store, luende Øjne paa Stilke.

Under sine røde Fjær var hun den samme taalmodige Rose, som aldrig nægtede ham noget. Og da hun saa' hans Oprømthed, saa', at han ikke tilfreds kunde skilles fra hende — føjede hun sig.

»Ja ja, hvis du vil« — sagde hun — (si tu veux).

Den blide Hæshed i de franske Kvinders Stemmer! — jeg finder den aldeles ikke skæm-

mende. Rose havde ingen Sopran som en Italienerinde, var ikke Heltinde; en drøj, folkelig Spot fornøjede hendes Hjærte mere end det højtravende, og hendes Røst passede til hende, som hun var selv: gallisk og gæstfri — i sit Hotel og paa sin Stamkafé.

De vinkede ad en Fiacre, satte sig ind; han gav Kusken Besked. Danskerens Stuer og Møbler skal endelig modtage Franskmandinden.

Henne paa Stamkafeen, hvis Dør netop havde lukket sig efter Rose og hendes Ven, sad der fire unge Mennesker ved de fyldte Krus og spillede Kort om, hvem der skulde betale. Hver Gang Opvarteren fornyede Krusene, tog han de smaa Porcellænsbakker, hvorpaa de forrige Krus stod, og stablede dem oven paa hinanden — efter fransk Skik, for at kunne holde Regnskab med Fortæringen. Og naar en af de fire unge Mennesker havde tabt en Omgang, blev der raabt: »Denne Fortæring er min!» — *cette consommation est pour moi*. Det var deres indbyrdes Regnskab.

Søjlen med Porcellænsbakkerne steg og steg. Ti mens de spillede om de Krus, de havde drukket, maatte de have nye Krus at læske sig paa. Og saa hændte følgende, som efter Franskmænds Udsagn ogsaa skal være hændet andre Steder i Paris. Søjlen steg og steg — først i Højde med deres Skæg, saa med deres Næse, saa med deres Øjne; ja den

var ved at voxe de unge Mennesker over Hovedet. Og de unge Mennesker spillede af al deres Flid for at komme til Klarhed over, hvem der skulde betale.

En Omgang til! Hele Kafeen morede sig over de vittige, unge Mennesker. Men de spøgefulde Spillere sad pludselig som et Statsraad — intet Smil paa de haanlige Læber, intet Ord! — og sled Kortene med en Telegrafiver, som gjaldt det Udrustningen af en Expedition til Madagaskar i den elvte Time. Inden Rose forlod Kaféen, havde hun lagt Mærke til, at Søjlen næsten var naaet til Lamperne. Og de unge Mennesker spillede bestandig for dog en Gang at se, hvem der skulde betale.

»Denne Fortæring er min!« raaber den, som taber.

»Puh,« siger pludselig én og rejser sig. »Død og Pine, hvor blev Rose af?« Han havde siddet med det ubevægeligste Ansigt og ikke med saa meget som et Blik antydte, at han kendte Rose.

(Søjlen rørte nu ved Loftet, forsikrer Øjenvidnerne.)

»Hun er lige gaaet ud ad Døren,« siger Opvarteren. »Mens Herren spillede, har en fremmed plukket Rosen og til Tak foræret hende en Hat med røde Fjær.«

»Jeg kan ikke for min Død lide røde Fjær,« raabte Mennesket. Latter i Kafeen! Han tog Øjemaal af den fælles Søjle. »Aa Kammerater, vent lidt paa mig! Nu maa Værten

dog alligevel have Bud efter en Haandværker, som kan bryde Hul i Loftet« — Latter i Kafeén! — »Før han er færdig, er jeg her igen.«

»Det gale Asen,« sagde de tre og spillede saa videre, om hvem der skulde betale.

Rose og hendes Ledsager havde lige sat sig til rette i Drosken. Det er en Kusk, som giver sig gode Stunder, inden han kommer op paa Bukken.

Pludselig, mens Vognen endnu holder, rækker en lang Arm ind gennem Vinduet og begynder at gramse efter Fjærene i Roses Hat. En ubestemt Kamp med denne fremmede Arm, og den store Forrude i Drosken knuses og rasler ned.

Det er paa de store Bulevarde, hvor alle Jordens Tungemaal summer — det er paa Verdens Hovedgade!

Et sort, tæt Opløb samles; Strid og vrede Stemmer. Kusken holder med den ene Arm fast ved en lang, mager Herre med sort Mustache, som nægter at betale de fem Francs, Ruden koster. Rose svøber et Lommetørklæde om sin højre Haand, som er saaret af Glasstumperne, og vil undvige sammen med sin nordiske Ven; men Kusken beder dem blive og være hans Vidner. Der sidder de. Bestandig større Opløb. En Betjent kommer omsider og tvinger den lange, magre Herre, som ikke vil betale, til at sidde op hos Kusken og køre paa Politistationen for at ende Trætten.

Saa danser Vognen paa sine Fjedre, gennem mange indviklede Gader. De to inden i den trykker sig tæt til hinanden.

»Hvem er han?« spørger Danskeren Rose.

Og den gode, gæstfri franske Kvinde, den blødende Rose, trækker paa Skuldrene:

»Aa jeg véd ikke. En Italiener — tror jeg — som er bleven skinsyg, fordi jeg ikke har villet lære ham Sproget . . .«

Commissariat! Saa snart Politistationens Skilt i Transparent skimtes lidt borte, holder Vognen brat. Italieneren glider fredelig ned fra Bukken — forsonet med Kusken. Og han standser foran Vogndøren for paa ny at tale med Rose. Men nu bliver min Nordbo ude af sig selv over en saadan fortsat Næsvished hos den uheldigere Sydlænding. Med en tung, dansk Paraply rækker han sig truende ud af Vinduet og søger i Hast at oversætte alle de Ord, som er Skældsord paa dansk.

Døgenigt, Dagdriver — *nigaud, vaurien!*
Kalvehoved — *tête de veau.*

»Tête de veau« — gentager Italieneren forundret — »testa di vitello«, og sætter sig sig en Smule i Forsvarsstand.

Da pisker Kusken belejligt paa Hesten. Og min Ven ruller bort med Sejren og med Rose. Han slaar Armen om Rose og raaber ud gennem Vinduet med Stolthed: *Denne Fortæring er min!*

Hun er rørt, fuld af Medynk med ham, fordi hun har bragt ham i Forlegenhed; gen-

tager kærtegnende: »pauvre ami! pauvre petit!« og kan ikke forstaa, at han langt fra selv føler sig saa *stakkels*, ja at han lær og i Grunden er ganske stolt ved én Gang i sit Liv at have samlet *Oplob paa Verdens Hovedgade*.

Hun kan heller ikke forstaa, hvorfor den Nordbo netop vil køre til sit Hjem med hende. Nu er det Rose, som er bleven utaalmodig. Hun vil gerne som god, fransk Kvinde indvi andre Folk i sit Sprog — paa de store Bulevarder. Men besøge Nordboere eller Sydlændere i deres Hjem . . . hvad Morskab var der ved det . . . ?

Det var umuligt at køre saa lang en Vej — sagde den blødende Rose. — »Mon pauvre ami, er der ikke lige saa godt hos mig?«

Min Ven gav efter. Man opgiver al alvorlig Kørsel i Paris. De kørte hjem til hendes Hotel, hvor han havde gæstet hende paa en tidligere Time af den samme Dag.

Rose blødte — maatte forbindes.

*

*

*

En Spiller og Italiener havde villet plukke Fjærene af Rose! Rose foretrak sin Nordbo.

Nede paa den taalmodige Kafé sad de tre unge Mennesker hjærtenstilfredse og spillede, da den lange Italiener nedslaaet kom vandrende — efter sin uheldige Spøg. Et Øjenvidne siger, at Haandværkeren havde været der; og Søjlen steg og steg. Men de unge Mennesker spillede stadig for at se, hvem der skulde betale.

Et Øjenvidne har fortalt, hvorledes de unge Mennesker fordrev Tiden, mens Rose lærte en Nordbo fransk.

De spillede alle fire — den Dag og den næste med, ja hele Ugen. Søjlen strakte sig gennem otte Etager, og omsider krøb den ud af et Hul i Taget. Der var ingen Hindring mere; og de unge Mennesker vedblev at spille for at se, hvem der skulde betale.

De sad der i Maaneder. Og Søjlen steg og ramponerede nogle Slotte i Maanen. Og Søjlen gennemborede Azuren. Aaret ud sad de unge Mennesker paa den taalmodige Kafé og spillede.

En Dag var der Festlighed og Jubilæum i Stamkafeen paa de store Bulevarder. De unge Mennesker havde snoet Skægget endnu spidsere end sædvanlig. Værten serverede dem gratis smaa *fine* imellem Omgangene. Ogsaa alle Øjenvidner fik smaa *fine*. Og Kortene fløj som en Dans. Søjlen havde nemlig naaet Himlen; den steg og steg og skød op lige for den almægtiges Fødder. Og de unge Mennesker vedblev ustandselig at spille for at se, hvem der skulde betale.

Da nu Himlens øverste Herre og Dommer saa, med hvilken Taalmodighed og Fortrøstning de unge Mennesker havde søgt en Afgørelse, hvorledes de havde holdt ud, glemt alt, selv deres Nattesøvn, opofret alt, selv deres lille Rose, som elskede dem — alt dette alene for at faa Gælden retfærdig beregnet til sidste

Hvid og Styver! — og da han tog i Betragtning, at Livets umaadelige Regnskab voxer os alle over Hovedet, at hver Hvile, hver kort Glemsomhed, hver Frihedsstund med Rose løber paa og evig forøger den endnu uopgjorte Søjle (saa vor eneste Undskyldning, hvad enten vi bevarer vor Tyrketro eller søger Frelsen som gode Katoliker, til sidst bliver vor *store Udholdenhed*) — da nikkede han mildt til Værten, som havde givet de udholdende unge Mennesker den fornødne lange Kredit, og han udstrakte sin Haand:

»Skriv det paa min Regning« — *cette consommation est pour moi . . .*

Antonius.

Pariserinde.

Af Garderobe har hun ikke mer paa,
end Hudens Hvide taaler i et rødt
Livstykke af Flanel. Et Genskin, blødt,
af hendes sorte Øjne sværter alt, hun ser paa.

Hvert hendes Bryst har en saa opret Stilling
som for at maales med sin Søster-Tvilling
og dog et Fald, saa Skymulm mig ommørkner
og nærved Kana'ns Land forgaar min Sjæl i
Ørkner.

Al Ting er fast. Men samle til et Hele
de mange kære, kendte Enkeltdede,
det er til sidst en meningsløs Bestilling.

Thi nøgen i en Haarvækst — mørk og svær —
var denne Skabning vel en Trone værd
og anslaar kun sig selv til nogle Skilling.

Det Frankrig, som jeg søger . . .

Paris, 10. Decbr.

Hvem der havde alle Sanser aabne! Ti
Gange saa skarpe!

Det er en gal Tro, at Paris lugter af
eneste Eau de Cologne.

I denne evige Taage og Regn er Byen
baade graa og skiden. Efter en vaad December-
dag, tilbragt paa Père Lachaise med at lede
efter berømte Mænds Grave, gjorde Tusmørket,
mens jeg gik hjem, Avenue de la Republique
endnu mere smudsig. Paa et Gadehjørne midt
paa alfar Vej viser en Akrobat og hans Kvinde
for en tilfældig Sammenstimling af Smaakaars-
folk deres Smidighed. I denne Bydel er der
blot en lidt indelukket, sur Lugt af Efteraar
og fugtig Jord, som kribler i Næsens Slim-
hinder. Her lugter ikke anderledes end paa
Nørrebro.

Længer inde fylder en sød, opløftende
Duft som af en Kirkes Røgelse en halv Gade.
Og endelig paa de store Bulevarder er det

den tørre, giftstærke Lugt af Moskus, der strejfer én forbi hvert tredje Minut, umiskendelig midt i Trængslen, og stemmer for Aandedrættet som en Støvsy af Pudder. Røgelse for Himmels Tjenere og for de knælende Guds Lam! Moskus for Mørkets Tærner med Fordævelsen i Hjertet og smaa, prydelige Gedehorn i Panden.

Denne Moskusstank i Forbifart under de elektriske Lamper er ikke ubehagelig ene og alene; midt i den ubestemmelige Dunst af tusind slagtede og stegte Okser, Kalve, Faar, Lam, Gæs og andet Fjærkræ, der nu ved Middagstid slaar ud over Asfalten fra alle de brolagte Nabogader, virker den desinficerende, oplivende, næsten aandigt. Dette Pust af Moskus er ikke til at tage fejl af.

Klokken er over sex; man mærker ikke Graavejret for de mange Lys —

Et la prostitution s'allume dans les rues.

. . . Hvem der havde alle Sanser aabne! ti Gange saa klare! Hvem der havde det hastige Blik, det ubedragelige Øre, som griber og gætter ud, hvad der i denne Tummel og Forvirring er det rette, egenlige Frankrig — Nerven af Frankrig — de store Evners, Histo-riens og Sangens Frankrig! Jeg kan for lutter Franskmænd ikke finde Frankrig. Og Ørene døves af Avissælgernes forfærdelige Brøl:

»Cinq centimes pour *Le Four! Le Four*, troisième édition, cinq centimes!«

Camelots kalder Franskmændene dem. Og en Udlænding, der ikke vidste bedre Besked,

vilde af Navneligheden fristes til at kalde dem *Kameldrivere*. Deres Raab er ensformigt og umenneskeligt som et Raab i den arabiske Ørken. Og saaledes gaar de, tre efter hinanden, drivende deres Kameler ned ad Asfalten og raabende Bladets Navn hver med sin Dialekt: »Le sjur — le sjyr — le sjøhr!« Jeg har dem i Hælene, de store Bulevarder igennem helt hen til Operaen.

Disse Aviser forstaar at gøre Lidenskab til Salgsvare. Det er Statens dyreste Anliggender, der her raabes ud langs begge Rendestene med den Ild og Hensynsløshed, som kan besætte en stor Nation. Det er Republiken: den store Tro og den store Reklame! intet under Stolen; alt ud over Gaderne, over Bulevarderne!

Disse Aviser — Hævnens Svøber — er Skyld i, at man her i Paris under Republiken føler sig som hensat til Aristofanes' Athen, til — et Folkedømme, hvis letlevende, frie Borgere om Dagen beskæftiger sig med Statssager, om Natten med Gæstebud og Fløjtespillersker . . .

— — — — —
Jeg kunde den Nat slet ikke sove.

En Absinth, jeg om Aftenen havde drukket foran en Kafé paa de store Bulevarder, mens Regnen dryssede ned i lune Draaber, voldte mig endnu Kvalme.

Paa Gaden under mine Vinduer var en idelig Støj og Skraalen. En stor Sørgmodighed var kommen over mig — mens jeg laa søvnløs

paa Ryggen i min Seng, forekom hele Evropa fra København til Paris mig en eneste stor Natkafé og Poesien, Sangen, den ædle Kraft, den stræbende Aand, alt det var ikke til uden som sparsomme Glimt i Digteres Fantasi. Ingen Skønhed! ingen Mænd! Kun Natkaféer og Aviser. En Verden af Alkohol og Papir! *Voilà Le Four, quatrième édition, cinq centimes, voilà Le Four!*

I Halvsøvne troede jeg endnu at høre Kameldriver-Raabene

Da vækkedes jeg pludselig op ved et Mandskor nede i Gaden. Fire vel sammen-sungne Stemmer intonerede en Stump af en vidunderlig Sang, som jeg aldrig før har hørt og vel aldrig mere skal høre. Stemmerne blandes, og Sangen stiger, som reves den løs fra Strænge af straalende Guld. Tre, fire Strofer . . . man syntes, at man saa' Frankrig hæve sig med skinnende Porte, hvorigennem — Trouvèrer og Riddere drog. — Og da standser Sangen pludselig med en høj Latter, som om de fire der nede forbavsedes over, hvor godt de havde sunget.

Jeg var med det samme sprunget ud af Sengen. Jeg vilde ud i den By, hvor man kunde synge saadanne Sange. Jeg vilde se Lys og Mennesker.

Da jeg stod paa Gaden, opdagede jeg, at Klokken desværre var halv tre. Og mærkværdigt! Mens jeg laa i min Seng, lød det som en evig Folkevandring under mine

Ruder. Nu var der ikke et Menneske at høre eller se.

Men jeg tændte en Cigar og stak Hænderne i Frakkelommerne. Regnen var helt hørt op. Jeg fandt det morsomt og behageligt at gaa ud at spasere paa denne usædvanlige Tid.

De store Bulevarder var mennesketomme. Ikke en Kafé aaben mere. Ikke længer et Pust af Moskus. Prostitutionen har slukket sine Kærter. Her paa disse Gadehjørner tændte den sin første Brand — unge Arbejdersker kastede sig barho'dedé ud i Strømmen for i Hast efter Dagens Slid at finde en Mand. Hvor var de nydelige, mange af disse unge utaalmodige, der smuttede frem paa en Gadekant uden noget over Hovedet og i et Nu forsvandt, spredende sig som en Løbeild fra Gade til Gade over hele Paris! De var som Fordansersker ved den lysprangende Ballet: *Paris ved Aften!*

Nu tramper kun en enlig Politibetjent frem og tilbage paa det fugtige Fortov. Og de lysende Fakler fra den store Fest er udslukte og skyllede ned i de mørke Kloaker.

Jeg vandrer ned ad *Boulevard Sébastopol*, stadig søgende en Kafé, hvor jeg ved en Drik kan borttage Smagen af den Absinth, som endnu kvalmer mig. Her og der paa en Bænk sidder en lurvet Fyr og blunder. Længe faar de ikke Lov at sidde paa samme Sted. Politiet jager dem op, for at de ikke skal fryse ihjæl; og

de gaar videre og finder paa en ny Bænk nogle Minuters Hvile.

En daarlig klædt, ikke helt ung Kvinde tiltaler mig. Hun er ikke til at slippe; hun bliver ved at følge efter én. Jeg siger til sidst, at den Tjeneste, hun kan gøre mig, er at nævne mig en Kafé, som endnu er aaben . . .

Og med det samme skifter hun Tone. Hun er nu kun den tjenstvillige, franske Kvinde. Hun peger og forklarer, og naar hun har givet mig Besked, rækker hun bønlig Haanden ud:

»Aa, Herre, giv mig et Par Sous!«

Hvor skikkelig, ynkværdig tager hun sig ud; det er en Kvinde, som fægter for Livet. Naar alt andet glipper, beder hun i sin Nød om en Almisse . . . et Par Skilling! Nej, den velsminkede og parfumerede Last strejfer ikke om i Gaderne paa denne Tid af Natten. Det er kun Fattigdommen i sin ydmyge og hullede Kjole, uden mindste Tilsætning af Moskus. Og her vandrer ingen syngende Ungdom langs disse Bulevarer. Den Ungdom, der tænker og haaber og synger, har gemt sig godt. Maaske har den gemt sig i et af de Huse der, foran hvis Indgang lange, ligesom forlegne Rækker af stille Drosker holder og venter. Livsglæden er ikke mere højrøstet og pralende. Frygter den maaske for at udæske de husvilde Lazzaroner, den sovende Armod der paa Bænkene?

Et Par hundrede Skridt borte i en Gade nær *Hallerne* finder jeg den anviste Kafé, som er fuld af politiserende Arbejdere; det er Folk

af alle Slags, unge Vittigmagere og støtte Familiefædre, der faar én til at tænke paa Coupeau i Zola's *L'assommoir*, et Par Soutenører med deres Fruentimmer, og Arbejdere, der er klædt paa som i et Folkeskuespil, sort Bluse, skinnende hvide Flipper, koket bunden Halssløjfe, og som kommer ind for at faa en varm Morgendrik. Klokken er efterhaanden paa Vej til fire, og Livet begynder at røre sig ved Hallerne.

Jeg, som paa alle Punkter har prøvet min fine Hotelværts Uvidenhed, forbavses over den politiske Kundskab, disse Arbejdere lægger for Dagen. Jeg overraskes ved at høre dem bruge Ord, som vore fornemste Parlamentarikere bruger der hjemme, naar de er mest aandrige. Efter at én af dem længe har udviklet sine Idéer, trækker en anden paa Skuldren og siger: »Aa, det er en Utopi?« »Nej, det er ingen Utopi,« siger den anden og begynder for fra paa en ny Maade. Men det er ikke blot Ordvalget og Skælmeriet i deres Vittigheder, som overrasker mig; det er deres Viden om den Forhistorie, som skjuler sig bag ethvert politisk Spørgsmaal, og det er ikke alene Spørgsmaal, som angaar Staden Paris; de véd lige god Besked med fransk Politik i Indlandet, i Udlandet og i Kolonierne.

Og jeg tænker paa, at det er den parisiske Arbejderbefolkning, som har gjort alle Revolutionerne.

Mellem arbejdsklædte er jeg den eneste, der bærer høj Hat. Og medens jeg stille lytter til deres Samtale, mærker jeg, at de mer og mer fører Diskussionen for mig og kaster Blikke hen til mig for at se, om jeg giver dem Ret. Hvor god Besked de end véd med deres Sager, føler de dog en vis Lyst til først og fremmest at overtyde et Menneske af et velhavende Udseende, som har slaaet sig ned imellem dem og er deres opmærksomme Tilhører. Og jo mere tavs jeg af naturlige Grunde er, des klogere tror de mig. De véd jo ikke, at jeg er Udlænding. En gammel, tør Fyr, som forgæves har søgt at overbevise andre, slaar Klo i mig og prædiker længe om sin Politik. Til sidst indbyder han mig til at komme hjem og se til ham en Dag, naar jeg gaar forbi. Han bor i det lille Hus ved Siden af den store Kobbersmed paa et Hjørne af Rue Fauborg St. Denis, han er Skomager og hedder Brébant. Om jeg vil skrive det op: Skomager Brébant!

Jeg lovede den gamle, tapre Oppositionsmand og Politikus at se ind til ham. Og jeg gav mig paa Vej til mit Hotel.

Gaden uden for var fuld af Vogne, som bragte Varer til Hallerne. Det var endnu mørkt, skønt Morgentravlheden var begyndt, og under en Lygte saa jeg to ganske friske, unge Piger med Tørklæde over Hovederne som Amagerfrøkner fra Sundbyvester. De første efter denne triste Nat! De var indviklede i

en spøgende Samtale med en Herre i sort Balkjole. Og mens Herren begav sig hjem til sin Seng og sin Søvn, begav de sig til Hallerne, friske som to unge Roser.

Morgenens første Roser var de — den rødkindede, blomstrende Morgen, der opstaar lige ren og ung, selv efter den sorteste Nat . . . Morgenens Roser!

Og se: Paris begynder at arbejde.

Alt i mig er Jubel og Glæde, mens jeg slentrer hjem og i Mørket hører Travlheden nær og fjærn.

Jeg husker atter nogle Linjer af Baude-
laire, et Morgendigt:

Reveillen blæses i Kasernegaardene, og Morgenvinden flakker gennem Lygterne. Det er den Stund, da Lampen aftegner sig som en rød Plet imod Gardinerne, og da Skøgerne sover deres dorske Søvn med aaben Mund. Men Paris, den gamle Arbejder, ifører sig sin Bluse og tager sit Værktøj . . .

Og jeg tænkte, at det netop var det sande, det varslende Ord:

Paris, den gamle Arbejder.

Antonius.

Natten.

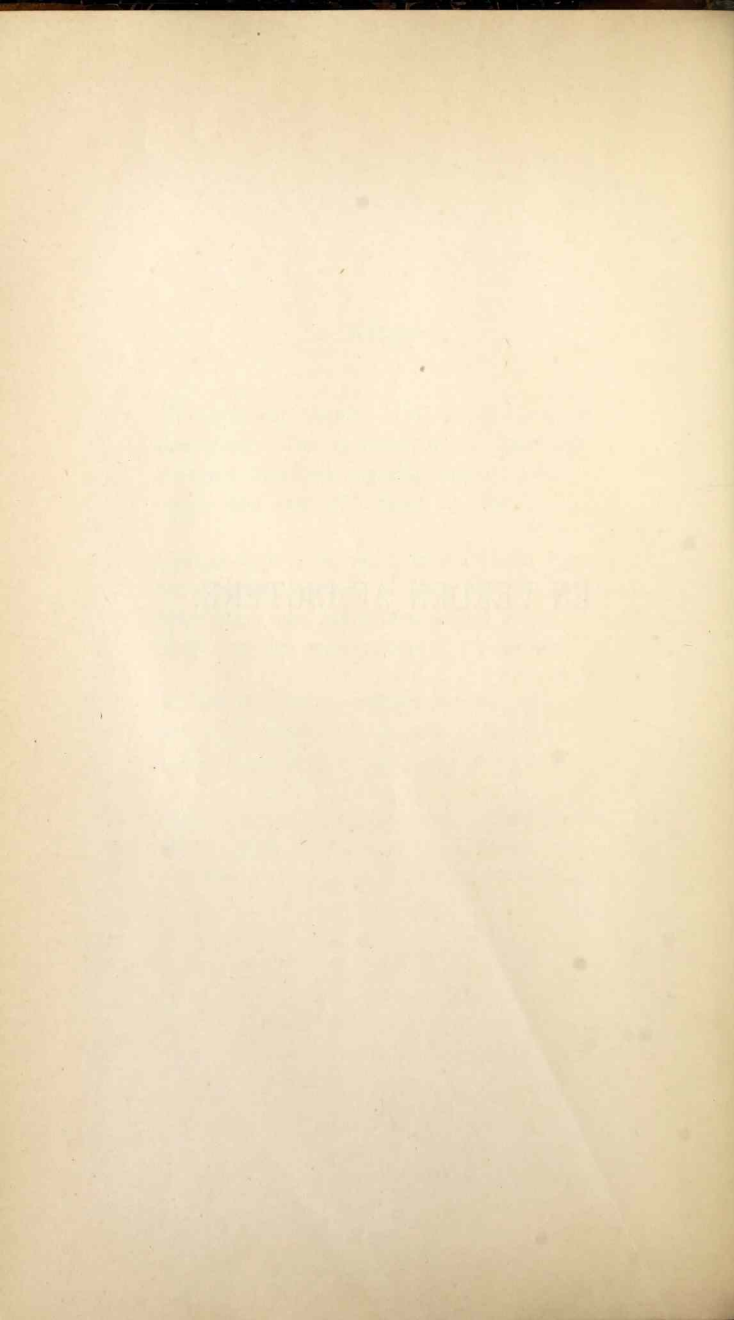
Nu kommer Natten. Ud af alle Kroge
den gaber. Det er Stunden, da den kloge
i Søvn drejer sig omkring paa Ryggen,
og da den gale vil forsøge Lykken.

Lykken hun er en mørk og blodvarm Pige,
hvis Fodtrin stjaalent paa vor Tærskel snuble.
Hun gaar, men lader efter sig et Rige,
hvor man des mere fyrsteligt kan gruble.

Af hendes Fodtrin rødmer Verden vide.
Saa raaber jeg i Natten stolt til Sinds:
»Op alle Svende, vi har langt at ride!

»Snart brunes Jorden, nær er Dagens Gløden,
»Guld dækker Vejene, du Lykkeprins,
»og før vi svigter, vil vi kysse Døden.«

EN VERDEN AF DIGTERE.

Alliance.

Vi har faret paa alskens Omnibus-Tage
Paris ind og ud gennem otte Dage,
har lukket os op med ungdommelig Iver,
hilst Goddag for hver Lygtepæl,
nikket til Urenes venlige Skiver.
Og hun har forstaaet min skønne Sjæl.

En *Dag* . . . hun var delt mellem mig og Sorgen,
har hun opgivet Pligterne mod sit Land,
en Dag, vor første Omfavnelser Morgen,
blev hun Kvinde, og jeg var dobbelt Mand.
En Verdensstad for os! hun sad ved min Side;
af Solskin og Andagt flød Vejene hvide.

Hun saa — (hendes Klæder i Solluft bruste)
en Tredjes Lykke . . . maaske . . . hun knuste.
Hun blegned, den blide, hun vidste ej Raad,
men paa mit Haandtryk da blomstrede Rødmen.
Vore Hjerter var vædet af Sødmen,
som gjorde vor Øjerand vaad.

En *Aften* . . . det mørknede i Luxembourghaven,
vore Hjærter var tyste som Natten og Graven;
— vi saa' paa en Sandsten en Bronze-Trold
vældig at lude sig over en Grotte,
hvori to Gudebørn tankeløst blotte
laa brudt af Søvn og forelsket Vold.

Alt var os fuldendt . . . En svulmende Frugt!
Men Aftensmaaltidets Spiser og Vine
fandt vore Struber af Kærtegn lukt.
Ingen Châblis kan udslukke vor Pine.
Da hviskede hun Ordet, betvungen og mild:
»Vi vil hjem til din Stue, din Ovn og din Ild.«

Og Længslen løb foran de snøftende Heste —
Til mit Hus og vor Søvn! . . . Saadan ender
det bedste.

Men nu er de otte Dage forbi,
da vi laa ved min Ild og skrev Vers i min
Aske.

(Er det *mig*, hun har elsket og søgt i det raske
Sekund? . . . eller var det en ny Poesi?)

En *Nat* ved Arnen hun løser sit Haar,
(berust af en Duft i sit lange Haar)
og lader Tankerne selvberust vandre:
»Min Ven, jeg maa tænke paa Fremtiden nu,
Gud ved, om jeg elsker dig mer end de
andre . . .«

Hvor plukked hun sælsomt mit Hjærte itu.

Nyaars-Hymne.

Allah være med os alle! Han give Jer et glædeligt nyt Aar, Læsere og Læserinder! Han fylde Jer Sjæl hele det udslagne Aar med ti Tusind usigelige, utænkelige, umulige og dog ubortviselige Begæringer! Tyve Ønsker i ét Nu! Tyve ubestemmelige Indskydelser i ét Øjekast. — — Aa, det er Evnen til at ønske, som er vore Dages Sol, vor eneste Vej til Lykke — Evnen til Ønske, Attraa, som faar vort purpurrøde Blod til at skynde sig og vor graa, trætte Hjerne til at skyde Blomster.

Allah være med os alle!

Der er Dage, som synes en skrivende saa sorte som det Blæk, hvori han skulde dyppe sin Pen. Eller Dage saa blanke, at han ikke tør plette deres Blankhed med sin Haandskrifts sorte Edderkoppeben, Dage, da han føler, hvad den af alle unge og symbolistiske Franskmand beundrede *Mallarmé* kalder *Rædslen for det hvide Papir*.

Men der er andre Døgn og Timer, hvor han føler sig draget af det hvide Papir som af en uimodstaaelig Kvinde, og hvor han — hvis man fratog ham Pen og Blæk — vilde begære at skrive med Neglene.

Her i Paris, ved dette Nyaar, tvinger én og samme Forestilling sig stadig ind paa mig: jeg ser Jorden som en stor Globus, hvorpaa Skribenter af alle Aldre og Rangklasser med Pen, med Blyant, med Negle søger at indridse deres Navnetræk. Hvilket Arbejde — for at fylde et Blad eller et Tidsskrift, som i Dag læses og i Morgen kastes i Ovn!

Allah være med os alle!

. . . Og dog griber det samme Raseri én selv, saa man maa skrive, selv om det skal ske med Neglene. Det er det usigelige, det utænkelige, det umulige, tyve ubestemmelige Indskydelser i et Sekund, der vil ud igennem Fingerspidserne. I fjorten Dage har jeg hadet det sorte Blæk . . .

Men hvorfor smilte den Dame saaledes til mig i Dag, da jeg byttede Plads med hende bag paa Sporvognen i Bulevard St. Germain. Hun var saa fin og brunøjet — det er mit Livs Fejl at lægge Mærke til den Slags Enkeltheder. Hun takkede mig for min Opmærksomhed, og jeg fortalte hende, at i *mit* Land havde man Sporvogne i tre Etager, saa der var altid Plads nok, om ikke anden Steds, saa paa Imperialen.

Hvad er et Smil? Man taler om ømme, spotske, ja om skamløse Smil. Jeg kender hvide Smil — hvide som Majmaaneskin eller som en isblomstret Rude mod Lyset. Jeg kender Smil, gyldne som en ung Dag eller som en hensvindende Høst. Jeg kender Smil som en blussende Aftenrøde og Smil, der er røde som et Baal! — Det pludselig frembrydende Smil har som en Sol faaet Udtryk og Farve af de Skyer, der omlejrer Ansigtet; men det pludselig frembrydende Smil er altid en og samme Ting —

En hellig Ting!

Hvorfor fortrækker Læberne sig saa uimodstaaeligt? Det er det usigelige, det utænkelige, det umulige, tyve ubestemmelige Indskydelser, der med et bliver til Liv, bliver til Kød og Blod.

Og skønt Vinden blæste, og Solen kun skinnede blegt denne Frostdag i Bulevard St. Germain, faldt ved dette Smil pludselig alle mine raadvilde Tanker i Traad, og alt, hvad jeg havde oplevet i de sidste fjorten Dage, fik for første Gang Sammenhæng og Mening, saa jeg maatte hjem for at fylde det hvide Papir med mit Krads.

Hvorfor skrive? Hvorfor gøre sig saa megen Ulejlighed for at mærke Jordgloben med nogle Navnetræk, hvorover Fremtiden før eller senere vil drage sin Stav og sine Stude? Men de tænker ikke derpaa, de Journalister, som fylder Paris, de Poeter, der fylder Verden med deres Cifre eller Tegn.

Det kommer af, at hver Linje, de skriver, indtil den mindste Tøddel, er *Elskovsruner*. Og det Værk, som er noget andet, duer til slet ingen Ting.

Indtil Evighedens Klokke slaar; saa længe Seinen flyder med sit graagule Vand; saa længe de unge Mænd af ubevidst Ærbødighed bøjer Hovedet for de smækre, unge Piger — saa længe vil de skrivende Mænd vedblive at glemme Nuet og Forfængeligheden for et smukt Smil. Og for i forelsket Lune at dække den gamle Klode med deres Krimskrams vil de opspinde Fabler uendeligere end dem i Tusind og én Nat — Kærlighedsfabler, fulde af ti Tusind usigelige, utænkelige, ubestemmelige Ønsker, fulde af alskens østerlandske, brogede og umulige Indskydelser.

Allah være med os alle!

Antonius.

Bryllupper og Fester

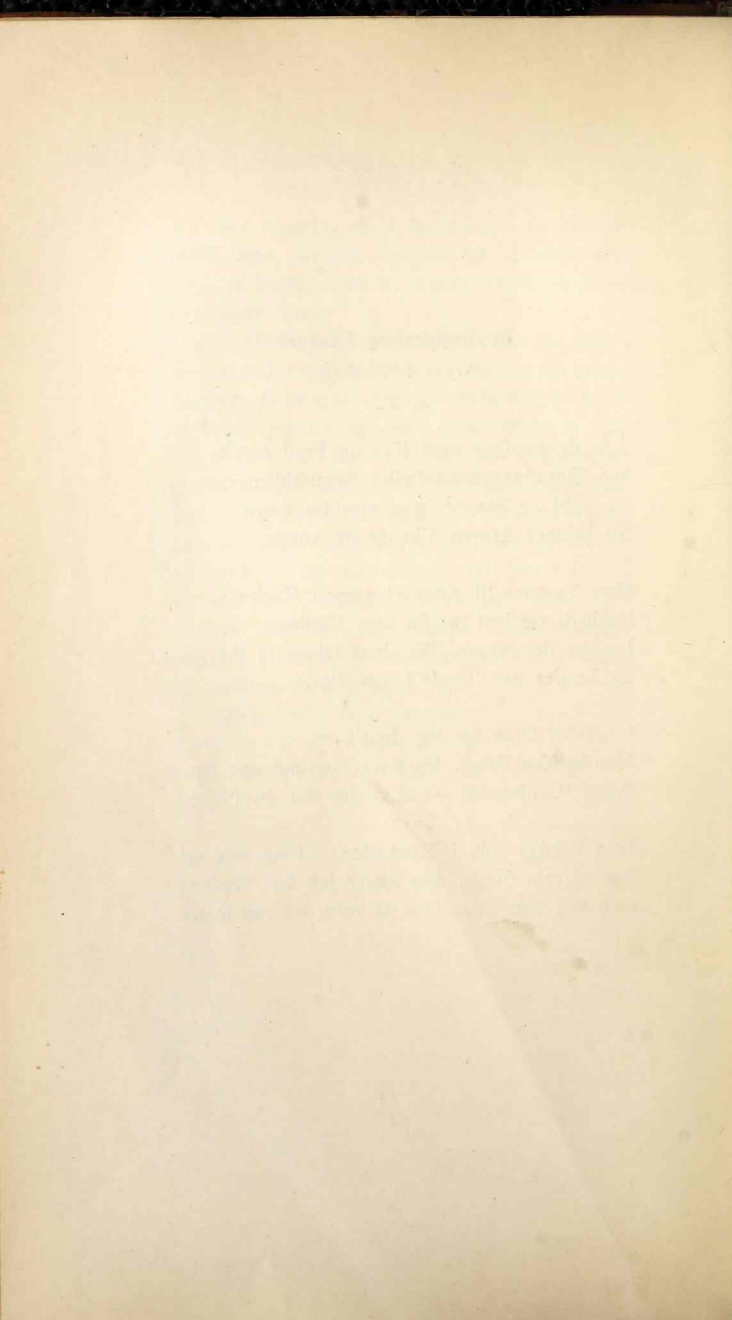
(Noces & Festins).

Da denne Dag med Kys og Fryd forgik,
har Skumringsgraaet hyllet Regnfaldsmørke
om Sjæl og Sanser, som omsider tørke.
Nu bringer Aftenen Vin og ny Musik.

Hun kommer til Koncerten med Kusinen,
lysklædt og hed og fin som Violinen.
Jeg ser det ømme Blik, hvis Glans ej dør,
og hendes nye Trods i nye Slør.

I hendes Øjne tør jeg dristig se.
Men hendes Dragt, jeg tør ej komme nær den.
(Man skænker alt — men dør for en Plissé.)

Hun hvisker selv i Trængslen: »Krøl mig ej!
Rør ej min Stads, den bærer jeg for Verden;
men tag min Haand — da rører du ved mig.«

Hyacinterne

eller

De smaa Tidsskrifter.

I.

(Dagbogsnotits. — Mandag.)

Uden for i Natten fæg Sneen, piskede mod mine lukkede Skodder, som den havde pisket paa Ruderne i Drosken under min stolte Hjemfart gennem det lysfyldte Paris.

Jeg sov trygt, og jeg drømte, at der atter rullede en Droske for Døren, og at nogen havde rejst sig fra min Side og stod i fuld Paaklædning ved mit Hovedgærde.

Denne *nogen* talte og lagde rolig et Par Genstande fra sig paa mit Bord.

»Her *glemmer* jeg (læg vel Mærke til det) mine lyse Handsker, her et Bundt bleggule Hyacinter og her mit lille Visitkort — »Sylvia Delaplanche« uden Adresse vedføjet. Farvel, Antonius, vort Æventyrbryllup er forbi; sov trygt og bliv ikke altfor bedrøvet, naar du i Morgen opdager, at Fuglen er fløjet. Jeg har truffet dig for at give dig en lille Oplevelse,

du kunde drømme om. Glem ikke Duften af mit Haar og mine Klæder. Glem ikke, at der er noget, som hedder Troskab selv i de flygtige Ting. Og begiv dig saa ud for at opleve paa ny. Du vil lære mange Mennesker at kende, og du vil høre flere Navne, end du kan stave. Stav dem saa forkert, som de fremmede staver Navnene fra dit eget Land; gør dig ingen Ulejlighed med at huske dem. Jeg lover dig intet. Men hvis du lader dig føre af din Skæbne, uden at knurre, altid fornøjet som en god Rejsekammerat, (og hvis du ellers selv har et Par vittige Øjne), da vil du midt i Buldret, Røgen og Storstadstrængslen stundum kunne nikke til en blaa Horizont, som du mindst tænkte paa . . . Sylvia forlader dig. Og i Morgen opsøger du de unge Digtere og de smaa Tidsskrifter. . . .«

Saa tav hun. Jeg hørte strax efter en Droske rulle bort. Jeg vaagnede først, da den klare Dag dristig gabede ned imellem mine Skodders graa Tremmer. Jeg fandt paa mit Bord et lille Visitkort, et Par perlegraa, noget forkrøllede Handsker og et Knippe bleggule Hyacinter, allerede halvt visne.

Min Kat sad Dagen igennem og snurrede foran min Kaminild. Og jeg selv laa drømmende paa min grønne Sofa. Mere duftende end alle Hyacinter var der i mig efterladt et Minde, mod hvilket jeg endnu segnede og lykkelig blødte som mod de skarpe Stubber i en mejet Hvedemark. Hendes Ungdom var

som den nye, fulde Kærne paa de blanke, soltørre Straa.

II.

(Dagbogen fortsat. — Tirsdag.)

Da kom min Landsmand og adspredte mig. —

»Har De Lyst til at kende nogle unge Franskmænd, som skriver? Lad os gaa til Malaquin!«

Jeg tog mine Støvler paa, min Paraply i Haanden. Min Ven gik foran med lange Skridt. Saaledes naaede vi omsider de store Bulevarder.

»Hvad Malaquin er?« forklarede min Landsmand. »Mellem femogtyve og tredive — ganske som du og jeg — Skuespilforfatter, dyrker mest den politiske Satire, har skrevet to Teaterstykker, opførte af Les Escholiers, og hvoraf det ene, der — hudflættede Greven af Paris, gjorde Lykke; har — gode Forbindelser ved de unge Tidsskrifter, kender mange literære Folk, baade mellem de unge og de ældre, omgaas endelig hemmelig med Planerne til nye Dramer. Alt dette betyder jo ingen Ting i den borgerlige Verden. Men hans Moder har en Kafé. En Kafé paa Boulevard Poissonnière — paa de store Bulevarder! Og det hæver ham himmelhøjt over de mange fattige Lus, der ligesom han elsker Kunsten for Kunstens egen Skyld.

»Som et Marketenderi for Literaturens og Kunstens unge kampgraadige ligger Kafé *Gutenberg* til højre paa Bulevarden. Og Enken,

Madame Malaquin, sidder selv ved Kassen. Det er en fyldig og godlidende Kvinde med et jævnt, folkeligt Udseende — ganske som en Marketenderske for tapre Soldater og ærlige Literater bør se ud. Under hendes Tag og i Legumen fra hendes Køkken græsser Løven og Lammet Side om Side. Politikere som *L'intransigeants* Redaktør, Henri Rochefort, har her været stadig Gæst, før ublide Omstændigheder tvang ham til at lade sig bespise fra Køknerne i London. Medlemmerne af *La Justice* og *Le Radicals* Redaktioner kommer her i trætte Stunder for at hvile ud. Og en hel skrivende Ungdom i pæne Klæder og med anarkistiske Principer kommer her for at se hinanden og tale om Kunst og Literatur. Det er Forfattere, — Poeter, Musikere, Anarkismens Girondiner. Man maa ikke i Danmark tro, at de har været Dusbørødre med Ravachol. I Paris findes for Øjeblikket henved 150 Tidsskrifter for de unge; og de allerfleste Skribenter, som tager Del i denne uhyre, literære Bevægelse, Symbolister, Naturalister, Eklektikere, troende og Fornægtere, er anarkistisk sindede. En begejstret og videnskabelig Anarkisme, som pletter sine Fingre med Blæk i Stedet for med Blod, og hvis Tilhængere kan mødes i den smukke Kafé Gutenberg, uden at Madame Malaquin skælver for sine Vægge og Vinduer.«

Saaledes talte min Ven, mens jeg tænkte paa perlegraa Handsker og over alt i Trængslen

indbildte mig at skimte et Par mørke, langfrynsede Øjenvipper.

Klokken var mellem to og tre, da min Landsmand og jeg endelig traadte ind i Kaféen paa Bulevard Poissonnière.

III.

(Dagbogen fortsat. — Tirsdag Aften.)

. . . Madame Malaquin har to Sønner, en stor og stærk, som ikke nærer nogen Liden-skab for Literaturen, og en lille og svag, der gaar ved Krykker, er fin og klar af Aand, og hvis kønne Ansigt med det rødblonde Haar, de blaa Øjne har det stilfærdige Udtryk af øm Fanatisme, som tyder paa, at han i Beskæftigelsen med aandelige Ting har fundet den Fred, der overgaar al Forstand.

Han præsenterer os for to mørkhaarede Franskmænd:

»Hr. *Herlé*, Komponist. Hr. *Alphandery*, — Sekretær ved *La Rampe*, en Forening for Opførelse af Skuespil.«

De to Herrer er i Alderen mellem femogtyve og tredive, og vi faar at vide, at Komponisten skriver Musik til en Pantomime af Malaquin, mens Hr. Alphandery er Hr. M.'s Medarbejder ved et politisk Stykke.

Vi sætter os alle fem, slaar Benene over Kors, og hvem der vil ruller sig en Cigaret af sin egen Tobak, for saa vidt han kan finde Alburum dertil.

Ingen jordisk Pragt eller Hygge fordærver Simpelheden i Malaquins Arbejdsrum. Det er mørkt og snævert som en Skolediscipels Tagkammer eller som det Hummer af et Kontor, en Bodtrykker eller en Papirhandler og Forlægger kan have ved Siden af sit Pakloft. Paa Bordet en uordenlig Dynge Bøger og Skrivebehov, i to høje, smalle Reoler flængede Bøger hulter til bulter. Ilden er gaaet ud i Ovnen, og Værelset vilde med dets nuværende Temperatur omtrent egne sig for en stor Forfatter, der foragtet af Tiden sidder med kolde Fødder og skriver Bøger for Evigheden.

Elskværdig opfordrende henvender Malaquin sig til os danske:

»Men tal . . . De er jo kommen, fordi De har noget at sige os.«

»Vi beder om Forladelse. Vi har ikke opsøgt Dem for at plage Dem med Tale, men for at faa Kundskab om Deres Meninger og Tanker.«

»Aa, de Herrer er altfor beskedne! De har sagt mig, at Folk i København beskæftiger sig meget med *den* franske Literatur, vi selv sætter mest Pris paa. Ogsaa med Baudelaire?«

»Nogle af vore unge Skribenter har skrevet om Baudelaire og oversat Stykker af ham baade paa Vers og paa Prosa.«

»Aa, men det er meget interessant,« udbryder Fransk mændene i Kor.

»De ved vel,« vedbliver Malaquin, »at vi her i Paris for Tiden er stærkt imponerede af

Henrik Ibsen og venter os meget af Skandinaverne, August Strindberg f. Ex. Det er altid Kvindeskikkelserne, som river os med i den nordiske Literatur. De staar himmelhøjt over vore smaa, franske Dukker.«

»Mener De virkelig? Og vi, som troede, at man først ved Seinen — i Mussets, Balzacs og Stendhals Fædreland fandt den sande Kvinde — Mandens jævnbyrdige i Aand og alle Ting!«

»Aa, tværtimod,« siger Franskmændene. »Nej, det vilde være interessant at studere Deres nordiske Sæder. Men en Franskmand vilde ikke kunne forstaa den Frihed, man giver de unge Piger.«

Vor Samtale bekræfter den Sætning, at man altid finder Næstens Kvinde skønnere end sin egen.

Og Samtalen skifter fra den nordiske Literatur og Kvinderne til den unge franske, drejer sig en Stund om den talentfulde Prosaforfatter og Symbolist, *Remy de Gourmont*, der paa alle sine Modtagelsesdage viser sig for sine Besøgere i et klosteragtigt Rum og iført en Munkekutte. Er det atter Utilfredsheden med Hjemmets Kvinder — som har fremkaldt denne Askese? — Saa taler vi om Musik. Komponisten priser i nogen Tid Wagner, og fra Musiken kommer han til at tale om Vellugt og Røgelse. Han fortæller tilfældig om sig selv, at han altid brænder Røgelse i sin Kamin, hvortil Malaquin svarer ved at pege paa sine Reoler og sit

fattige Rum, at for ham er Vellugt og ydre Hygge til Besvær, naar han skal arbejde.

Inden vi gaar ud ad Døren, ser jeg mig endnu tilbage, og jeg kan ikke tænke mig noget bedre Ly for den »hellige Bohêmes« Raadslagninger. Ungdommen, »den hellige Bohême«, som til Tidernes Ende vil føle en anarkistisk Lyst til at afsætte alle kronede Poeter, alle anerkendte Smagsdommere, opbrænde de dejlige Musæer, de herlige Biblioteker med de gamles underfulde Værker — og selv at bygge et nyt Bog-Babylon og et nyt Louvre, hvor der skal være Plads til alle de unge og de oprigtige af Hjærtet, og hvor man skal slippe for at beundre de gamle, som er blevne dumme med Aarene. Amen! Det er kun symbolsk.

IV.

(Fortsættelse. Onsdag Morgen — i Bedrøvelse.)

Vi gaar nedenunder i Kafé Gutenberg. Og der sidder vi den lange Eftermiddag og taler sammen, unge Franskmænd og danske. Ærlige Hjærter, lystige Ord. Men der er én af os, som bestandig er adspredt og faamælt, én, som har ladet sine Tanker blive bag sig paa et eller andet Gadehjørne og nu ikke kan faa dem hentet hjem igen . . .

Fremmede, hvis du ude fra *Ternes* tager med Omnibus til Madelainekirken og derfra til Fods gennemiler de store Bulevarder, da kommer du i Nærheden af *Carnaval de Venice* først til

en lille Butik paa din venstre Haand. Der ser du, hvis du har bedre Held, end jeg havde den Dag, min elskede — hendes Hænder er hvide, hendes Fødder er smaa, hendes Øjne er store og mørke, som blide Duer. — Naar hun spaserer, hyllet i sit sorte, lange Pariserinde-Slør, der naar hende to Gange om Halsen og Hagen og endda flagrer lystig frem over venstre Skulder, ligner hun i sin dunkle Formummethed en sort Due; men det er dog Sylvia Delaplanche, det samme nittenaarige Barn, den samme friskafskaarne, bleghvide Blomst, som kigger med store Øjne ud fra en lille Butik . . . Paa venstre Haand nær Carnaval de Venice. Trappen er lidt høj, Døren lidt smal . . . Fremmede, du gaar rolig videre.

Du gaar videre, idet du stadig passer godt paa, hvor du har din venstre Haand, og den næste Seværdighed, du da træffer efter at have gennemstrejft Bulevard des Capucins, er den store Opera: — der kan du frit løfte dine Øjne, Statuerne vil ikke rødme eller tilsløre sig for dig, ingen skinsyg Elsker vil disputere med dig om din Ret. Og er du lidt hallucineret, ligesom Ibsens Hilde, vil du midt i Virvaret af tyve Vogne, som krydser hverandre paa den lydløse Asfalt, høre Toner i Luften af Taffanels Orkester, høre Bruset af Wagnerske Lurer eller høre Faust, der synger for Margrete.

Du gaar videre, helt hen paa Bulevard Poissonnière, et Sted paa højre Haand, til Malaquin. Og dér forlanger man af dig, at

du, medens du har dine Tanker alle andre Steder, nu ogsaa skal sige et dybt Ord om Henrik Ibsen. (Et dybt Ord om det dybe og vage! og *det*, mens éns Sjæl brænder i jordisk Erindring om en ung Pige af saa og saa mange Centimeter nøjagtigt Maal . . . Ak!)

»I unge Franskmænd er allesammen Fumister,« sagde min Landsmand med nordisk Uforbløffethed til Malaquins Venner, da et Glas Absinth havde gjort ham glad. »Alt, hvad I gør, er Fumisteri, og naar I da kommer til at læse noget af Henrik Ibsen, den største Fumist, vi har hjemme i Norden, bliver I ellevilde.«

En *Fumist* er jo i det franske Folkesprog simpelthen en Skorstensfejer, men i Kunstnernes Sprog anvendes det om de højrøstede Modegenier, fra hvis Værker der stiger mere Røg og Kvalm end egentlig klar Flamme.

Skuespilleren ved Grand Théâtre, *Lugné-Poë*,*) Instruktøren af Ibsens »Fruen fra Havet«, sad med sit Napoleons-Ansigt, mørk, bleg, glatraget, lige overfor min Landsmand.

»De Skandinaver er frygtelige,« smilte han overbærende.

Men ved min Landsmands venstre Side sad Alcanter de Brahms, *l'immense Alcanter* ved Ugebladet *La nouvelle écho*, en Journalist, som paa den ubegribeligste Maade véd alt, kender alt. Tænk ham fyrretyveaarig, høj, mynde-

*) Skrevet i 1893, før Lugné-Poës Ibsen-Sejre.

agtig slank, høj Hat, en uhyre Monocle for det ene Øje, en uhyre høj Flip, der kniber stramt sammen under Hagen med det tynde, lyse Pariserskæg — siddende aarvaagen mellem denne Ungdom.

Saa saare min Landsmand for Vittighedens Skyld og for at drille Pariserne havde kaldt Henrik Ibsen en Fumist, greb den alvidende Alcanter, l'immense Alkanter, ham lempelig ved Knaphullet, fortalte ham, at denne Opfattelse af Henrik Ibsen var yderst interessant og bad ham skrive en Artikel derom til *La nouvelle écho*.

Min Landsmand lo huldsaligt:

»Ja er nu de Parisere ikke storartede? De synes ganske vist, at det er morsomt, hvis Henrik Ibsen er en stor Mand. Men hvis man fortalte dem, at han var en simpel Fumist, vilde de i Grunden finde, at det var et langt bedre Æventyr.«

V.

(Nye Dagbogsnotitser. — Fredag.)

Klokken var atter ti om Formiddagen, og jeg laa endnu og sov. Mine Skodder var stængte, de tunge Gardiner trukne for det ene Vindu. Gennem det andet Vindues Skodder var den klare Dag trængt ind i mit dunkle Rum, og da jeg lukkede Øjnene op, saa jeg dens Glans paa de hvidmalede Tremmer, en blæsende Januardags tynde, lyse, drømmelette Sol.

Men jeg lukkede igen Øjnene for at sætte mig tilbage til mine Drømmes Halvmørke.

»Her løber Seinen,« drømte jeg og antydede med Pegefingeren let og umærkeligt dens Løb i Luften. »Her oppe hæver sig den højre Seinebred med de store Bulevarde, hvor de mange Udlændinge gaar, og hvor de underlige Avissælgere skraaler hele Dagen. Her . . . her nede ligger den venstre Bred, og dér bliver Gaderne saa tætte og mørke og bugtede, aa, saa dejlig tætte og mørke og bugtede — og dér bor rigtige Mennesker, og al Ting er billigere. For det er jo det ægte, gamle Paris med Notre-Dame — som har bestaaet siden Middelalderen. Og her bor Folket. Og her er *Quartier Latin*. Og her lever fattige Studenter paa en Kvist og skriver Vers. Og det er her i de tætte, snavsede Gader, at en ung Pige af Folket ved Foraarstid bliver glad for et beskedent Bundt Violer . . . her, at Foraarstankerne i April kryber oven ud af Skorstenene for at flyve med Svalerne. — Dér ovre den høje, højre Bred, hvor alt er saa fuldt af Butiker og Meningsløshed! dér nede den venstre Bred! og her løber Seinen . . . midt igennem.«

Klask!

Det er min Værtinde, som slaar Skodderne op. Lyset skærer i Øjnene. Og nu gaar hun ogsaa til det andet Vindu.

Klask!

Revet op fra Søvnens og Drømmens Følelse af sød Almagt stirrer jeg hjælpeløs mod Dag-

skærets brede, kolde Tomhed. Og jeg hader i samme Øjeblik den nøgne, virkelige Verden: det høje, buldrende Paris paa højre Bred, det lave, skidne Paris paa venstre, og Seinen, som løber midt igennem med sine stive, murede Dæmninger. Hvad skal jeg ude i den By? er det værd at gøre sine Sko snavsede for?

Men jeg fik Besøg.

Det var Postbudet. Fra den Dag i Kaféen paa Boulevard Poissonnière, hvor gamle Kammerater og Venner af Malaquin forsamles (mellem dem Forfattere som *Jean Fullien* og *G. Salandri*, Tegnere som *Willette*) modtager jeg med hver Post snart Bøger, snart Tidsskrifter, snart Blade fra franske Forfattere og Redaktioner, der beredvillig yder en Nordbo, der studerer deres Forhold, alle ønskelige Oplysninger.

Kun én Adresse — den, som mangler paa det lille, sirlige Visitkort — vil ikke komme til mig.

En rolig Veninde nordfra, af dem, man glemmer i Lykkens Timer, og som man genfinder i sin Forladthed, gør mig Selskab og beder mig om at vise hende Malaquins Kafé. De unge Franskmænd er begærlige efter at kende en saadan *suédoise*.

Hun er forstandig, — denne uinteressante Søster — hun paabyder mig, at jeg skal adsprede mig, raader mig, at jeg alene skal søge Mændene og læse i dem som i nye Bøger, jeg skærer op. Og naar jeg da har læst meget og forundret mig meget, vil jeg (hun forsikrer

mig det) læse det samme i Øjnene paa den første Sylvia, som jeg møder.

Jeg søger Adspredelse.

VI.

(Dagbogen fortsat.)

Ved en Middag for *Nouvelle échos* Medarbejdere traf jeg Hr. *Gauthiers-Villars*, kendt under Mærket *Villy*, en Mand, fuld af uudtømmelig Glæde, og for hvem hele Verden er bleven til en Vittighed. Og skønt jeg knapt talte med ham i ti Minutter, modtog jeg Dagen efter en nylig udkommen Bog af ham med Paaskrift *très-sympatiquement* fra Forfatteren. Redaktøren, Hr. *Strauss*, indbød mig til alle fremtidige Middage, *Lugné-Poë* bortførte mig efter *Soiréens* Slutning i Droske til *Grand Théâtres* Paaklædningsværelser, hvor jeg sammen med Redaktionssekretæren ved *Revue moderne*, Hr. *Cortambert*, ventede, medens han udførte det sidste af sin Rolle i *Lysistrate*.

Hjemme har vi ingen Madame *Réjane* til at spille *Lysistrate*. *Réjane* er dejlig som de syv Dødssynder — ikke den dybt nedringede Synd med de nøgne Skuldre, nej som syv dameagtig højhalsede Dødssynder, Forbrydelse i lang Kjole, og det synes rent kvindelig Glem-somhed, naar den stolte *Lysistrate* forser sig med sin Elsker i selve Gudinden *Artemis'* Tempel. Havde København en *Réjane* og

Hjærterne lette nok for den aristofaniske Tøjlesløshed, maatte et Teater dér som her kunne have sine hundrede Aftener med Lysistrate. Men jeg frygter, at det morsomste maatte stryges — og »Landsoldaten« var omend kedsommeligere maaske sundere for Moralen i en befæstet By.

»Rejs til Danmark,« siger jeg til Hr. Cortambert, mens vi to til sidst i fælles Droske nærmer os Place de l'Étoile.

Og jeg gaar Dagen efter til ham og gentager det for ham og for den anden Redaktionssekretær ved *Revue moderne*; thi jeg har nu lært, at man skal begynde med at fortælle de Franskmænd noget.

»Rejs til Danmark. Det varer halvandet Døgn, to Nætter og en Dag, og De kommer sovende til København, en By paa snart en halv Million, hvor enhver Student næsten véd lige saa god Besked som De selv med alle de franske Forfattere, som De endnu har mest i Tanker. Hold nogle Foredrag, ligegyldigt om hvad, og De vil blive bespist og spist; man har en mægtig Appetit paa Frankrig hos os; Familierne staar Dem aabne.«

»Familierne,« siger de to unge Redaktionssekretærer med store, straalende Øjne. De sidder selv i en pragtfuld Stue med Parketgulv og dekorativt Porcellæn paa Væggen.

»Og Bladene,« fortsætter jeg. »Desværre har vi lige i dette Øjeblik ingen unge Tidskrifter; ellers vilde de ogsaa have staaet

Dem aabne; men det er ingen Flora for vort Klima.«

»Er der meget koldt?«

»Ja, omtrent som i Paris.«

»Læser man ogsaa Baudelaire? . . . Aa, det er meget interessant . . . Og man bliver modtaget i Familierne?«

De to elskværdige, unge Mænd er begge Forfattere. *Cortambert*, Søn af en berømt Koreograf, udgiver netop, siger han, en Roman hos Savine; han har i Forvejen skrevet Stykker til flere Teatre. *Alick Bollas* har skrevet og skriver bestandig Romaner efter det samme Princip, opstiller i hver Bog et realistisk og et idealistisk Element, saasom en Søn og hans Moder, en ung Mand og hans Elskede, fører der efter det realistiske Element mod Døden og viser Idealet i Transparent. En saadan ensformig Metode lader meget fransk. Hr. Cortambert indrømmer, at han følger omtrent samme Principer. Nu vilde det kun være at læse Bøgerne.

VII.

(Søndag.)

Mens jeg saaledes for at adsprede mig vandrede igennem Paris Dag efter Dag, noterende mig alle de Tidsskrifters Navne, som intet vil kunne redde fra Forglemmelse — overskred jeg omsider Seinen.

Paa højre Bred de store Bulevarde, paa venstre Bred Bulevard St. Germain og i Rue

Bonaparte, 31, *La Plume*, den mest omtalte af unge Revuer. Skønt dette Tidsskrift oprejser Monumenter for *De onde Blomsters* Digter, Baudelaire, er dets Barm altid duftende smykket med friske Violer som en ung Arbejderske i April, og Foraarstankerne i dets smalle Spalter er saa ellevilde, at de kryber oven ud af Skorstenene. Tankegangen i *La Plume* kan til Tider være lidt katolsk, for saa vidt man er katolsk, naar man taler om Calvinismens og Protestantismens kolde, sortklædte Ensformighed, og naar man lader livsglade Penne for Spøg skrive en Nydelsernes Moral.

Jeg søgte i Gaar Formiddags Redaktionssekretæren, Hr. *Croze*, en *bon garçon* paa tre fire og tyve, der saa ud, som om han lige havde sunget af fuld Hals, før han lukkede mig op. Han er Medarbejder ved *L'événement* og *Le Figaro*.

Han gav mig mange Oplysninger, kom til at hoste, mens han skrev mig et Anbefalingskort til *La Plumes* Redaktør, Hr. *Deschamps*, og bad mig endelig sige Hr. *Deschamps*, at han hostede endnu — da han ikke havde været paa Kontoret i otte Dage.

Jeg overskred Seinen med mit Kort i Haanden, og snart stod jeg i *La Plumes* Redaktion hos Hr. *Deschamps*.

En blid, dog snarraadig Mand er *Deschamps*, med sydlandsk sort Mustache, brune Øjne og en omfattende Velvilje. Næppe over tredive. I hans Kontor vimler det med unge, skæggede

Genier, sydlandsk sorte som Sværte. Han samler de unge i store Flokke til sit Tidsskrift, og hans Væg er dækket med Portrætter, paategnede »til Vennen Deschamps«, »til Literaturens Velgører Deschamps«.

— — Hr. Deschamps Samtale har ved et saadant Besøg noget uforklarlig oplivende, og da jeg med en svær Pakke af La Plumes Hæfter besteg en Sporvogn i Faubourg St. Germain, drømte jeg om, hvor glad til Mode Literaturens unge Tilbedere maatte gaa bort fra dette Sted: mit Mod hævede sig i tre Etager. Og da traf jeg paa en Sporvogn en ung Dame med et langt Sørgeslør og et mildt Smil som en bleg Hyacint. Og hun findes atter i en lille Butik nær Carnaval de Venice, Trappen er lidt høj, Døren lidt smal. Hun forstaar udmærket at oversætte de tit vanskelige Ord i La Plumes Poesier.

VIII.

(Søndag Eftermiddag. — Dagbogens kedsommelige og symbolske Afslutning . . . som sædvanlig.)

»Sylvia Delaplanche« — sagde jeg, da vi for at tale mere uforstyrret var flyttet fra Sporvognen over i en Droske — »læg din Arm om min Hals og læg din Ungdom som et Knippe hvide Hyacinter tæt til mit Hjærte og sig mig: hvor har Forsynet haft dig disse lange, fortærende Døgn.«

Hun gjorde, som jeg sagde, lagde sin Arm om min Hals og sin Ungdom som et Knippe duftende Hyacinter til mit Hjærte. Men hun smilte hemmeligt og tav. Droskehesten løb godt til. Paa Gaderne tændte man Lygterne. Og det forekom mig, som om hendes Ansigt ved disse blege Strejflys var mere feagtigt, og at Linserne i hendes brune, smilende Øjne tindrede oversanseligt.

»Du udsørger mig,« smilte hun saa, trygt og fjærnt. »Du er bestandig den samme Nordbo. Jeg er fransk Kvinde, og du ved ikke, at de, som gør besværlige Spørgsmaal, keder os.«

»Sylvia, du er Hyacinten, Foraaret, Sorgløsheden. Men nu bliver du altid hos mig —?«

Hun rystede paa Hovedet, smilende:

»Kan ikke, har ikke Tid.«

»Og hvorfor ikke?«

»Du spørger endnu. Saa maa jeg være grusommere imod dig. — Jeg kan ikke blive hos dig, har ikke Tid for *de andre*.«

»De andre —?«

»Ja, hvorfor beder du om Sandheden, naar det gør dig ondt at høre den (quand ça te fait mal). Jeg er ikke, som jeg angav for at behage din solide Smag, en Person, der har noget fast, staar i Forretning et Sted ved Carnaval de Venice. Jeg er en omflakkende, upaalidelig én uden borgerligt Erhverv. Thi vid da, min Antonius, jeg er de unge Digteres, de smaa Tidsskrifters Muse.«

Ved disse Ord (parce que sais-tu, mon pauvre Antonius! je suis la Muse des jeunes poètes et des petites revues, vois-tu) blev jeg mere bedrøvet, end jeg kan beskrive, saa bedrøvet, at hun strax i Medlidenhed lo som en Kvinde og omfavnede mig med Kaadhed:

»Ja, trøst dig, min Ven. Jeg er ogsaa lidt mere.«

»Er du ogsaa virkelig Sylvia Delaplanche?«

»Den rigtige, virkelige Sylvia . . . trøst dig . . . Men tag mig blot ikke for alvorligt,« hviskede denne letsindige Ting. »For ser du, jeg er dog og bliver dog Muse, forfængelig, forgængelig, og Sporet efter mig, mine Handsker, Hyacinter, er saa noget nær det bedste ved mig . . . Det er jo ogsaa blot en Grille af dig: alle disse nye Traade er faldne dig i Hænderne, og i din sædvanlige Æventyrtro vil du da knytte de nye Masker, mens du sidder midt i Spindet. Men en Dag ser du, at du atter kun har knyttet *Luftmasker*; en Dag kaster du den flygtige Sylvia og alle dine »unge Tidsskrifter« fra dig og vender — trofast som du er — tilbage til en roligere Venindes Fortrolighed og til dine gamle Bøger, hvis Poesi har staaet sin Prøve.«

»Ak, Sylvia, selv om jeg bliver gammel og dum, vil jeg dog altid huske, at jeg i nogle Døgn har huset en Svale under min Hanebjælke.«

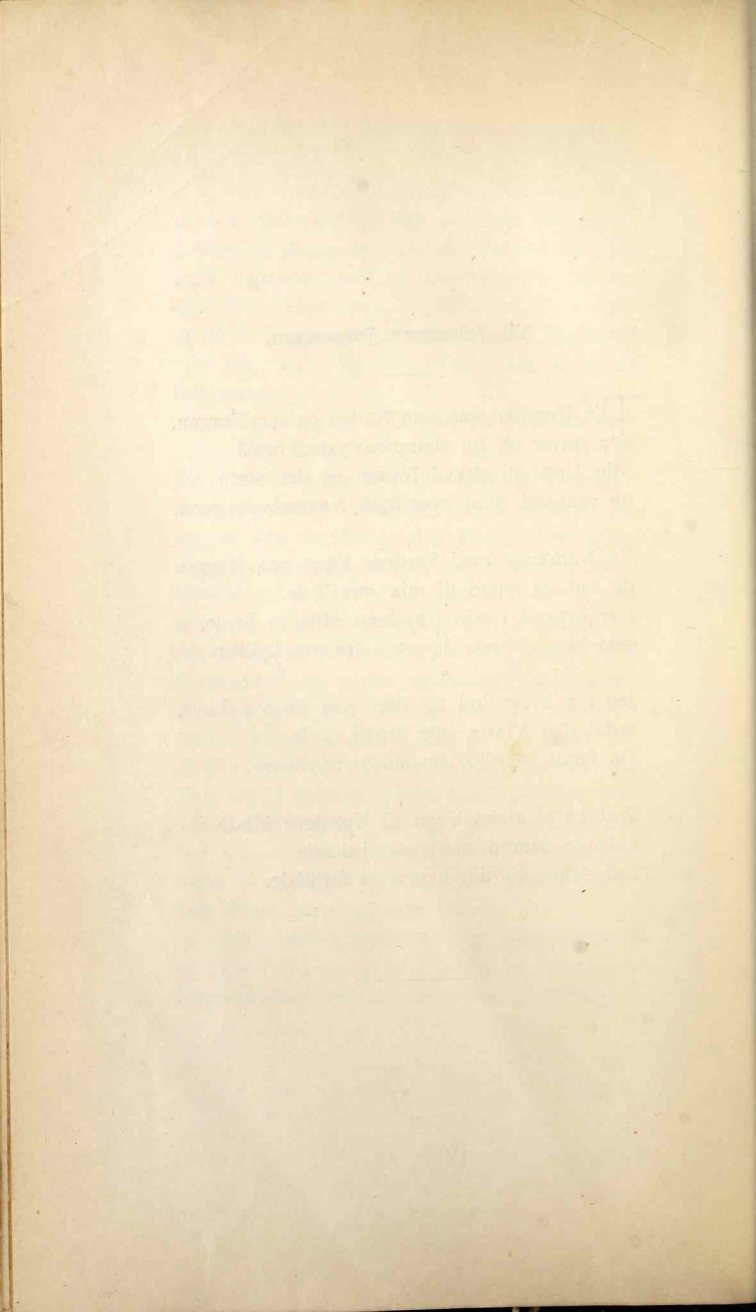
Til Johannes Jørgensen.

Din Ungdom var som Natten og som Sorgen,
der stirrer ud fra skumringstyste Porte.
Min Ungdom elsked Natten og det Sorte
og vaagned glad hver frisk Novembermorgen.

En Nattegæst med Verdens Vægt paa Ryggen
du sad og lytted til min lyse Tale.
Der bygged i min Ungdoms Hus en Svale,
som bragte Breve langvejs fra om Lykken.

Jeg tog hvert Bud og Brev paa Tro og Love,
indtil den Vinter, alle Svaler døde.
Da fandt jeg dine løvfaldsbrune Skove.

Forlang ej andet Tegn til Kunstens Møde
i denne Samtid snart saa sjæleøde
end denne Fortid, hvoraf vi forbløde.

En Nat med Paul Verlaine.

Det var en mild, fugtig Januar-Aften. Vi saa — da vi havde passeret den skumle Seine — tilbage over Broen, og i lange, tætte Straalerækker tindrede Lysene paa højre Bred frem gennem Tøvejsdunsten som Gasflammer i et Spejl. En blid Spejl-Verden — kun at der var Luft nok, øm, fyldig Luft, til at aande, og at man kunde gaa, hvorhen man vilde, og spejle sig i det Ubekendte, uden at Virkeligheden havde Spejlglas eller Grænse.

En ensom Skildvagt foran det mørke Justitspalads angav os Vejen til den Kafé, som vi søgte for at deltage med det unge Tidsskrift »La Plumes« Medarbejdere i deres vante Lørdags-sammenkomst. Og paa Hjørnet af Kajen, efter at vi havde skraaet over endnu en Bro, stod vi da ved *Soleil d'or* — Den forgyldte Sol — som laa med alle de klare Vinduer funklende af lys Fryd og spejlede sig hvidt i Brostenenes dunkelvaade Uendelighed. »Syng, syng som Paul Verlaine! Og fremad! Vi har jo Talent!« lød et mægtigt Kor op til os, medens vi fra Kaféens smukke Gæstestue famlede os ned ad en Trappe til et Lokale under Jorden, hvorfra det mærkelige Omkvæd dundrede os i Møde.

Det var en stor Sal, vi kom ned i, med fedtede Vægge, matte Gasblus og mange smaa Borde, hvor et tætpakket Publikum, der mere kunde se ud til at være det begavede Tidsskrifts Læsere end dets Medarbejdere, sad og drak Øl, sang og trampede Takten med tunge Fødder paa det snavsede Gulv. Alt, hvad vi øjnede i denne Damp af Tobak og vaade Klæder, indgav Glæde: de spredte Genier med deres umulige Frisurer som Springere i et Skakspil, de spredte Damer, lidet smukke, men meget oprømte; i det fjærne »La Plumes« Redaktør, Hr. Deschamps, med et velvillig lyttende Dirigent-Smil, og paa Forhøjningen den flotte, smidige Visedigter med hans Omkvæd:

Beau troubadour, il faut suivre Verlaine!

En avant!

Nous avons du talent!)*

Her i Hjærtet af Quartier Latin raader Paul Verlaine; her er hans Kongedømme. Han kender Kvarteret ud og ind som en Mus sin Rede. Og alle kender ham og elsker ham, viger til Side for *père* Verlaine — den unge Digtekunsts Fader, den pengeløse Digterheros, der tilbringer Natten vagabonderende mellem Quartier Latins Studenter, for rig i sin Sjæl til at gemme jordisk Gods ud over en Time — for stor og for god for Akademiet!

Ja — syng, syng, Menneskebørn! Vi har jo Talent! — det er et Ord i rette Tid. Syng I Vagabonder paa Livets Veje, syng med Verlaine: »Haabet lyser som et Solglimt paa et Halmstraa i Stalden Haabet lyser som en Flintesten i et Hul i Logulvet!«

Det var dog en lidt for bogstavelig Forstaaelse af Opfordringen til at »følge Verlaine«, der bragte en langhaaret Lyriker til at fremsige et Digt, hvor den verlaineske Verselinie: *Violon, violonon!* atter og atter kom igen, men som ellers ikke havde synderlig med Verlaine at gøre.

Først langt ud paa Aftenen indfandt sig *violon violonon* Verlaine selv. Med et fik jeg

*) Sangeren og Forfatteren var *F. A. Cazals*, som ogsaa har tegnet det foranstaaende Verlaine-Portræt.

Øje paa dette forunderlige Hoved fra før Syndfloden, Fejltagelse var umulig. — Hans Klæder bar for tydelige Spor af at have gennemgaaet Syndflodens Dynd mange Gange. Han lignede en gammel Flodgud, syntes — som han stod der i en Samtale, der ikke optog ham — endnu i denne sildige Time misfornøjet med den Dag, til hvilken han var vaagnet op.

I hans Træk var der et Præg af Bekymrighed, ældre end alt nulevende. Men i hans Holdning og over hans hele Skikkelse var der en sær Forklarelsens Ubekymrighed, som fik en til at tænke paa en gammel græsk Filosof — paa Sokrates, om hvem han minder ved sin store Pande, den lille, opadvendte Næse og sit graa Fuldsæk. Smukke Klæder og hvidt Linned syntes han ikke at kende til. Hans Tøj var lurvet, med forrevne Knaphuller uden tilsvarende Knapper, og om den hvide, fyldige Hals saas en ikke ganske ren Sportskjorte af graa Uld. Som han stod der, omgivet af en Gruppe beundrende Disciple og midt i en Samtale, der ikke optog ham, syntes han kun at lytte til Blodet i sine egne Aarer, der med et verlainesk Ord rinder »fint som Gift«.

Og medens de unge Mænd omkring ham bøjede Nakkerne under Umuligheden af at tilkaste hans Sjæl det Lysglimt, den krævede, stirrede hans brune, dejlige Øjne sløret fremad som i en Graad, hvis Kilder er stoppede.

En tredsindstyveaarig Rødsæk krumbøjede sig med en Disciplin som Simon i Evangeliet

og aftørrede Mesterens Ryg med sit Frakkefoer; thi Digterens filosofisk rummelige Kappe — det eneste næsten ny Klædningsstykke — var tilsolet med to store Skjolder af Gadesnavs.

Verlaine bekymrede sig ikke det mindste om ham, trak kun stundum, naar Pudsningen blev for voldsom, fortrædelig paa Skuldren, som om han generedes af Utøj:

»Det er nok, Bibi! Det er nok, Bibi!«

Og ved Siden af denne Skikkelse i dens Pjalter og Smuds fik alle de Digtere, man havde kendt, et latterligt Præg af Literater . . . Literater ved en Hoffest eller Literater paa en Stamknejspe . . . men Literater. Man syntes med Øjeblikkets Overbevisning, at man stod over for Verdens eneste Digter.

Med næsten ydmyg Alvor nærmede han sig os to ubekendte, da det blev ham sagt, at vi var unge Mænd fra Danmark, der ønskede at hilse paa ham. »Verdens eneste Digter« har læst fire fem af Europas Litteraturer i Originalsprogene, men er som ægte Franskmand blottet for geografisk Sans.

»Aa jeg har ogsaa en Gang været i Holland,« sagde han, »jeg holdt Oplæsning i Amsterdam . . . meget elskværdige Folk!«

Vi vilde retlede den berømte Symbolist og føre hans Tanker længer mod Nord. Det strandede paa hans franske Tilbøjelighed til at generalisere Tingene: var vi ikke Hollændere, maatte vi være svenske i alle Fald. Og saa-

ledes blev vort Land ham bestandig liggende i det Ubekendte.

»Deschamps siger mig, at De har oversat nogle Vers af Baudelaire i Deres Land. Saa sætter De altsaa megen Pris paa ham?» sagde Verlaine med en ærbødig Inderlighed som en Mand, der kun træder frem for det Ubekendte med blottet Hoved; han lagde spørgende sin Haand paa en Stoleryg: »Vil De tillade, at jeg tager Plads hos Dem?»

Først efter at vi havde bedt ham, satte han sig.

»De, som har oversat Baudelaire, De holder jo af ham?» gentog han. »Ikke sandt, han har gjort Epoke i Literaturen? Er han ikke den største og mest originale Digter i dette Aarhundrede? Sig mig, Deres By, Deres Hovedstad . . . København . . . er det en Storstad? Man maa have levet i en stor By for at forstaa Baudelaire til Gavns. — De siger, at De ogsaa kender til mine Vers . . . Ser De, hvis jeg i det hele taget er noget, saa er jeg kun en lille Baudelaire — en ganske lille Baudelaire. Jeg giver mig ikke ud for andet . . .«

Møjsommeligt, med mange Gentagelser, talte den sære Digter, en af de ærlige faa, som aldrig for smuk Versekunst og skøn Veltalenhed har glemt det Glimt af Menneskehaab eller Menneskejammer, hvorpaa det i Poesien alene kommer an. Hans lurvede Dragt blev som et Smykke for en ren, dybt oprigtig Sjæl — en trofast, vidunderlig Sjæl, helt gennemtrængt af

sin Ild. Med Skarnet havde ikke han selv, men et uforstaaende Samfund tilstænket hans Klæder.

Imidlertid vovede efter nogen Venten den underdanige Røds-kæg fra før at trække Verlaine let i Ærmet:

»Sig Godnat til mig, *notre père!*«

»Godnat Bibi!«

Bibi, som nylig havde aftørret Mesterens Ryg, rakte Kinden frem til et Kys efter gammel-fransk Skik.

»Kys mig, *notre père!*«

Verlaine kyssede ham paa Kinden, men da Bibi nu ogsaa vendte den anden Kind til, gennede Verlaine ham uvillig fra sig med Al-buen: »*Nous aurions l'air . . .* Lad os nu være fri!«

Skønt Rygtet siger, at Paul Verlaine holder af Absinth, vilde han med os danske Yndere af den store Baudelaire kun nyde en uskyldig Drik:

»De kan jo bestille et Glas Pebermyntevand, hvis De vil give mig det.«

Og som én, der føler Pligt til at aflægge Vidnesbyrd i et højtideligt Øjeblik, talte han længe til os om Baudelaire og fremstillede den vilde Haardnakkethed, hvormed den beundrede Forgænger gennem Livets dyndede Gader har bukket sig efter alle Splinter af Idealet. — Ordene kom ikke mere med Besvær trods hans dybe Nedslaaethed.

Der skete et Tøbrud i hans Sind, mens vi talte med ham, og hans første Smil brød igennem, da han kom til at nævne en Skil-

dring af en Kvindes Aand, som skyldtes St. Beuves Pen.

»Kvindernes Aand!« gentog han med et Vismands-Smil, som bredte sig fra begge Næsevige og pludselig tindrede helt lystigt i de smaa, brune Øjne. »De er søde . . . men deres Aand!«

Og der laa Gudernes og de tyveaariges Velvilje i hans Ord:

»Elles ont du charme, mais . . . de l'esprit?«

Kafeen skulde lukkes. Det nyttede ikke, at vi var i Selskab med Frankrigs største Lyriker. Opvarteren, der var dus med ham, stillede sig hen ved Siden af os og forsikrede med høflig Taalmodighed, at han ikke vilde vige fra Pletten, saa længe vi sad der.

Alene med os to danske drev Paul Verlaine i den fugtige Nat gennem Quartier Latins Gader, hvor Lygterne som Klynger af lange opløbne Studenter stod og maalte deres Højhed i Gadeskarnet.

»Ikke sandt, vi har genfundet hinanden?« sagde Verlaine, mens Tøbrudet hos ham mere og mere fuldbyrdede sig. »Ikke sandt, vi har genfundet hinanden,« gentog han.

»For Mennesket har en Sjæl, ikke sandt? Vi har en Sjæl,« vedblev han indtrængende.

»Jeg er glad over at have fundet Dem, genfundet Dem, og at gaa med Dem. Man kan stundum blive saa ængstelig, naar man føler sig alene.«

Vi havde sagt ham, at han hjemme i vort Land var kendt af de unge, der kan læse fransk. Og det var klart, at han ikke med Ubefragt opfriskede en glemt Krog af Geografien, formelig fik et helt nyt Land foræret, hvis læsende Ungdom kendte ham og havde ham kær.

»I Hollændere eller svenske . . . deroppe i Jeres København« . . . sagde han fornøjet, idet han holdt sig til sin egen Verdensinddeling, »I holder altsaa af Frankrig og Frankrigs Digtere. I forstaar at læse. Her hos os er der ingen af de unge, som læser noget videre. Aa, men jeg har læst meget, meget!« Og han stampede i Flisen. »Jeg har haft det Held fra Barn af at være indlevet i det engelske Sprog. Kender De Robert Burns, den skotske Bonde? Digteren Robert Burns!«

Jeg nævnede Shelley for Verlaine, men han rystede paa Hovedet og pegede betegnende omkring sig.

»Jeg læser ikke ret meget nu mere. Jeg har intet Bibliotek.«

Saa gav jeg mig til at tale om hans egne Vers.

Og han svarede simpelt og forklarende.

»Naar jeg er sørgmodig, skriver jeg Vers. Grundstemningen i dem er tungsindig, frygtelig tungsindig.«

Det er sandt nok, men midt i denne Sørgmodighed, i hvis Armod og Mørke han af Trang til Inderlighed fordyber sig, sidder

hans Hjærte stedse paa Spring til at le — en frisk, rent klingende Latter, lykkelig som et Barns, hvid og tindrende som Haabet, som en genfundnen Splint af Idealet.

»Tænk, at vi har genfundet hinanden!« smiler han. »Her gaar altsaa vi tre Misdædere (*assassins*)!«

»Anarkister!« spøger min Landsmand.

Ved Ordet »Anarkister« formørkes Verlaines Bryn en Smule.

»Ja, men vi er aandelige Anarkister. Det er den ældste, den sande Anarkisme. Den anden Anarkisme, den politiske, som nu er Modesag mellem unge Skribenter i Paris, er jo bare Galskab.«

Endelig fremsiger han, mens vi vandrer, lange Brudstykker af et uudgivet Digt.

»Jeg har Munden fuld af mine Vers,« smiler han og lægger to Fingre paa Læberne.

Digtet handler om den lille Prins Charles — den henrettede Ludvig den sextendes Søn — som sidder fangen i Tempeltaarnet. Hos ham er Simoune, Fangevogteren, som Verlaine spøgende skildrer, saa at vi aner, at han her har tænkt paa den trofaste Bibi, Disciplen, hvis Bestilling nok ellers er at børste Sko. Endvidere er der i Prinsens Nærhed et halvgammelt Kvindfolk, én af de simple af Hjærtet — som Digteren omtaler med virkelig Æmhed, idet han pludselig gør Undskyldning for, at hun har Utøj:

*Elle a des poux . . . enfin, on en a . . .
mais elle est charmante, la femme!«*

Og efter at han med en pludselig bristende, lille Latter har glædet sig over, at man kan være god og prægtig, skønt man har Utøj, tilføjer han sagte:

»Je me suis incarné un peu partout . . .«

Det er altsaa Digteren selv, der føler sig som indesluttet mellem Tempeltaarnets nøgne Mure i dette fattige Selskab. Han har lagt et stort Stykke af sin Sjæl i Fangevogterens lurvede Skikkelse; det er hans Hjærte, som banker under den retskafne, men snavsede Kvindes Kjole, og endelig er det ogsaa ham, den fattige Digter, der er Prins Charles, Kongen uden Kongerige, og som gennem Prinsens Ord til Slutteren udtaler sin stolte Selvfølelse:

»Forstaar du mig . . . jeg er Kongen — Kongen — Kongen! Hvis jeg havde Magt som denne . . . (Prinsen tier og vil ikke nævne Napoleons Navn, og Verlaine smiler: heller ikke han vil nævne Navne.) Men forstaar du: jeg er Kongen — Kongen!«

Med Armene strakte frem staar Verlaine og eftergør let stampende Prinsens Utaalmodighed:

»Je suis le roi, le roi — le roi!«

Og idet han ler højt og klingende, kalder han Digtet et Skælmstykke (*des blagues*). Vi aner Skælmeriet: at han, skønt han ikke bærer prægtige Klæder som denne X og ikke som

denne Y sidder i Akademiet, dog i Følge en guddommelig Lov er Kongen.

Men han bryder sig ikke om at æres som Konge paa en udvortes Maade.

»Kald mig ikke Sire, kald mig Charles,« lader han Prinsen sige. — —

Vi drev den Nat fra Kafé til Kafé i Studenterkvarteret og blev atter fordrevne, efterhaanden som der skulde lukkes. Over alt stimlede de unge Mennesker ærbødigt sammen om Poeten. Men han svarede dem med misfornøjet Stolthed:

»Aa, kald mig ikke *notre père* eller *cher maître!* Kald mig Paul Verlaine!«

Han gjorde Nar ad alle literære Skoler. Og da jeg nævnte Symbolisternes Skole, der er ham saa hengiven, satte han Hænderne truttende for Munden og forandrede Navnet:

— »*Les Cymbalistes!*«

— Han fortalte, hvorledes han i sin Tid havde opdaget Dekadent-Navnet.

»Vi blev foragtelig kaldt Dekadenter, vi optog det kun som et Krigsnavn — paa Trods . . . Jeg er Paul Verlaine; jeg vil hverken være Fader eller Mester.«

Kun overfor Kvarterets muntre Pigebørn og flygtige Frøkner optraadte Verlaine som en Fader og Mester. Naar vi traadte ind i en Kafé, dukkede der gjerne frem bag en Dør eller fra en ubemærket Krog et eller andet ungt Pigeansigt, det mest yndefulde og ejen-

dommelige. Med festlig Holdning og ceremonielle Skridt styrede den gamle »Cymbalist« lige hen mod det unge Blod, bøjede sig fremover og gav hende uden yderligere Omfavnelse et hædrende Kys midt paa Munden. Og hun rækker blufærdig smilende Læberne frem og rødmer af Lykke ved at modtage Kyssets Naade af *père* Verlaine.

Et Kys fuldt af Uskyld og Symbolisme: en Velsignelse til den fuldkomneste Kvinde.

Med andre Arter Symbolisme tager Verlaine det ikke strengt. Da jeg talte til ham om et smukt Digt af ham selv, der beskriver en ung Pige, som vandrer stolt langs en sollys Strand, mens hendes Tilbedere følger i Tavshed, spurgte han mig, om jeg havde forstaaet, at den unge Pige skulde betyde Idealet. »Det er ikke faldet mig ind,« tilstod jeg, og jeg vovede den Mening, at en Ting, der er skøn i sig selv, altid bliver lige skøn, selv om den ikke har en bestemt Underbetydning. Han smilte forstaaende; mit Kætteri, at en ung Pige paa en Strandbred i sig selv kunde være Ideal nok, blev mig let tilgivet.

Lænet frem over et Bord i en lille Kafé fortæller Verlaine os pudsige Anekdoter om Kvinder. Det er smaa, fattige Historier, som bliver næsten rørende ved hans filosofiske Overbærenhed, hans Smil, hans urolig dirrende Lune.

». . . Det er en god Pige — en gammel Veninde,« siger Verlaine og løfter gestikulerende

Armene op og ned. »Hun huser mig stundum, skaffer mig rent Linned og forsvarer mig, naar nogen taler ondt om mig. »Aa han er virkelig slet ikke saa ilde,« siger hun. »Han gaar med høj Hat.« — En Dag siger hun pludselig til mig: »Hvor du ligner François!« Jeg spurgte: »Mener du Frans den første?« Men jeg fik ud af hende, at det var François Coppée, min Kollega, Medlem af Akademiet, og at hun kendte ham godt. »Han har for Resten talt om dig,« siger hun. — »Har han talt om mig?« — »Ja du maa vide,« siger saa Pige-barnet, »han er slet ikke indbildsk.« (*Sais-tu, mon vieux, il n'est pas fier, lui.*)

Klokken var bleven mellem fem og sex om Morgen.

»Vore Glas er tomme, og nu lukker Kafe-værten sine Skodder. Lad os gaa videre, *cher maître!*« sagde jeg.

»Nu kalder ogsaa han mig »kære Mester!« brød Verlaine ud, og det hvide Smil lyste over hans Ansigt.

»Hvad er det, De kalder den literære Skole, De tilhører derhjemme i . . . Danmark?«

Jeg maatte finde paa et Navn i en knap Vending: »Vi er . . . *de oprigtige, de svorne!*« (*les sincères, les dévoués*).

»Og hvilke literære Principer hylder den Skole?« lo Verlaine.

»Grænseløse Principer.«

»Lad os saa gaa, vi tre *sincères*,« sagde han.

Paa Gaden spurgte han, hvor vi boede. Jeg svarede for min Del: »Paa den anden Side af Seinen, helt oppe ved Arc de l'Étoile. Og De, M. Verlaine?»

»Jeg bor ingen Steder. Jeg sover hos den klare Stjerne.« *)

Da vi sagde ham Farvel paa et Gadehjørne, trykkede han stærkt vore Hænder:

»*Nous nous sommes retrouvés!*«

Og derefter slog han over i sin oprømte Tone:

»Kom og besøg mig? Jeg bor hos Vanier (hans Forlægger). Det er en Herre, som underholder mig. Jeg bor ogsaa Rue St. Severin Nr. 12; der har jeg en Kvinde, som underholder mig. Kom og besøg mig i Morgen eller i Overmorgen, og jeg skal være glad og eje uhørte Rigdomme.«

Med muntre, teatraliske Gebærder ledsager Verlaine disse Ord.

Men i Morgen eller i Overmorgen vandrer Paul Verlaine maaske ensom under den klare Stjerne, mens hans uhørte Rigdomme er skjulte for alles Øjne, lukkede inde i hans trofaste Hjærte.

Og dog er denne sært beskedne og uendelig stolte Digter — denne *sincère*, som er fuld af Skælmstykker, men ikke vil bedrage — det unge, literære Frankrigs »Konge«. Min Hu-

*) Fransk Udtryk for at sove under aaben Himmel.

kommelse, som kun mangelfuldt bevarer Ord og Samtaler, har beholdt et magisk Indtryk af denne den fineste, forunderligste Personlighed.

Morgenens lyser over den svagt rødmende Triumfbue, imens jeg i Daggryet vandrer hjem med min Ven. Og i sær Henrykkelse giver jeg mig til at tale til det Ubegrænsede: — »Du evige Gud for det Ubegrænsede, for den ubegrænsede Sorg og for det ubegrænsede Haab . . . Du giver ikke Verlaine Triumfbuer, som hans Hjærte ikke vilde skønne paa. Men giv ham som i Nat mangt et glimtende Halmstraa, hvorfra han en kort Stund kan se Haabet lyse!«

Den skønne Propaganda.

Tilegnet Dr. Georg Brandes.

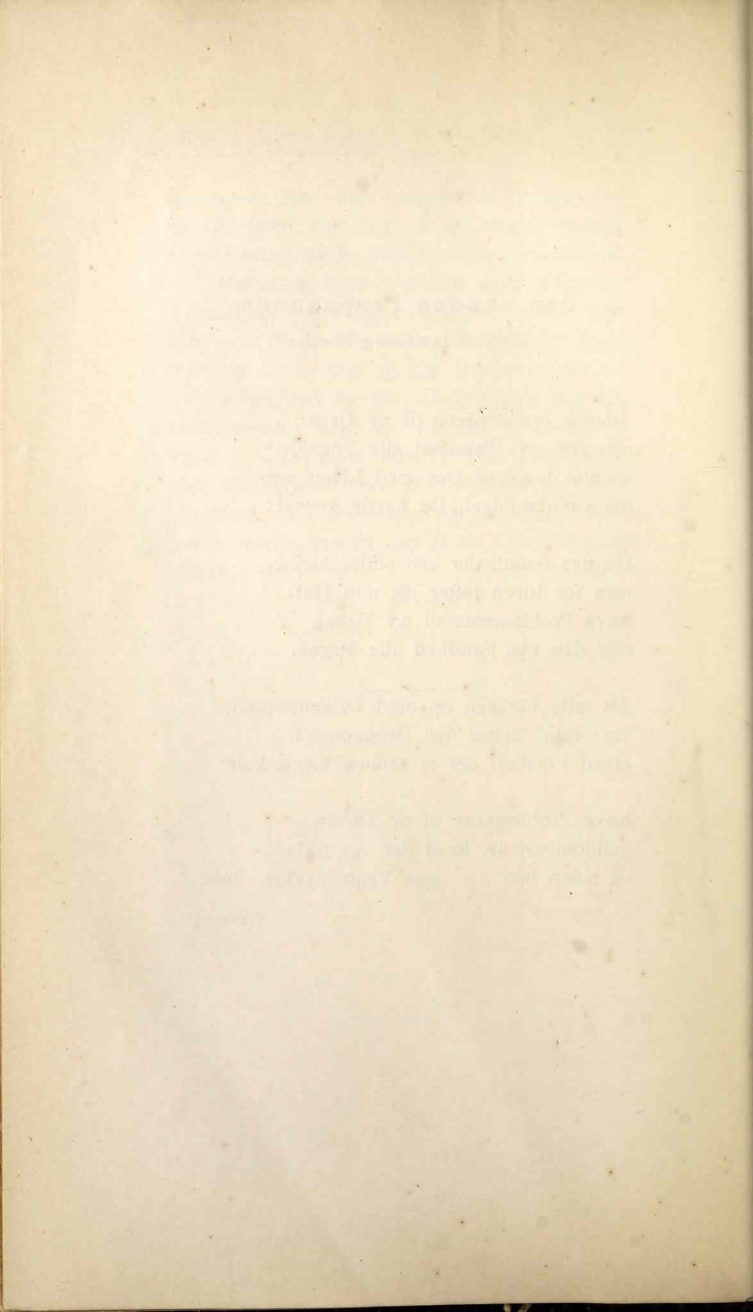
Hæve Problemerne til ny Debat,
sige den nye Sandhed alle Vegne,
erstatte Løgnens Ord med Livets egne —
det var det Maal, De havde foresat.

De nye Sandheder kan slides klejne,
men for Ideen løfter jeg min Hat:
hæve Problemerne til ny Debat,
sige den nye Sandhed alle Vegne.

De satte Forsken op mod Drømmespind,
vor Nutid sætter nye Drømme ind . . .
Hvad Forskel? det er samme Fægteskole:

hæve Problemerne til ny Debat,
guddombesjæle, hvad der var forladt,
og siden hen . . . paa Vaabenlykken stole.

(*Nizza.*)

La Plumes

Syvende Banket.

Paris, den 11. Febr.

Lidt hovedkuls kom jeg til *La Plumes* Mid-
dag i Forgaars Aftes.

Dagen var gaaet mig af Sinde, men da jeg kom hjem ved Tusmørketid, laa der Brev fra en Ven, som hjemme fra København med sædvanlig Velunderrettethed spurgte mig ud om flere Ting i Paris, end jeg kendte.

»Kender du en ung Digter« — blev der f. Ex. spurgt — »den aldeles henrivende Stuart-Merrill! Jeg har til-

bragt en extatisk Time med de Vers.

Bring en dansk Hilsen til M. Paul Verlaine!

Efterskrift: Netop nu kommer La Plume ind ad Døren. Skal du med til dens syvende Banket?»

Endogsaa Festmaaltiderne og deres Tal i Rækken husker den, som er bleven tilbage i det gamle Land, i Begivenhedsløsheden, og som sidder hjemme med et sultent Hjærte og drømmer foran Kakkellovnsilden i de nordiske Vinteraftener. Og imens forglemmer man herude i sin gyldne Sorgløshed La Plumes syvende Banket.

. . . En knap Time efter at dette Brev var modtaget og læst, kørte en Droske nedad Champs Élysées, rullede over Seinebroen ved Palais Bourbon og fortabte sig nede i Quartiers Latins regnfylde Gader. I Rue Bonaparte 31 standsede den endelig, uden for La Plumes Redaktion, og en Herre, inden for hvis Overfrakke man skimtede en sort Kjole og et hvidt Slips, steg ud, trak et Guldstykke op af Vestelommen og rakte det til Kusken, som imidlertid ikke kunde vexle, Herren gik ind i en Guldsmedebutik ved Siden af og bad om at faa vexlet et Tyvefrancsstykke, men da han havde afleveret Guldmønten, fik han den strax tilbage og blev gjort opmærksom paa, at den ikke gjaldt i Frankrig, eftersom det var en russisk Fem-Rubel. Herren ser sig hjælpeløs omkring og tilstaar naivt, at det er hans eneste Pengestykke, og at han er i stor Knibe, da han skal betale Kusken.

(Ak du *gyldne* Sorgløshed herude i Paris, hvorfor er du ikke mere forgyldt? Hvorfor er

Patrioterne derhjemme saa senhjærtede, naar det gælder om at sende den Talisman, som alene aabner alle Visdomskilderne? Hvorfor kan man ikke lade de Børn af Fædrelandet, som er blevne derhjemme paa de daglige Græsgange, nøjes med lidt mindre og ofre lidt mere for de Patrioter, som herude repræsenterer Fædrelandet med Anstand og Værdighed? Det er nedslaaende, naar man i Morgen i sin højre Vestelomme kun skal genfinde den Sou, som en Tigger i Dag med Stolthed har afvist).

»Gaa til en Vexellerer!« siger Guldsmeden til den sortklædte Herre med det hvide Slips. Men en Vexellerer paa denne Tid af Dagen!

Jeg beder Kusken vente, mens jeg løber ind paa La Plumes Redaktion for at sikre mig Billet til Banketten. Redaktionen er allerede lukket. Jeg spørger Portneren om Redaktør Deschamps Privatbolig, og jeg indvier ham i mine Pengesorger.

»Aa — men er det russiske Penge, De har . . .?« siger denne garderhøje Mand af Folket i en trøstig, alvidende Tone, som maa gøre den største Tvivler til troende . . . »de er gode her hos os; dem tager vi gerne . . . Gaa til den første den bedste *Marchand de vin!*«

Jeg bad ham vise mig en saadan Vinhandler, og efter at han havde udskældt Kusken for et Fæ, som ikke vidste, at Ruslands Penge var gode her i Frankrig, førte han mig til Vinstuen paa det nærmeste Gadehjørne.

»Goddag, gamle Fyr,« sagde han højt og lystig til Værten. Her er en Herre med

et russisk Tyvefrancsstykke. Du vil nok vexe det? Det er et Fæ af en Kusk, som ikke vil tage det for godt; han véd ikke af, at russiske Penge gælder her i Frankrig.«

De lo begge over Kuskens Uvidenhed, og Værten talte tyve Francs op paa Disken for mig.

Jeg havde selv taget Mønten for tyve Francs og var, uden videre Beregninger, fornøjet med at faa det samme. Men jeg gav Portneren halvtres Centimer for hans Ulejlighed, og jeg takkede i Stilhed den fransk-russiske Union for denne folkelige Sympati, der ved en Slags troskyldig Selvtægt gav russiske Mønter Lov til at være *gode her hos os*.

. . . Min Kusk smilte tilfreds og piskede igen paa sin Hest; snart var vi i Rue de Rennes, hvor jeg af Portnerkonen fik at vide, at Redaktør Deschamps var gaaet ud. Men hendes Datter, som blev sendt op i hans Lejlighed, kom tilbage med den Besked, at Fru Deschamps vilde tale med mig. Den unge, nydelige Frue havde da ikke andet at sige mig, end at man havde tænkt paa mig, og der var forbeholdt mig Plads ved Banketten. — Naturligvis!

Atter kørte jeg og befandt mig omsider i Café du Palais, Place de St. Michel.

En Banket i La Plume gaar for sig uden anstrængende Skaaltaler. Henved halvfjærd-sindstyve Mennesker, mer og mindre talentfulde, mer og mindre geniale, spiste sammen under officiel Tavshed og med oprømte Indbyrdes-

Samtaler. Poeter, Malere, Visedigtere, velklædte Mennesker; kun havde ingen ulejlighet sig med at trække i Kjole. Salen var ikke overdaadig skøn — men Maden var bedre end min Beskrivelse, Vinen, den røde og den hvide, en rigelig Flod, ad hvilken man flød fra den graa Hverdag over i en mild, aandig Opløftethed; og den gamle Medoc faar mig endnu til at smægte; den var sær og forvirrende som gamle Aarganges Kærlighedsminder. Alt dette for fem Francs! Det er ikke Krøsus'er, men Kendere, der spiser ved La Plume.

Under Bifaldsklap meddeler Hr. Deschamps, at Hr. *Stephane Mallarmé* har taget Forsædet ved La Plumes syvende Banket. Det er Mallarmé, der præsiderer ved Æresbordet. En undersætsig, graanet Mand, af Skæg og Bygning som en dansk Skolelærer, livlig i Bevægelser, talende, indladende overfor alle. Til daglig er Mallarmé Engelsklærer, og det vilde vel ikke falde én ind, hvis man mødte ham paa Gaden, at det er ham, der har spændt en af de fineste, om end spædeste Strænge paa det unge Frankrigs Lyre. Mallarmés fine, spæddlemmede Muse har desværre ikke været af stor Frugtbarhed og er vel nu i Digterens Manddoms Alder omtrent gold. Det er et Kors, som kan lægges paa dem, der allermest fortjente, at Velsignelsen skulde gro paa deres Agre. Men Mallarmé er ved sin unge, skønne Muses Lig bleven en Tænker og en kyndig, den skarpsindigste Elsker af Poesi i Frankrig

nu om Stunder, og mens de unge Mennesker ved alle Lejligheder fremsiger hans *Après-midi d'un Faune*, er han den lærde Mester, som med øm, forfinet Sans forstaar alle Fostre af den rene Poesi, indtil de yngste, og som ogsaa forstaar at lægge ud, hvori deres Ynde og Skønhed bestaar.

Lige over for ham sidder Paul Verlaine proletarklædt med opsmøget Frakkekrave, jævndreng med Mallarmé, men endnu den sødeste Digter i den franske Tunge. Verlaine med stor, skaldet Isse, strittende Fuldskæg — et Karrikatur-Hoved — Verlaine, som en Gang har været rig, men som har sat alt til under sin Søgen efter Idealet. Om Mallarmé har en ung Franskmand sagt mig, at Manden maaske var større end Digteren. Men Mallarmé — den retfærdig følende Engelsklærer — har en Gang og for fuldt Alvor sagt om Proletaren Paul Verlaine, hvis Poesi han højt beundrer, at han følte næsten lige saa høj Ærbødighed for Mennesket som for Poeten Verlaine. Man maa aldrig glemme, at Mallarmé er Skolelærer, og at Verlaine gør et Indtryk som de Røvere, der i Følge Skriften skal arve Guds Rige.

Silence!

Formanden for La Plumes syvende Banket har nogle Ord at sige. Et ganske lille Digt paa otte eller ti Linjer er det, Mallarmé deklamerer . . . Det efterfølges af Bifaldsklap som et helt Vandfald, og naar den første Beundringsstorm lægger sig, bryder Braget ud

paa ny i Orden og Disciplin fra Bordet bag mig, — fire Gange Haandklap, og atter fire Gange! Derefter tre langsomme Gange — tre langsomme Gange.

Jeg spørger, hvem det er, der klapper saa taktfast, og faar at vide, at det er Stuart-Merrill og hans Venner.

Men nu rejser Hr. Deschamps sig for at meddele, at Banketten er sluttet, og at man skal drikke Kaffe ved Siden af, i *Soleil d'or*, at Hr. Mallarmé trækker sig tilbage, og at Hr. Verlaine er udnævnt til Præsident for Resten af Aftenen. Ny Jubel, nye taktfaske Haandklap hilser den nye Præsident. (Herpaa følger der en Aften, som jeg af Hjærtet ønsker unge danske at kunne opleve Magen til der hjemme i vort stakkels indefrosne Land. Vi overlader til mislykkede Skuespillere at oplæse og ødelægge de smukkeste Digte for os, og vi lader de mest intetsigende Chansonetter kvæde os Døgnet Salmer. Her var det unge Digtere, som sagde Vers af sig selv eller af Mallarmé og Verlaine; man begriber, at de ikke rullede unaturligt med Øjnene og Stemmen, og at de ikke gengav den fine, sære Ting, som hedder Rytme, i Lirekasse-Udsættelse. Og det var Visedigterne selv, som sang deres Viser — fornemt tilknappede Herrer med en Intelligens, som spruttede dem ud af Albuerne og Fingerspidserne; man forestiller sig vanskeligt hos os, hvilken forførende Ting fuld af Ondskab og Noblesse en saadan Døgnflue

— bliver i *Canquetos* eller *Cazals* Mund. Salen var fyldt af et stort Publikum, som var forsynet med *La Plumes* Adgangskort; man sad ved mange smaa Borde og sparede aldrig paa Bifaldsklap. Ingen Poet eller Sanger fik Lov at staa til Skamme under haanende Tilraab eller haanende Tavshed.

Jeg selv var falden ned mellem de takt-faste Klappere, som havde siddet bag mig ved Banketten.)

»Hvis Digteren Stuart-Merrill er tilstede, vilde jeg bede Dem forestille mig for ham,« havde jeg sagt til Hr. Deschamps. »Jeg har en Hilsen til ham fra København.«

Den tjenstvillige Redaktør forlod strax sin Plads.

»M. Stuart-Merrill! Et højtideligt Øjeblik! Jeg kan forestille Dem for Hr. Antonius fra København — der kender Deres Vers og skal hilse Dem fra Danmark.«

Stuart-Merrill, en ung, slank Mand med mørkt Haar og Mustache, en fuldkommen smuk og romantisk Skikkelse, i hvis ideale Ansigt, beskygget af øm Sørgmodighed, ingen Fortrædelighed endnu havde sat sin skæmmende Rynke, kom mig i Møde med udbredte Arme, tydelig meget overvældet og bevæget ved at se sig kendt saa langt uden for sit Land.

Jeg fortalte, hvad min Ven samme Dag havde skrevet om en extatisk Time tilbragt med *Les Gammes*. Og han gav mig næsten ikke Tid til at tale ud; han førte mig hen i

sin Kreds, præsenterede til højre og venstre, og jeg befandt mig imellem fem, sex af de mest lovende unge, mellem hvilke Merrill syntes at raade som en Høvding. Jeg vil nævne nogle Navne: *Roland de Marés*, *Jean Carrère* (Journalist ved *Le Figaro*), *Ivan Ram-bosson*, *Adolphe Retté*. Mellem dem var ogsaa en Belgier, Redaktøren af *la Revue de Belgique*, som studerer dansk Literatur, specielt Paludan-Müller, og forbereder en Bog om nordiske Forfattere. Det skyldtes formodenlig hans Dansk-Kundskab, naar Stuart-Merrill midt i en Klapsalve efter et Digt tilraabte mig med en Udtale fra Svendborgkanten:

»Forsto' De no'e a' det?«

Det applauderede Digt var for Resten af *Gondeau*, og hvad der tog disse idealistisk-sindede, unge Sjæle, var nogle flot formede Linjer, hvori Poeten efter en livsled Skildring af Altings Raahed og Sjælløshed, i en skiden By en Regnvejsaften, pludselig retter sig og siger: »Men jeg husker, hvem jeg er. Og har Digteren tilsølet sin Dragt i den fællesmenne-skelige Gemenhed — han behøver kun at børste sin Kappe en Smule og vende sine Øjne stolt op mod Uendeligheden.«

Pludselig udbryder Stuart-Merrills Venner i nye Haandklap og rejser sig alle ærbødigt for en ung, smuk Kvinde. Merrill gaar hende tre Skridt i Møde. De sidder snart ved Siden af hinanden og ser lige forelskede ud. Hun er elegant, kvik, sød som en af de Vignetter,

om hvilke Verlaine har skrevet, at ingen Himmel er saa blaa, som de er uskyldige, men at de stundum føler deres Hjærte banke, forudanende, at de vil blive fremtidige Liber-
tineres Elskerinder.

Stuart-Merrill er ikke Pariser, han er født og opdragen i Amerika. Og naar man saa dette nydelige Par, mente man at se et Syn fra en anden og bedre Verden; man huskede svundne Tider, Poesiens gyldne Dage, huskede — den exotiske Parny, der sikkert har været netop saa indtaget i sin titbesungne Kreolerinde.

— — — Men Natten skrider frem. Mal-larmé sover forlængst Retfærdighedens Søvn. Stuart-Merrill er ved sin Venindes Arm og om-givet af sine Venner — de taktfaste Klappere — brust bort. Det er Haabet og Ungdommen.

Tilbage paa en Kafé, efter at alle Gæster er gaaede, sidder jeg med den gamle Digter Verlaine og den unge Viseforfatter Cazals . . . og vore Hjærter bøjer sig sammen i Fortro-lighed.

Vi nynner alle tre paa en Vise af Cazals. Verlaine siger fra Tid til anden Ting, som er henrivende, iblandede med Ord, som er gyselige.

»Vi forstaar hinanden, vi Folk nordfra,« siger han til mig, »jeg er ogsaa nordfra. De fra Syden duer ikke.«

»Ja, Stendhal har sagt noget om det Æmne«

Men Verlaine knejser som bidt af en ond Bi og siger med den mest afgjorte Ringeagt:

»Stendhal, c'était un«

Verlaine skriver endnu Elskovsdigte, naar det kan træffe sig. Han havde samme Dag skrevet et, som han trak op af Lommen og læste. Efter at Cazals havde kopieret det, fik jeg Lov til at beholde den uvurderlige, men noget fedtede Lap Papir med Digterens Skrifttræk.

Det var den idealistiske Digers sidste, utrykte Pris til Kvinderne. Desværre vilde Digtets oprindelige Ynde gaa tabt i Oversættelse.

Pour Mlle E*)

Plus pire encore que nature,
Comme zézaie en son langage
Cette ange hors d'age et d'usage
Elle est si toc qu'elle en est pure.

Elle est méchante, c'est la gale,
Et vraiment pour t'avoir »gobée«
Il m'a fallu quelle fringale
Mademoiselle Machabée.

Quelle fringale trop frugale
Qui rappellerait le vampire
De qui l'affre à rien ne s'égale,

*) Mlle Machabée 3: en død Pige. I Saint-Ouen opgravede for Aar tilbage en vanvittig Elsker (*l'homme pire*) Liget af en Kvinde, han forgæves havde efterstræbt i hendes levende Live.

Qu'il paraît que fut l'homme pire,
Dont Saint Ouen, ville destinée,
Frémit encor, mal étonnée.

P. V.

Antonius.

Den ny Poesi.

(Tilegnet Paul Verlaine som Tak for hans Digt.)

Træk dit Sværd fra Skeden, Menneskebarn,
sig dem drøjt, hvor drøjt du væmmes,
din gode Tro skal ej beskæmmes,
vær ubeskeden, Menneskebarn!

Gør dine Viser, giv dem paa Prent,
Jægerssvend, vær ej for sen i dit Sigte.
Elsk mig og lær af nogle Digte,
hvorpaa jeg har anvendt for meget Talent.

Man har kaldt mig en skamløs — Ondskab
gør træet.

Det er Kvinder som malede Kirkeruder,
jeg har søgt bag de Borgerbørns Dyrehuder,
det er Ungdom, som svulmer bag Versets
Korset.

Har vi dvælet en Nat nær Udyrets Favn,
fornedret af Afsky og Sengetæger,
mine Læber har hvisket et elsket Navn,
og jeg har drømt om det blankeste Bæger.

Bliv ved med at elske, bliv ved at forgude!
det Pak derhjemme gad plukke dig lidt.
Du skal se dig en Dag, i Verden, derude!
hilst, saa du ærer dig selv med ét.

Træk dit Sværd fra Balgen, Menneskebarn,
det er Mod, som Sjælene sært bevæger . . .
Du har Ret til at kysse det blankeste Bæger
eller til Galgen — Menneskebarn.

Efterskrift
til
Antonius' Optegnelser.

— Der er sørget for, at Træerne
ikke voxer ind i Himlen. —
Goethe.

Hermed standser — tør jeg sige desvære — de Optegnelser, som Antonius selv kaldte sine »naive Breve«, og hvori han fordringsløs udøste sit forundrede Hjærte for nogle danske Venner og Kammerater.

Antonius var allerede ikke helt naiv længer. Da han i Brevet om La Plumes Banket omsider sammenlignede den beundrede Verlaine med de Røvere, der skal arve Himlen, var han kun naaet saa vidt paa Bekostning af Naiveteten. Men Antonius havde endnu en Egenskab — i Mangel af større og betydeligere Dyder — han følte sig beskedent som Kammerat med hele Verden: med Statuerne og med Sporvognskuskene, med Fontænerne, Kvinderne og Børnene, med den bekymrede Verlaine og de sorgløse Viseforfattere.

Og nu, da den naive Antonius ikke er mere, vil i alt Fald de danske Venner, der en Gang i Ny og Næ modtog hans egenhæn-

dige Breve, mindes ham med en Smule Vemod; de har sagt mig, at det stundum gjorde dem Verden ligesom videre og mere farbar: at de i Paris havde en fortrolig Kammerat, der atter var fortrolig med alle de franske Kammerater. Jeg tør mindre end andre dømme i denne Sag. Men Antonius var virkelig en *bon garçon*, hel og ubeskadiget af det, Fransk-mændene kalder *l'ironie impure*.

Af mange Grunde afgang Antonius fra Verden. En af Grundene var *Rædslen for det hvide Papir*. Vennerne vilde gøre ham til rigtig Forfatter; de forlangte, at han skulde samle sine spredte Optegnelser til en ordnet og samvittighedsfuld Bog. Værket skulde hedde »Mellem Vismænd og Fløjtespillersker«. Men da han havde sammenskrabet sit gamle Materiale og saa, hvor meget der stod tilbage at gøre, hvor mange blanke Blade han endnu skulde udfylde med frisk Naivitet, da skete det med Antonius som med Folkevisernes Helte: »han *svalt* i den samme Tale«.

Det er med Naiveteten som med andre af Lykkens Gaver: naar den er skønnest, dør den. Antonius har ikke kunnet overleve, hvad han yderligere fik at se i Paris. Med de øvrige Ulykker skulde der ogsaa tilstøde ham en hæftig Forelskelse, som paa ganske kort Tid i Bund og Grund gjorde det af med den arme Fyr. Jeg gemmer endnu et Brev fra vor fælles Ven, Sangeren og Tegneren Cazals, som i Forbigaaende slaar paa, at jeg vel har hørt

Tale om *l'étrange folie d'Antonius*. Antonius' mærkelige Daarskab var nok en koketterende engelsk Frøken, blond og kysk og kedsommelig som en guldbeslagen Salmebog i sort Fløjl. Hendes blege, blodfattige Ynde bortvendte hans Sind fra den aandelige Optagethed og den frie, lette Leven, hvorved han efterhaanden havde fundet sig saa lykkelig til rette i Paris. Hun fordærvede Franskmanden i ham, hjemkaldte ham paa ny til de nordiske Sorgers taagede Intethed. *Fi donc l'étrange folie d'Antonius!*

Han efterlod sig foruden disse Breve kun nogle løse Udkast, hvoraf de følgende to Skildringer er komponerede — samt tre Soneter til Englænderinden, skrevne paa en Flugt, han foretog bort fra Paris med alle de nordiske Sorger i Kufferten. Læs dem og bliv bedrøvet over spildte Haab, unyttig Elskov!

Portræt af Foraaret.

Snor hun en Sølvtraad om sit tunge Haar
og ryger sød Tobak, der dufter tyrkisk,
hun drømmer strax: ved Bosporus hun gaar,
en Sultans Favorit og afgudsdyrkisk.

Sving hende rundt og udtal: *Milde Vaar!*
Hun staar, som hun af Vaar og Blomster
stjærnes.

Men nævn ej *Judith* — *grusom*; thi hun slaar
~ judæisk blodig strax sin Holofernes.

Hun er det dunkle Gry før Solens Stund,
den visne Bøgeskov med Vaar i Mund,
hvor Bækken mellem Bukar vejvild snubler.

Naar Solen rigtig kommer, bli'r vi glade;
thi der er Pragt i slige Bøgekupler
og yndig Kølighed hos min Dryade.

Hvide Løgne.

Det var det evig samme Hykleri,
den evig samme, lille, hvide Løgn,
som gør, at fjærnt fra dig jeg lever Døgn,
der knapt kan taales, naar de er forbi.

Du skulde lukt dit Hjertes Gitre op,
mit Kongebarn! ja selv om du fordærved
dit unge Liv! (Hvad er vel Hud og Krop,
er der en Sjæl for Himmerig erhværvet —?)

Thi jeg, jeg elsked — vilde vist dig Rom,
aabnet »Italiens hundred Byer« — som
du aldrig mer skal finde dette Syden.

Du blev derhjemme hos din Huskat, Dyden,
Og ene, overladt til Iltogs-Minderne,
fandt jeg Italiens Lig paa alle Skinnerne.

Italien.

Jeg kvidred hendes Litani og Noder,
min højlig elskede, saa stolt og streng . . .
men savned fjærnt min Ungdoms grønne Seng
ved Jordens Bryst, vor evig frie Moder.

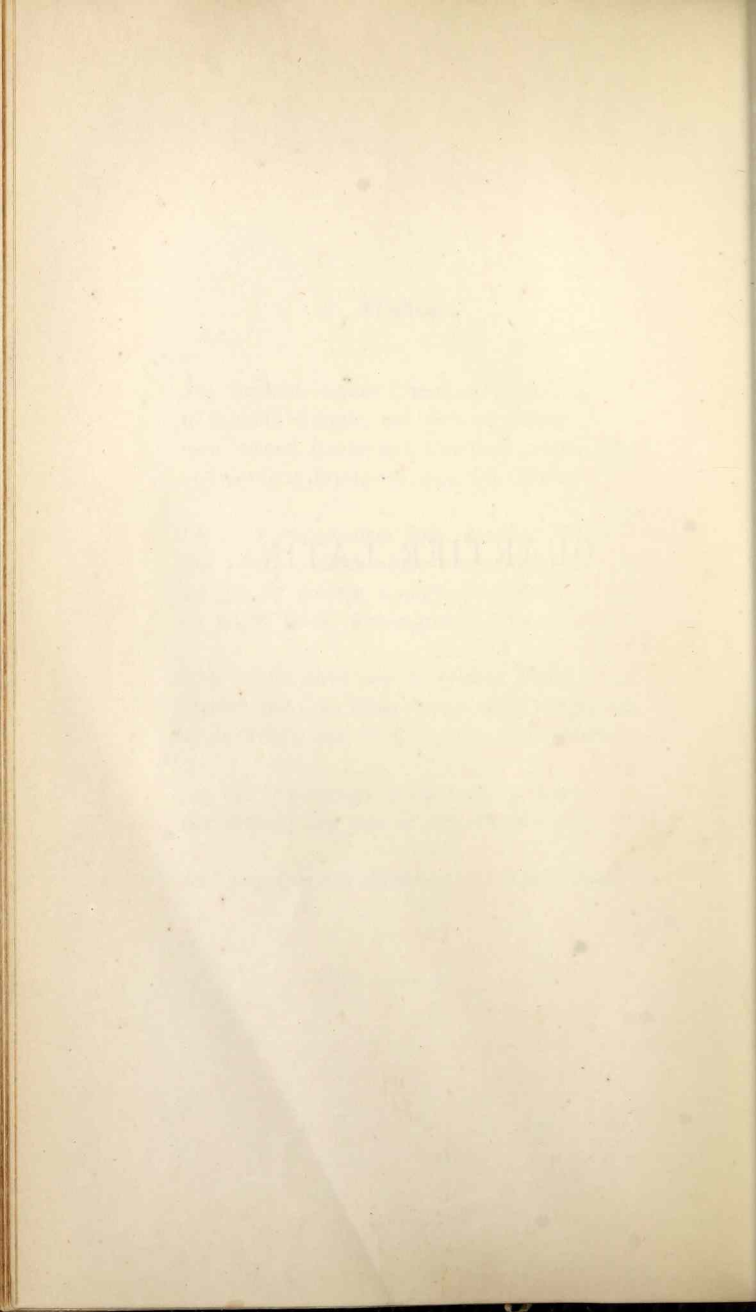
Blandt Fortidsstæders Støv, berømte Floder,
der svandt i deres altfor brede Seng,
jeg gik og drømte Yppighed og Eng,
de fyldte Have, foraarsgrønne Kloder.

Hun havde givet mig et gyldent Bælte,
spændt mig min Elskovs sølvblaa Rustning om
og bedt mig gaa til Rom som andre Helte.

Jeg bar den trange Brynje helt til Rom;
der krængte jeg den af mig ufortrøden.

Ræk mig igen min Rustning — ræk mig Døden !

QUARTIER LATIN

Det var en Februardag med Blæst og Byger, og Himlen syntes endnu tættere graa, fordi det begyndte at blive Aften.

Jeg gik i Luxembourghaven og ventede, paa Spaseregangen omkring det runde Bassin, der ligger foran Slottet. Og med en Urskive midt oppe, der kontrollerede min Venten, laa den stilfulde Bygnings Mure graa som Dagen og Skyerne og Tusmørket og bød sig frem til Beskuelse, saa nøjagtig midt i deres Milieu, som havde Slottet ikke anden Bestemmelse end at ligge der og være Taffelur for Lystvandrende.

Klokken deroppe slog fem. Kolde Vindstød løb hen over Fladen i Bassinet. Og som en Røg vældede Skumringsskyerne fra alle Sider ned over Parken. Over alt, hvor jeg saa hen, tegnede blegt Marmor sig mod mørke Trær, og ude bag ved en saadan Marmor-skikkelse, der laa paa Knæ og hvæssede en Segl, steg fra en virkelig Skorsten en Kulrøg til Vejrs, sortere endnu end de bølgende Skyer.

Alt var som malet i Bleggraat og Sort, og Modsætningen mellem Marmorets skælvende Blegthed og det stadig tættere Mulm blev efterhaanden større. Billedstøtterne var som hvide, skønne Sjæle, der plettede Natten og hævede sig op mod en Uendelighed, lys som de selv. Og der var faa Steder, hvor det faldt én saa let, eller hvor man mærkede saa lidt til det, at man ventede, som ved dette Bassin med dets Marmorrand. Omgivet af al den Kunst, der syntes anbragt ved et lykkeligt Lune saa nemt og paa sin rette Plads, følte man sig ikke længer under Livets plagsomme Nødvendighed, følte man sig ikke mere besværet af Uro og Ønsker. Hvorfor pine sig med Uvished — naar man jo ganske simpelt kunde lade være med at ønske? Man kunde jo gaa, som man kom, det var jo netop *det*, man følte her som over alt i Paris — denne By for Frihed og Afvexling. Hvis man havde ventet forgæves — hvad saa? Thi til syvende og sidst beroede éns Lykke jo ikke paa noget ydre, men paa det Spil af sælsomme Instrumenter, som fyldte én.

Og jeg hørte netop her mellem de susende Træer, mens hvide Figurer ragede op i Aftenen, dette Spil af sære Instrumenter om mig paa alle Kanter, var overbevist om, at der skal Vid til at leve i Verden, havde den sejrige Følelse af Kunsten, der sparer Mennesket for at løbe lange Veje efter intetsigende Glæder —

Kunsten, som kun vil fange det, der er Blomsten af Livet, *det*, der giver Aand og Tone.

Trrr—rm! Trrr—rm! Trrr—rm!

Det var Buldret af en hastig og utaalmodig Tromme, som nede fra den anden Ende af Haven pludselig meldte med høj Røst, at Parken skulde lukkes, at det var Aften, og at det var Tid for alle og enhver at bryde op fra sine Kunstbetragtninger. Hver Gang jeg hører en Tromme her i Frankrig, er det, som om jeg i mig genfornemmer Pulsslaget fra fortidige Revolutioner og Krige, der har bedækket dette Folk lige saa rigt med Gloire, som dets Anlæg og offentlige Pladser er bedækkede med Marmor og Bronze.

Trrr—rm! I første Nu syntes man maa-ske, at disse Hvirvler brød lidt plebejisk ind i Idyllen. Et rask, et utrætteligt og ubønhørligt Signal, der forkynder, at nu er der Alvor paa Færde. Trrr—rm! Det er kun en Konge, der skal afsættes. Trrr—rm! det er en Republik, der skal indføres. Trrr—rm! det er Folkets Røst, der byder endelig en Gang at faa lidt Orden paa Sagerne. Trrr—rm! det er kun muntert, resolut; aldeles ikke plebejisk. Et Øjeblik Beslutsomhed — og bag efter kan Kunsten tage fat paa ny og smykke alle Parker og Pladser, og Menneskeaaanden kan atter digte og drømme . . .

Ti Minuter senere laa Jardin du Luxembourg tyst og lukket bag sit høje, stolte Jærn-

gitter, en fyrstelig Hemmelighed midt i det oplyste og larmende Quartier Latin.

Boulevard St. Michel stiger, mellem sine to Rækker af Træer, fra Seineøen, hvor Justitspaladset, Notre-Dame og mange andre, historiske Ting ligger, mageligt op over Bakke til Luxembourghaven; og paa begge Fortoves Asfalt slentrer i Solskin og Regn, ved Dag og ved Nat det gladeste Proletariat, man i denne Verden kan tænke sig. Hvis de unge Piger, man her om Aftenen hører pludre, raabe, synge med hæse, franske Stemmer, ikke har store Rigdomme at bortødsle paa smukke Kjoler og Hatte og slet ingen Ting har til at købe Sko for, saa véd de til Gengæld at pynte sig paa flatterende Maade med lidt: en original Pibestrimmel, en Sløjfe, en Stump Baand! Og de bærer Stadsen med en stolt Sorgløshed, som om de slet ikke havde Huller paa Skoene.

- Sorbonnen suger hver Dag den videlystne Studenteringdom til sig. Odéon og Cluny-Teatret aabner sig hver Aften for skuelystne.
- Og paa Toppen af sin Bakke troner Panthéon som Midtpunkt for Udødelighedslængslerne hos Kvarterets Ungdom.

Men langs ned ad Boulevard St. Michel hersker Lystigheden uden Forpligtelser og Visdommen uden Anstrængelse. De kønne, unge Mænd drager forbi i Flokke, skraalende af fuld Hals, endnu før alle Lygter er tændte, og

slaar Takt paa Stenbroen med deres Stokke. De grimme, men alvorlige, unge Mænd gaar to og to op og ned under Træerne, midt igennem Støjen og Taabeligheden, og filosoferer uanfægtet om de store, evige Problemer. En Bande af de kønne, unge Mænd smider sig pludselig ned paa den bare Asfalt i en Rundkreds som Arabere for med vildt Akkompagnement og for fuldt Orkester at synge Dagens sidste Refrain om igen. Dette sker vis-à-vis Visdomstemplet, Sorbonnen, og lige uden for den Kafé, som hedder *D'Harcourt*, og som er et Sodoma og Gomorra med aldrig lukte Døre og med en evig Strøm af Øl og af Pigebørn. Imidlertid gaar de grimme, unge Mænd stille ind i *D'Harcourt* for ved et ensomt Bord at fortsætte deres ophøjede Drøftelser eller skrive et følsomt Digt til én af de smukke, som flaner ud og ind. Visdommen og Daarskaben, Kunsten og Glæden søger altid fælles Kafé her i Frankrig. Og Gud ved, hvor mange dejlige Sonnetter, der er skrevne i Quartier Latin om en letsindig og godtkøbs Skønhed, truffen paa en Kafé eller i en Kælder, hvor Kvarterets Visedigtere kommer for at synge deres Sange.

Unge Digtere, der er graadige efter Mystik og Symbolisme, aflurer her midt i denne Sværm Livet dets mest skjulte og fine Hemmeligheder. Glade Evabørn gaar omkring med Lommerne fulde af deres helligste Poesier — Poesier fra forskellige — og lader én læse dem med stor Beredvillighed.

Hullede Sko og Talent i Hjærterne, Kunst og Kvinder, Vers og Kvinder! Og ikke en Tanke paa den tunge Nødvendighed, ingen Bekymring for det samfundsnyttige. Manden, der ikke vil være et Dyr eller en Træl, har kun én Fornødenhed: Kunst, Poesi, som Kvinden kun har én: et broget Baand, en Blomst eller en Sløjfe til sin Pynt.

Alt dette sker med samme Smag og naive Lethed, som da de kastede Konfetti og bedækkede Bulevardernes Trær med blaa, bleg-røde, gule Silkepapisstrimler paa Karnevals-dagen, indtil den hele Stad lignede et Syn fra en anden Verden — en Have, hvis Grene tindrede og rødmede af Frugtblomster.

. . . . Jeg husker en lille Pariserinde fra Karnevalsdagen. Hun var over sexten Aar og ikke fyldt sytten. Hun vilde være Skuespillerinde og gik paa Konservatoriet, var jomfruelig og fordærvet paa samme Tid. Jeg traf hende paa de store Bulevarde midt i Trængslen, Solskinnet og Konfettien, der dryssede ned over os som en gylden Regn. En ældre, koket og mere verdensbevandret Veninde, ligeledes Skuespillerinde, fulgtes med hende, Veninden nynnede, løftede og sænkede Skuldrene i Takt, og naar hun vadede over Rendestenen, hivede hun med et uforbløffet Tag i begge Sider af Kjolen Slæbet til Vejrs, saa at man saa Strømpelæggen og anede, hvor nemt det gik for hende at klæde sig paa. Den lille havde den samme uforknytte Mine og gled med en glat Lige-

gladhed gennem Trængslen; hvis en Mand kom en Smule for nær, vendte hun kun Ansigtet tilbage med en spøgende og ynkelig Tone: »*On me bouscule!*« Og stadig uantastet, med ufordærvet Glæde bragte hun ved en nem Bevægelse sin krøllede Dragt i Orden. Jeg fulgte hende op ad Boulevard St. Michel, gennem Quartier Latin, til hendes Forældres Hus i Montrouge, og hun citerede Vers for mig af Musset og fortalte mig om sine Planer. Men uden for Luxembourghavens Gitter standsede vi en Stund og talte om Medici-Fontænen, der gemtes derinde i Haven, og som jeg — ved en anden Lejlighed — beskrev med dette Vers:

»En Aften, det mørkned i Luxembourghaven,
vore Hjærter var tyste som Natten og Graven.
Paa et Marmor saa vi en Bronze-Trold
vældig at lude sig over en Grotte,
hvori to Gudebørn, tankeløst blotte,
laa brudt' af Søvn og forelsket Vold.«

Da jeg nævnte Fontænen, gjorde den sextenaarige, vordende Skuespillerinde med løftede Arme en Bevægelse bag over som for at eftergøre den legende, unge Kvindes flotte Attitude derinde i Marmorklippen. Uden Gran af Snærperi, med medfødt Naturlighed og Forstaaelse.

De franske er jo virkelig et erotisk Folk.

Men hvad vi andre kalder dristigt, er et Barn fra Quartier Latin fra ganske lille vant til at se. Derfor den Uforfærdethed. Erotiken opløser sig i en Beundring for Kunsten og

for Flotheden, hvormed Tingen er gjort. Og Kærligheden selv — med dens Ledsager, *Poesien* — er som et Baand eller en smuk Blomst, hvormed en sextenaarig Kvinde fra Teatrets Elevskole pynter sig en sorgløs Karnevalsdag.

Den Dag i Februar — da jeg lidt hovedkuls blev overrumplet af Trommen, som meldte Parkens Lukning, og da jeg endnu ikke kendte Quartier Latin og havde Venner der — gik jeg ind til en Boghandler og købte François Villons Digte. Med dette Selskab tog jeg Plads i *Concert Rouge*, en Kafé, hvor man endnu før Aften kan bade sig i god Musik og opmuntres af Selskabelighed.

Et firehundredaarigt Støv, der har lagret sig paa hver Side af den gode Mester François Villons Digte, har endnu ikke gjort dem ulæselige. Tvært imod udstrømmer der intens Kraft fra dem som fra en Vin funden i dybe, mugne Kælderruiner. Villon er jo, som hver véd, i Frankrig Begyndelsen til den stærkt personlige Poesi, som ordenligvis fortjener Navn af moderne. Og desuden er hans Navn knyttet til Quartier Latin som ingen andens: som den værste Snydenstrup og Stratenrøver af alle de Studenter, der for firehundrede Aar siden laa ved det franske Universitet og, under Paaskud af at studere, forkortede Tiden med Dobbelt og Drik og løse Fruentimmer. Denne Ungdom bestod af Folk fra alle Lande, hvad der

gjorde en strix Kontrol umulig. Og naar man ser mange krogede Gader i Quartier Latin, opfyldte af Knejper og Logihuse for det mest lurvede og farlige Pak, der findes i vore Dages Paris, synes man, at man endnu staar og stirrer ind i det femtende Aarhundredes Afgrunde. Her var det, at Villon snød Slagterne for Kød, Værtshusholderne for et Maaltid Mad med rigelige Vine, Skrædderen for en ny flunkende Frakke — som skrevet staar i de talrige Vers om hans Bedrifter.

Men Legenden har sikkert udsmykket Mester François' Skikkelse som fransk Uglspil altfor rigeligt. Saa meget er dog sikkert, *qu'il faillit être pendu*, at han kun (tillad en slet Oversættelse) manglede at blive hængt. Og det er denne Hængningshistorie i hans Liv, som han, dødsdømt, fejrede med et Vers i fire Linjer og af dette Indhold: —

»Jeg er François — hvad der bedrøver mig — født i Paris nærvæd Ponthoise. — Og snart skal ved Hjælp af et Hampereb min Hals faa vide, hvad min Hale vejer.«

Hans Hals fik dog ikke den Gang gjort slige luftige Erfaringer, men til Løn for sine Fortjenester, fortæller Villon i et andet Digt, blev han »banket nøgen paa Gaden, som man banker Lærred over Rendestenene.«

Og trods alt dette kan man lede Evropas Literatur igennem uden at finde Mage til stærke Vers, fulde af stolt, uforfærdet Skønhed: som dem, den fattige Student Villon viede til »den

smukke Vaabensælgerske« eller til »Kvinderne fra fordum«. Germanerne vilde sædelig forskrækkes, skulde de nævne en saadan Vovehals som Begynder af deres Poesi. De unge Franskmænd beundrer og elsker hans Vers den Dag i Dag. Og mere kan man ikke opnaa efter firehundrede Aar.

Men i dette, at deres første Mester i moderne Poesi var en forbrydersk Existens, findes der noget symbolsk for den franske Kunst og Aand:

Det, man her beundrer, er Oprindeligheden og Kraften i sig selv. Ingen regnes — som hos os — for en stor Poet længe efter sin Død, blot fordi han har haft en god Hensigt, har skrevet utrættelig til Held for samfundsgavnlig Fordomme. Fordomme og Samfund forgaar, Kraften bestaar.

Maaske øvede Fortiden Retfærdighed mod Villon ved at udbanke hans syndige Drifter over Rendestenene. Vi — vil tilgive ham.

Der findes til Minde om Villon en Statue i en Gade bagved Panthéon. Og der lever den Dag i Dag en Digter i Quartier Latin, lige saa fattig som han — og som de franske ofte sammenligner med den gamle Mester. Det er Paul Verlaine.*) —

*) Se f. Ex. hans Sonnet om Mademoiselle Machabée. Stilens Kraft og Ægthed lader ikke Villon noget efter.

En gammel Gaard i Rue de Vaugirard, tolv Alen lang, sex Alen bred. For neden et Halvmørke som i en Brønd, for oven den blaa Himmel. Tre Mænd med lange, mørke Skæg frembragte paa Harpe, paa Fløjte og Basviol en besynderlig Musik.

Uden for i Gaderne skinnede Solen og Vaaren. Men jeg steg op ad en dunkel Trappegang med hulslidte Sten og et hundredaarigt Gelænder. Den sære Musik fulgte mig gennem alle Etagerne til den øverste Afsats, hvor jeg igennem Vinduet kunde kige ud paa Tagene.

Jeg bankede paa en Dør, maatte nævne mit Navn; Nøglen blev drejet om indvendig, men man bad mig vente endnu et Sekund, inden jeg gik ind.

Det var Klokken ti om Formiddagen.

Jeg var hos min Ven *Cazals* — Maler, Tegner, Poet fuld af Haab, men endnu kun kendt som Forfatter til en Række vittige Sange, der alle besynger Digteren *Paul Verlaine* og det literære Liv i Quartier Latin, Symbolismen, Dekadismen, Jean Moréas, og hvad der inden for denne Kreds er Berømmelse og Spot værd. Jeg havde tidligere kun truffet ham ved *La Plumes* Lørdagssammenkomster, hvor han alene foredrager sine Viser, og hvor han altid modtages med stærkt Bifald, naar han i en lang, brun, veltilknappet Redingot, i en sort Silkehat og med

Spaserestok i Haanden træder op paa Tribunen. Mode: 1830! Holdning: en blid Uforstyrrelighed og Glæde — naar han løfter sin Stok for at dirigere Omkvædet til en af sine Viser, har han en Lethed og Værdighed som en Feltherre, der byder over sine Tropper, og der er da i hans Sjæl ingen Tvivl om, at Tempoet i hans flotte Omkvæd har mindst lige saa stor Betygning for Menneskeheden som en Flaademanøvre i Kronstadt. Brune Øjne, brun Mustache og Fipskæg. Mange erobrede Kvindehjærter. Men Cazals er fra Naturens Haand skabt for Troskab og Engifte, Æmhed og Poesi.

Jeg traadte ind i et ikke stort Rum, hvor Tegninger, Skitser, Papirer og Bohave i et lykkeligt Hulter til Bulter altsammen tydede paa Beboerens kunstneriske Existens og hans beskedne Maal af jordiske Rigdomme.

I den rummelige, franske Alkovesengs hvide Puder laa Frédéric Auguste Cazals rolig og stolt udstrakt og hilste Goddag med glad Elskværdighed. Poeten, Maleren og Visedigteren tog sig ud til sin Fordel, men — han var ikke alene. En Stemme bag ham hilste mig frisk og frejdig med Accent fra Touraine.

»Bonjour monsieur!«

Jeg vilde med mange Undskyldninger trække mig tilbage, men baade Hr. Cazals og Madame raabte, fortrædagede over en saadan Finfølelse:

»Mais non! voyons! qu'est-ce que ça fait?»

Og hvad der gjorde mig endnu mere for-
bavset, var, at de tilføjede: »Vi staar allige-
vel op nu!» Fra en Stol foran Sengen snappede
Kvinden et Silkeskørt, sammensyet af røde og
sorte Bredder, kastede det om sig, og saaledes
paaklædt lod hun sig med bare Fødder glide
ud paa Gulvet. Altsammen med en saa uskyldig
Selvfølgelighed, at man umulig kunde gøre
Indvendinger mod Landets Skik.

. . . Over Luxembourghaven laa den Dag
Glansen af en blændende Sol. Alle Træerne
var sprungne ud. Og skønt det endnu ikke
var den første April, følte man det behageligt
at kunne gaa i Skyggen. Jeg husker de tunge,
grønne Grene og Madame Cazals, helt klædt
i Sort, med det lange, statelige Sørgeslør, som
hun bar til Ære for en afdød Broder. Skønt
hun ikke havde forlangt Øvrighedens Attester
for sin Pagt med Viseforfatteren, var hun i alt
sit Væsen gennemtrængt af en borgerlig Til-
forladelighed; kun at hendes store, lysende og
fixerende Øjne saa' dobbelt saa klart som de
fleste Borgerhustruers, og at hendes sunde
Sans, utrættelig og morsom som kun hos visse
ræsonnerende Kvinder i Molières allerbedste
Komedier, havde en næsten magnetiserende
Nøjagtighed. En otteogtyveaarig Kvinde, uinter-
esseret hengiven i sit Forhold til en Mand og
dog saa praktisk, at hun arbejder de sex Dage
af Ugen, en saadan Opofrelse i Forbindelse

med en saadan Fornuft syntes mig at høre hjemme i svundne Tider, da alt var bedre. Hendes uimodstaaelige Ræsonnement og hendes letvakte, feminine Interesserthed gjorde vor Underholdning fortrolig som en Samtale med en klog Søster. Da hun havde fortalt mig, hvorledes Digteren Verlaine og Cazals havde skrevet Sonnetter til hinanden i *La Plume*, hvorledes Verlaine ogsaa havde skrevet et Digt til hende, hvorledes Cazals, der holdt mere af at skrive end at tegne, endnu aldrig havde gjort hendes Portræt, — var jeg bestandig saa blændet af at se Aanden fra Molières Komedier vandre levende omkring, at jeg gav et ufor-sigtigt Løfte:

»Hvis jeg kunde tegne, vilde jeg tegne Dem strax Nu er det mig ikke givet — men jeg vil skrive en Sonnet til Dem.«

»Paa fransk?«

»Ja . . . naturligvis . . . paa fransk!«

Da jeg endelig en Nattetime faldt paa at skrive den lovede Sonnet, var det kun for at udtrykke den Tanke, at Cazals var en af Ideens Tamburer, og:

»At elske en munter Tambur, Madame, især naar han er køn, er slet ingen Fortjeneste. Men det fortjenstfulde er at give ham kærlig Kredit paa hans Berømmelse og afvente Tiden for hans uudgivne Mesterværker.« *)

*) Denne »Sonnet« blev trykt i »*La Cloche*«. Mine Venner bar over med det umulige Rim »*mérit*«

Siden den Dag i Rue de Vaugirard og i Luxembourghaven har jeg ofte deltaget med de to i en fornøjet, men beskeden Frokost i deres lille Værelse, medens den besynderlige Musik nede i Gaarden kastede sine fremmedartede Rythmer ind ad det aabne Vindue. Altid møder jeg dem Arm i Arm ved Aften, den muntre, flotte *poète chansonnier* og den elskværdige, altid sorgklædte Madame Marie — som Ægtepér og hans Hustru. Og naar vi ser hinanden langt borte, rækker vi Armene i Vejret og raaber:

»Tiens voilà! Comment ça va?»

og fandt i den *un charme naïf*, som jeg ikke var fransk nok til selv at forstaa:

Pour Madame Marie.

O vous qui faites l'amour
A F. A. Cazals, mon ami,
Ce fier et ce gai tambour
De l'Idée — et le plus joli.

O vous qui bercez toujours
Sa tête en quête d'Inédit;
Vous, bon cœur, crédit, secours,
Constante et douce sans répit!

Vous avez voulu ce tour
De mon bien misérable esprit;
Sans crainte et sans nul humour
Je vous ai répondu: »C'est dit!»

»Aimer un joli tambour,
»Madame, n'est pas un mérit',
»Mais c'en est un, en amour,
»Qu'attendre un ouvrage inédit!»

Alle Cazals og Madames Sange kender jeg. Og naar jeg om Aftenen nede under mine Vinduer pludselig hører en dansk Folke-melodi, jeg holder meget af, er jeg vis paa at se den unge Franskmand og hans Kvinde staa dernede foran Gitteret, som omslutter Luxembourghaven.

Thi jeg er selv flyttet ud i Quartier Latin og har bosat mig mellem de unge, tilgængelige Franskmænd, hvis kunstelskende Hjærter endnu ikke kender til Madstrævet's Fordærvelse. Midt i denne Verden af Muligheder, hvor den beundrede Paul Verlaine lever, bundfattig som en Villon, og ved sin *Eugénies* Arm halter fra Kafé til Kafé!

Cazals, der i mere end sex Aar uegenlyttig har tjent Verlaine som Ven, Hjælper og Sekretær, har i en af sine Viser angivet følgende Aarsag til Digterens Halten: »Han snublede over et hinkende Vers — og siden da trækker han paa Benet.« Det er en Aarsag, en Poet værdig.

Men Paul Verlaine har til Gengæld baade paa Vers og Prosa givet sin unge Ven Beviser paa sin Hengivenhed, for Exempel en lang, yndefuld Beskrivelse af Cazals og af deres gensidige Forhold — udført i nogle ensomme Timer paa Hospitalet og indeholdende Linjer som disse:

»Og Vinternatten, vi tilbragte hos Venner paa Landet, du i en Lænestol, jeg, dødssyg,

paa en Sofa med min Haand i din. Og alt —
og alt det!»

Heller ikke den lille *Le Rouge*, som er fra Normandiet og ligner et dansk Bondebarn fra Fyen, bør jeg glemme, naar jeg omtaler Quartier Latin og dem, der omgiver mig og giver mig et Begreb om Kvarteret. Han er blaaøjet, spinkel, lys med rødligt Skæg og saa nervøst livlig, at han ikke kan sidde stille i to Minuter. Og han kommer næsten hver Morgen, taler til mig som en Slags Fætter og ytrer stor Lyst til en Gang at rejse til Danmark, alt medens han udtrykker Ringeagt for sine mørkhaarede, sydfranske Landsmænd. Han modtager maanedlig kun 50 Francs hjemme fra til at fortsætte sine Studeringer for, saa med hans Udenlandsrejse har det endnu lange Udsigter. Men Gustave Le Rouge er en Poet, som stadig har ti Noveller og Poesier under Arbejde, og som aldrig før langt om længe faar Kraft til at gøre dem færdige. De handler næsten altid om Samfundets og Lovenes Uretfærdighed overfor Menneskebørn med smaa Indtægter. Og naar han stundum offentliggør en Novelle i *L'art social*, foregaar den i en ubestemt Tidsperiode og beskriver f. Ex. en Bloddommer, der er befængt med alle Laster, og hvis helligste Ønske er dette: at Guillotinen maatte antage Form af en Kvinde, for at al den umættelige Elskov,

hvormed han omfatter den, en Gang kunde finde Fred.

Nærmer jeg mig ved Frokosttid en Dag, jeg ikke har set ham, det lille Crêmeri med den blaamalte Façade, som ligger i Rue Notre-Dame des Champs, staar L. uden for og vinker ad mig og siger, at vi maa vente lidt, for al Plads er optagen. Det lille Crêmeri har kun tre smaa Borde og er opfyldt af Arbejds mænd og Kunstnere med deres Kærester og Modeller. L. er Ven med dem alle.

Vil jeg efter Frokost have ham til at spasere lidt med mig, siger han, at han har Visiter at gøre i Eftermiddag:

»J'ai des courses à faire!«

Og det er ham en Ting af Vigtighed som et dagligt Arbejde. Det inspirerer ham.

Han besøger da fire, fem Maleres eller Billedhuggeres Atelierer, og alle Vegne vil de unge Kunstnere, hans Venner, have ham til at sidde for sig, medens de gør hans Portræt. Men L. er en urolig Model, og hans Venner er lyshaarede, nervøse Folk fra Normandiet, stundum lange Kæmper, der er besatte af gammelnordisk Bersærker gang og midt under Arbejdet, bevæbnede med Fleuretter, Stole eller Ildskovle, udfører drabelige Kampe med L., og alle Vægge runger af Raab og Latter. L. siger altid: »dette er ikke Digtere værdigt.« Men hans normanniske Blod løber af med ham.

Og jeg har selv maattet udkæmpe mange saadanne Kampe, inden jeg satte mig til at give dette Portræt af den lille Le Rouge, som skriver paa ti Noveller, har tyve Planer og altid »des courses à faire.«

En Aften, da jeg havde drevet igennem Boulevard St. Michels Kældere og Kaféer, vexlet Haandtryk med Venner og diskutteret med katolsksindede, unge Poeter, kom jeg, før jeg gik hjem, endnu ind paa *Müllers* larmende Natrestaurations.

I en Sofa bag et af Marmorbordene sad Paul Verlaine ved Siden af Madame Eugénie. Og i Selskab med dem var P., tidligere Professor ved Sorbonnen og nuværende Journalist ved Le Figaro, hvor han dog kun skriver lejlighedsvis. Jeg satte mig ved deres Bord.

Verlaine drak som sædvanlig Absinth, og paa denne sene Tid fulgte vi andre for en Gangs Skyld Exemplet. Verlaine plukkede en rød Rose itu og lagde et Par Blade i hvert Glas. Hans Sokratesansigt straaled af godt Lune, hans smaa, brune Øjne spillede, den runde Bulehat var skudt tilbage fra den kække Pande. Det er Mme Eugénies evige Sorg, at Verlaine, hvis øvrige Dragt for Resten passer saa slet dertil, aldrig kan bevare en høj Hat. *Quand il est furieux, il les casse* — siger hun — : naar Digteren er i ondt Lune, kan han ikke udholde Synet af denne sorte, silkeglatte Sam-

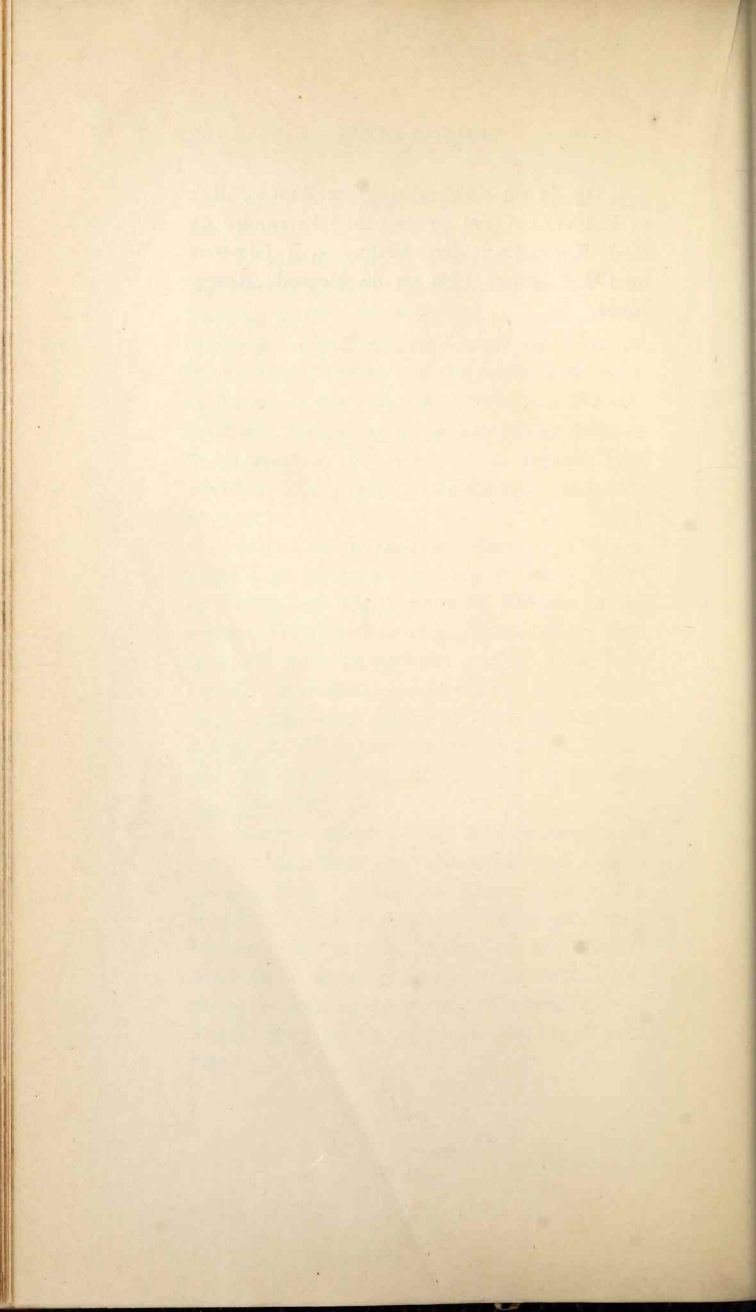
fundsløgn: han knuser ganske simpelt sine høje Hatte.

P. gjorde mig et Forslag for at more Digterkongen, der slige Aftener er som et lykkeligt Barn. Vi bad ham i Kraft af sin Majestæt at indstifte en Orden og udnævne os til dens Riddere. P. forlangte Pen, Blæk og Papir og rev af det himmelblaa Hylster, hvori min Tobak var indpakket, sirlige Strimler til at fæste i vore Knaphuller, medens Paul Verlaine med mange store Snirkler begyndte at skrive:

»Ego, πολ I, βασιλεως, creavi.« Derefter fulgte i en underbar Blanding af Græsk, Latin og Fransk vor Udnævnelse til Riddere af det grønne (Verlaine vaklede en Stund mellem blaat og grønt, men foretrak det grønne, Absinthens Farve). Han fastsatte endvidere, at vor faste Borg skulde være Müllers Kafé, som han paa poetisk Latin kaldte *Taverna mulierum*, eftersom der altid er et broget Flor af Kvinder paa dette Sted.

Endelig rejste han sig med sit tunge Egespir i Haanden, og knælende paa Gulvet modtog først P., saa jeg Ridderslaget. *Trémouillat*, en meget blufærdig og ganske vittig Forfatter af satiriske Viser og for Resten Assistent i et eller andet Ministerium, kom til og maatte ogsaa knæle. Verlaine uddelte Slaget med en Forlegenhed, der viste hans Glæde.

Og da nu Ridderskabet var dannet, drak vi Riddere af det grønne med hverandre og med Kong Paul den første — af Glassene med den grønne Drik og de blegrøde Rosenblade.

DE TO SØSTRE
PAA MONTMARTRE

(CONTE CRUEL)

THE HISTORY OF
THE NORTHAMPTONSHIRE

Atter blev det Aften, Lysene tændtes. Og Vognene rullede i alle mulige Retninger over det hele Paris.

Over det hele Paris, som den Gang var næsten saa forunderligt, som det er endnu. Over det hele Paris og Montmartre! Og Montmartre var — som endnu — en eneste stor Østersbanke, hvorhen et Par Gange hver Maaned Pariserne fra de andre Kvarterer, sultne Ganer, lette Hjærter, i Flokke paa to og paa tre og paa fem og paa syv søgte for at stikke portugisiske Østers til 80 Centimer Dusinet — store som Baade og fulde af Hav. Aa disse Ture, da man spiser til Aften paa Montmartre i Selskab med indfødte Børn af Paris og finder, at Værten, der udskænker Cidre fra Normandiet, bor tre Minuter fra Konen, der sælger Snegle fra Bourgogne, og sex Minuter fra Huset med den bedste Bordeaux og ni Minuter fra Spisestedet med Strasburger Pølserne, saa at man gennemvandrør alle

Frankrigs nuværende og fortidige Provinser og drømmer en dejlig Drøm. — Men min Historie tildrog sig i fjærnere, mere enkelte Tider! fulde af Klokkespil og gammeldags Urskiver: den Gang, som der staar i Folkevisen, den smukke Barbererske tog Prinsen ved Næsen paa mer end en Maade; den Gang, i Følge en anden Folkevise, en Pige i Boulogneskoven gik og sang saa højt, at de kunde høre det over hele Paris; den Gang den misantropiske Gargantua efter en saadan Frokost i Montmartre stod op paa Toppen af Notre-Dame, vis-à-vis Ludvig den helliges Statue, og druknede Byens samlede Bestand af Mennesker og Dyr, og den Gang Møllersken paa Montmartre endnu var en ung, livsglad Enke, som gerne bad Folk, der havde spist til Aften i Kvarteret, om at blive til en Svingom i røde Mølle. Siden er hun jo bleven gift, hvad Sangen melder om:

. . . . Passé par devant
j'épous' la meunière
du moulin à vent.

Altsaa boede der i disse Tider paa det Ny Foundland, der hedder Montmartre, to Søstre, en ung og en lidt ældre, der i fælles Arv efter deres Moder havde faaet et Traktørsted, saa godt som en hel, lille Østersbanke. Stedet trak vel knap Kunder som før. Moderen havde været en stor Kone, saa tyk og bred, at det kunde berolige en sulten Mand, mens den ældste Søster, om hun saa aad Dagen

igennem, ja stod op midt om Natten og nødte nogle Bidder ned, aldrig kunde blive saa fed, at man i Glæden over hendes Huld vilde glemme hendes Fornuftighed. Og den yngste, hun kunde eller vilde ikke andet end staa i en Krog bag Sølvdysken og lukke sine Øjne op og i paa en hemmelig Maade, saa med hende gav man sig ikke i Tale, selv om man nok tænkte paa hende. Der var dog tilstrækkelig Velstand til de to. Men den ældste, som stod for det hele og var den klogere og mere forretningsdygtige, begyndte i Venlighed at pønse paa at faa Søsteren gift og blive ene paa Banken. Unge Piger, som man evig og altid tænker paa at gifte, bliver let lidt vage i Kanterne; men den hemmelige Sylvia holdt sig, midt i dette svævende, ganske rank, et Hoved højere end sin Skæbne og tillod uden Indvending Søsteren at handle med hendes Anliggender; thi det var to blide Søstre.

Af et grønt Stykke Pap paa en Pind midt i en Opdyngning af Skaller læste den forbivandrende uden for Døren, at han her kunde faa Østers, og naar han bankede paa Døren, kom den forretningsdygtige, ældste Søster ham i Møde og spurgte:

Ønsker du friske Østers,
 Snegle og nylagret Vin,
 eller min unge Søsters
 Dejlighed fager og fin?

Saaledes gik Dagene for Søstrene paa Montmartre. Eller Gud ved, hvorledes de gik?

Men i alt Fald syntes de at være gaaet saaledes hidtil — den Gang *han*, den fremmede Prins uden Provins, en Aften steg ned fra et Omnibustag tæt ved og blev nysgærrig efter at træde ind, thi han hørte en Stemme — Sylvias — som nynnede:

On dit qu'il arrive ici
Une compagnie
Meilleure que celle-ci
Et bien mieux choisie.
Va-t-en voir' s'ils viennent, Jean,
Va-t-en voir' s'ils viennent.

Prinsen, der var oprømt efter at have set saa mange Lys og Vogne paa Vejen gennem Paris, slog strax tre stærke Slag paa Døren. Og da den ældste Søster øjeblikkelig lukkede op og sagde sit vante Vers —

Søger du friske Østers,
Snegle og nylagret Vin
eller min unge Søsters
Dejlighed fager og fin?

blev han endnu mere oprømt.

»Naa, her synes jo at herske udmærkede Familieforhold,« sagde han. »Jeg kan godt lide, at Søster bekymrer sig om Søsters Vel — saa føler man sig ikke mere fremmed selv i Paris, men bliver hensat til borgerlige Livsomstændigheder —«

Og derefter gav han sin Ordre:

»Allerførst to Dusin Østers,
Châblis . . . jeg tømmer en Rhin!
Siden din unge Søsters
Dejlighed bedre end Vin.«

Da smilte den ældste, forstandige Søster og tænkte, at den, der var saa god en Gæst, ogsaa maatte være et udmærket Parti for hendes Moders yngste Datter. Og da det var en fugtig Aften, og den fremmede baade i den ene og den anden Retning syntes at eje en i Sandhed prinselig Appetit, som jo var en Fornøjelse, dækkede hun for ham med det fineste, Huset havde, og paatog sig selv at varte ham op, var snart henne ved Disken hos Søster Sylvia, som jo ikke kunde andet end lukke Øjnene op og i paa en hemmelig Maade, og snart atter tilbage hos Gæsten, med sagte Ord, venlige Lader og ømme Blink hen i Retning af det unge Blod. Prinsen nød denne Agtværdighedens og Søsterlighedens Luft som det allerbedste Krydderi til Maden og følte sig allerede omtrent som et Lem af Familien.

. . . . Kvinde i dit rige, rummelige Hus, i Salen med den lune Fajanceovn og med de høje, oplyste Vinduer, du, som uantastet nyder dit Hjertes Velhavenhed, sover i en god Samvittigheds rene Lagner og har dine Kister og Skabe fulde af Linned, hvormed du kan gøre Almisser mod en fattig — Kvinde med det fyldige, smukt ordnede Haar, med Huden naturligt hvid som din egen Skyldløshed og med de rolige Øjne, man kan se i som i et kostbart Maleri, mens du selv stirrer ud gennem Natten mod det, der er rent og straalende — Kvinde, forfriskes og røres du ikke, røres

virkelig over denne velbænkede Gæst, denne hvide Dug og denne venlige, ældre Søster, som baade hjælper de blufærdige unge til rette og med sin beskyttende Nærværelse holder ethvert Skær af Tvetydighed borte fra Huset —?

Prinsen var en brav Fyr. Han havde tømt det første Glas for Sylvia og det andet af Tørstighed. Men ved det tredje var han allerede saa henrevet af denne Hjemmets Hygge, at han tømte det for Fornuftigheden — ja han bestyrkede det med en lille, frisk Ed: rent ud for Fornuftigheden, for de ældre Søstres Fornuftighed!

»Sylvia, allersomdejligneste Askepot mellem Søstrene,« raabte han saa og sprang fra sin Stol og lige hen til Sølvdisken. »Dine Ynder har overmandet mig, saa at jeg ikke kan modstaa dig, unge Pige. Din Alvor, der smiler, og din Lydløshed, som paa én Gang er saa fuld af Løfter og saa foruroligende — din ranke Væxt, Skuldrene, Midjen, alle disse Lemmer og Led, som ikke er runde og heller ikke netop spinkle, ikke for bøjede og dog ingenlunde altfor lige. Jeg har studset, jo mere jeg tænkte over dette forunderlige, saa jeg til sidst knapt ved, om du er den Fé Poesien eller en anden Hex, paa hvilken man ikke kan stole. Men din tilforladelige Søster (hun er af dem, jeg hidtil har paaskønnet altfor lidt) beroliger mig med Hensyn til din kristelige og ærlige Oprindelse. Hendes Fornuftighed, som — jeg ser det nu — kun er Slægts-

følelse og blid Retsindighed i en anden Form, er mig den fuldeste Borgen, Sikkerhed og Garanti for din Troværdighed, saa at jeg tør kysse dig, Askepot, uden Frygt for at skære Læberne itu som paa et skaaret Glas. Jeg bejler, Jomfru Sylvia, jeg bejler.»

Den ældste Søster smilte og saa til, som om hun selv havde skrevet det hele Skuespil og nu lod det opføre. Og hun hviskede opmuntrende til Sylvia:

»Det er en rig Englænder. Kunde han dog blive her og dele sit Guld med os!«

Prinsen var selv saa ildfuld i sin Fremfærd, at Sylvia sødt maatte smile.

»Som Prinsen vil?« sagde denne faamælte og foruroligende Pige.

Og saa lo hun igen, fordi han stormende omfavnede hende og raabte:

»En Brudevogn! Det er Aften i Paris, Lysene flammer. Og Droskerne kører i alle mulige Retninger over den hele Stad. Vi vil ikke vente længer.«

Der var nu en Haand, som blidt rykkede Prinsen i Ærmet og en lidt dadlende Stemme, som fraraadede ham Hastværk. Det var den ældste Søster, der til Prinsens Forundring lagde sig imellem med en Mine som den, Sagen allermest kom ved; Sagen var jo slet ikke ordnet endnu, paastod hun, og i hendes Ansigt stod at læse om titusende opdukkende Vanskeligheder, som hun (hvis det var muligt) vilde gøre sit yderste for at rydde af Vejen.

»Der maa skrives Kontrakt,« sagde hun.

»Kontrakt!« Prinsen studsede.

Ja — smilte den ældste — der maatte sættes noget ud for Sylvia. Det unge Blod tænker kun paa sin Glæde, naturligvis. Men naar saadan en Udlænding kommer løbende lige herind i Landet og vil vente at kunne faa en god, fransk Pige, ikke sandt, saa maa han sikre hende (han kan jo være væk i Morgen den Dag), at hun ikke staar der med tomme Hænder og falder sin Familie til Byrde.

Dernæst var der Skadesløshed. Den ældste og milde Søster forlangte ti Slags Skadesløshed.

»Smukke, kære Prins, det er min gode, eneste Søster, og det falder mig saa ondt at undvære hendes Bistand . . . men du holder mig vel skadesløs?«

»Ja« sagde den fremmede.

Den ældste gik og puslede omkring Sølvdisken og om Sylvia, som hun hvert Øjeblik trak til Side for at give Raad. Saa kom hun tilbage med Hovedet ømt paa skraa:

»Smukke, kære Prins, se hvor yndigt jeg har pyntet hende med Blomster, skønt det slet ikke er Aarstiden . . . Hyacinter er saa dyre. Men du holder mig vel skadesløs?«

Prinsen lovede at betale Blomsterne.

»— og for min gode Mening med Blomsterne« — indskød hun — »Du holder mig vel skadesløs?«

Prinsen betalte for den gode Mening og for al den anden Fortæring, og saa var Vognen for Døren. Prinsen sprang utaalmodig ind. Men endnu paa Vogntrinet holdt den ældste sin unge Søster tilbage og hviskede:

»Aa kunde han dog blot bevæges til at blive her, saa vilde vi lettere faa Guldet fra ham.«

»Hvorom taler I?« spurgte Prinsen.

Men Svigerinden svarede med stor Venlighed:

»Ak, vi taler om, at det gør mig saa ondt at skilles fra min lille Søster. Bliv her i Montmartre hos min Søster og nærvæd mig. Smukke Prins, du skal ikke fortryde det.« Og der blinkede noget sødt og sælsomt i den ældstes Øje.

»Nej.« Prinsen rynkede Brynene.

Det var et uendeligt Hviskeri.

»Husk nu paa, at du nøje gør, som jeg har sagt dig, Sylvia. Aa kunde jeg blot rejse med og vejlede dig med at dreje Guldet fra ham.«

»Hvorom hvisker I?«

»Kære, smukke Prins, jeg vil gaa jer begge til Haande. Tag mig med!«

»Kusk, kør for den Lede!«

Nu slap den ældste Søster den unge.

»Kære, smukke Prins, nu kører min Søster bort til sit Bryllup, mens jeg bliver her bedrøvet og ene. Giv mig i alt Fald til et Par Sølvspænder, saa jeg kan gaa i Møllen og

danse . . . Nu Hjærtens Tak, du velsignede Prins, lev vel, vær god mod min lille Søster. Sylvia, husk mine Formaninger, vær god mod Prinsen.« Men hemmelig hviskede hun: »Ikke et Kys, før du har Guldet! ikke et Kys, Sylvia!«

Naa, Bruden er i Vognen, Vogndøren lukket. Tiop—tiop—tiop—tiop pjasker Hestens Hove paa den vaade Gade. Den tiloversblevne Søster lukkede sin Østerbanke, købte Sølvspænder til sine Sko og gik i Møllen for at danse.

Der er det, at næppe er det Vinter, saa bliver det Foraar igen i Paris. Tiop—tiop—tiop—tiop lød Hovslagene. Skønt Natten var sort og fugtig, kun plettet af sparsomme Lygter, hvor Prinsen kørte med sin nyvundne Brud, mærkede han af en vis Muldjordslugt alle Vegne Vaaren, Befrielsen. Og saa var der det, at næppe var Vogndøren smækket i for Sylvia, før denne hemmelighedsfulde tænkte lige saa lidt paa Formaninger og ligevægtige Søstre som Foraarsbækken paa den Sne og Is fra i Fjor. Tiop—tiop—tiop—tiop klappede Hestehovene derude gennem Fugtigheden. Der sang vel ingen Fugle i Parc Monceau. Men tænk at føre Foraaret med i sin Vogn, et Foraar fra Montmarte, bort fra alle de Gasflammer, Spejle og Sølvdiske, igennem det milde, muldne Mørke, helt ud til en redelig og uforstyrret Udkant af Staden. Raske Hovslag, uendelige Avenuer. Det er, som om en

Kongedatter har dækket den brede og lige Chaussé med sit lange, udslagne Haar — et Sejerstog! Den unge Søster med sine hemmelige, lukkede Øjne hænger ved hans Hjærte. Han kysser hendes Pande, og den foruroligende Pige rækker ham ogsaa sin Mund. Han løser for hendes Skulder og kysser den; og den foruroligende Pige er uden Svig, da han ogsaa kysser hendes Barm. Det er Fuldkommenheden. Derude i Mørket, hvor de kører frem, falder, viger alle Grænser. (Tænk Overraskelsen hos en Mand, som hidtil gik i en Have, hvor Frugterne var efterlignede og sad fast paa Træerne, men som nu pludselig, idet han rækker Armen op mod en Gren, beholder Frugten i Haanden, og det er en stor og saftig Blodappelsin. Dette er Fuldkommenhed.) Prinsen kyssede da sin udvalgte, som var stilsfærdig og smykket med bleggule Hyacinter. Og hun kyssede ham endda meget mere. — Som de jo nu begge havde Lov til.

I en fjærn Krog af Paris, uoverstigelig langt borte, i en Gade, hvis venlige Ensomhed gør to Menneskebørn endnu mere fortrolige, bragte han hende under Tag i et lille Hus, hvor der var godt at bo og morsomt at være og mere at se, end hun den Aften havde Øjne til. Og saa varede Fuldkommenheden videre til Hanegal.

Vi kan alle for en smuk Prins glemme vor Søsters Raad nogle Timer. Og altsaa galede Hanen, før den skønne Sylvia med

store, mørke og vaagne Øjne begyndte at tage nærmere Kending af Stedet, hvor hun var, og af sine forsømte Pligter. Hanen galede, og Erindringen om givne Løfter blev des mere levende, jo tryggere hun havde sovet fra dem, saa det var den unge Kone ganske umuligt at tænke paa noget andet. Hun syntes næsten, at hun hørte sin ældre Søsters Gnaveri i Montmartre, og før hun vidste af det, ruskede hun sin sovende Mand.

»Hvad er der, Askepot?«

»Aa jeg tænker paa min gode Søster, som længes efter mig, og som ikke bliver rolig, før hun har set mig. Jeg tror, jeg vil staa op og løbe til Montmartre.«

Det lød saa kraftigt, som havde hun allerede iført sig Skønhedens Flitter og Baand og var paa Vej med det længste Ben foran.

»Din Søster er jo ogsaa min Søster,« svarede Prinsen, søvnig som en Melsæk.
»Elskede, slaa dig til Taals.«

Og saa søvnig var han, at der strax paakom hans unge Kone en lille Gaben, og hun lagde atter Øret til Pudlen.

»Men saa lover du mig, at vi begge tager derhen i Aften, Prins.«

»Alt hvad du vil . . . i Karet med fire Heste!«

Aftenen efter Brylluppet kørte altsaa Prinsen og hans Brud hjem til Montmartre for at besøge den tiloversblevne Søster. De fandt hos hende et Selskab sjældne og lystige

Gæster, hvoraf hver havde mindst to Bestillinger: en Maler, som kunde trykke paa Sten, en Digter, som havde Raad til at forære sin elskede en ny Kjole, endvidere to Digterhustruer eller Modeller, paaklædte som merovingiske Dronninger, og en Magiker, som i al Hemmelighed var Apoteker om Dagen, og som betalte, hvad de andre vilde spise og drikke. Gæsterne var godt kendte med Huset; saa snart Fru Sylvia viste sig paa Tærskelen med sin Prins, udstødte de et Genkendelsens Udraab af Hjærtets Glæde og vilde alle trykke den unge nygifte i Haanden.

»Se til den lille! er hun ikke sød?« (Voilà la petite, n'est-ce pas qu'elle est gentille, dis-donc?) sagde de alle baade Mænd og Kvinder, og saa lo de højt og fornøjet.

Men den ældste Søster kyskede sin Svoger paa begge Kinder, hyggede om ham og satte sig ofte nærved ham, stilfærdig som for at antyde, at hun var en lykkelig Svigerinde, ja hvem ved: maaske kunde have været lykkelig ogsaa som Brud!

Saa holdt de nygifte Fest sammen med Selskabet, og man drak og sang Visen om de sjældne Gæster (Va-t-en voir' s'il viennent, Jean).

Man siger, der er nær
en Skare sjældne Gæster,
langt bedre end de her
og udsøgt af en Mester.

Gaa ud og se, om de kommer, Hans!
Gaa dog og se, om de kommer!

En Bretagner, som ej drak,
 et Guds Ord fra Picardiet,
 en Normanner uden Snak,
 en Gascogner, som hakker i 'et.
 Gaa ud og se, om de kommer, Hans!
 Gaa dog og se, om de kommer!

En Domprovst, som kastede Vrag
 paa Druernes mørke Oktober,
 en Digter, som Ros gjorde spag,
 en Musiker, som var sober.
 Gaa ud og se, om de kommer, Hans!
 Gaa dog og se, om de kommer!

En Nonne fra Longchamps,
 (Venus ej skønnere fostred),
 som fri paa den aabne Vang
 brænder endnu efter Klostret.
 Gaa ud og se, om de kommer, Hans!
 Gaa dog og se, om de kommer!

En Ægteviv og Ægtepér,
 hvis Troskab ej har Mage:
 hun finder kun hos ham Plaser,
 han kysser kun sin Drage.
 Gaa ud og se, om de kommer, Hans!
 Gaa dog og se, om de kommer!

Den ældste Søster havde ført den unge
 bort til en Krog og talte hemmeligt med
 hende og smilte paa Afstand til Prinsen.

»Naa, fandt du saa Guldet?« hviskede
 den ældste. »Fortæl, fortæl! Eller har du
 glemt, hvad jeg paabød dig?«

»Jeg har ingen Ting glemt,« smilte den
 unge Søster. »Du sagde: det er en rig Eng-

lænder; naar du har sørget for, at han sover godt, da læg din Haand under hans Hovedgærde og føl efter hans Guld; saa snart du finder det, staa op og flygt og bring mig det. — Du ser, jeg husker godt. Men for det første holdt Prinsen hele Natten begge mine Hænder som en rigtig Prins sin rigtige Prinsesse, og desuden . . . tro ikke, at jeg var bange for at fjærne Guldets, aldeles ikke! . . . men hvad jeg slet ikke kunde bringe mig over var det, at naar jeg skulde flygte, maatte jeg ogsaa flytte mig selv.»

»Du er et Tossehoved, lille Søster, som kun tænker paa Letsindighed, og som aldrig lærer noget ordenligt. For det første har du jo kysset Prinsen (hvad har du vel for det?). Og for det andet er du sovet fra din Pligt. Du ved, jeg har aldrig kunnet fordrage det Syvsoveri . . . Har Prinsen Guldets med?»

»Hele to Poser fulde,« smilte den unge Søster. »Hvorfor skænder du paa mig? Jeg bringer ham jo til dig, som jeg lovede at gøre, hvis det andet skulde slaa fejl . . . Saa prøv du din Lykke!«

»Søster, lille Søster, læg da Mærke til mine Ord og forsøg denne Gang at handle fornuftigere. Hvis du kan hjælpe mig med at faa Halsen drejet om paa denne fremmede, til hvem jeg har solgt dig, og som du bringer mig tilbage baade købt og solgt, da vil du faa en evig Berømmelse som en Judith fra Montmartre. Se, hvor hans Øjne lyser paa

dig. Da jeg i Aftes bad ham blive her hos dig og nærved mig og fik Afslag, tænkte jeg: vi venter lidt; naar Familiens Vin først er steget ham til Hovedet, drikker han Bærmen med. Og da — naar han efter Familiens Rakel tager ogsaa dens Lea — er hans Time visselig slaaet. Søster, lille Søster, nu ingen Sentimentalitet. Se jeg vil opofre mig, for at vor Slægt kan vinde denne rige Englænders Guld. Naar han, saaledes overlistet, sover dybt og drømmer, at han er en Hane, der har to Høns i Kurven, da holder du blidt begge hans Hænder, som han i Nat holdt dine, og jeg træder til og skærer Halsen over paa ham. Er det aftalt?»

Da rejste den unge Søster sig med en vis Kulde og svarede:

»Ja kan du faa ham til alt det, du der siger, skal jeg ogsaa staa dig bi!»

Imidlertid sang Selskabet paa det sidste Vers:

Og til vor Opbyggelse
kommer der en Monacus
udi Kødets Fristelse
stærk som Sankt Antonius.
Gaa ud og se, om de kommer, Hans!
Gaa dog og se, om de kommer!

Hvorefter man tog Afsked og lod Søsteren og de nygifte alene tilbage.

Nu er der at fortælle, hvorledes den ældre Søster opofrede sig for Familiens Skyld, bragte Prinsen mere Vin at drikke og satte sig tæt

hen hos ham med ømme Lader, medens Bruden — den unge Søster — rolig blev siddende paa den anden Side af Bordet og saa til.

»Kære, smukke Prins,« sagde den ældste, mens der lyste noget sødt og sælsomt i hendes Øje, »bliv her i Aften i Montmartre, hos min Søster og nærved mig!«

Prinsen lukkede Øjnene vidt op, fornam den sære Kuldegysning, som gennemløber én, naar det umulige, det altfor utænkelige med ét bliver muligt.

»Lea efter Rakel!« sagde han og glemte at drikke.

Og da han kun saa to rolige, blidt opmuntrende Ansigter, er det sket, at han livsalig løftede sit Glas, at han, rørt over alt det gode, han havde fundet i Familien, endog fik Søsteren kær, skønt hun var ældre, at han, beruset af Vinen, ikke modstod Bærmen, og at han efter sit Bryllup med Skønheden ogsaa drømte, at Fornuftigheden havde et hvidt Bryst. Han skottede vel til sin Brud; men hun sad uden mindste Mine af at berøres eller være krænket, stolt som en Judith fra Montmartre.

»Jeg vil altid blive hos Søstrene paa Montmartre,« sagde han.

Men det skete ikke. — Alle Kvinder kan vel for en smuk Prins glemme deres Søsters Raad, men hvis de opdager, at han ikke er

Prins (og ingen er altid Prins) . . . da bøder han for Brøde.

Søstrene stængede Dørene under Smil, fulgte ham begge til Brudekamret under sælsomme Smil. Der lukkede de sig inde med Prinsen . . . begge . . . (thi de havde ham begge saa kær) og tilstod ham med smilende Taalmodighed alle hans sidste Ønsker.

Omgivet af to saa elskværdige Søstre, der smilte og intet Øjeblik gav Grund til Mistænksomhed, laa Prinsen blødt og sov omsider trygt som en Hane, der har to Høns i Kurven.

Men den ældste Søster rejste sig, greb en skarp Kniv, og skjult bag et Gardin ventede hun paa Øjeblikket.

»Nu Mod, lille Søster, lille, søde Søster,« sagde hun. »Hold hans Hænder og luk hans Mund med Kys, saa vil han ikke skrige. Kun ingen Vaklen.«

»Hvorfor skulde jeg vakle?« smilte den unge, hvide Søster. »Jeg har solgt dig min Hane. Saa kan du gjerne slagte ham.«

Og det dejlige, halvnøgne Barn trykkede lempeligt begge hans Hænder ned med sine egne og bed hans Læber til Blods, mens Søsteren snittede ham i Struben.

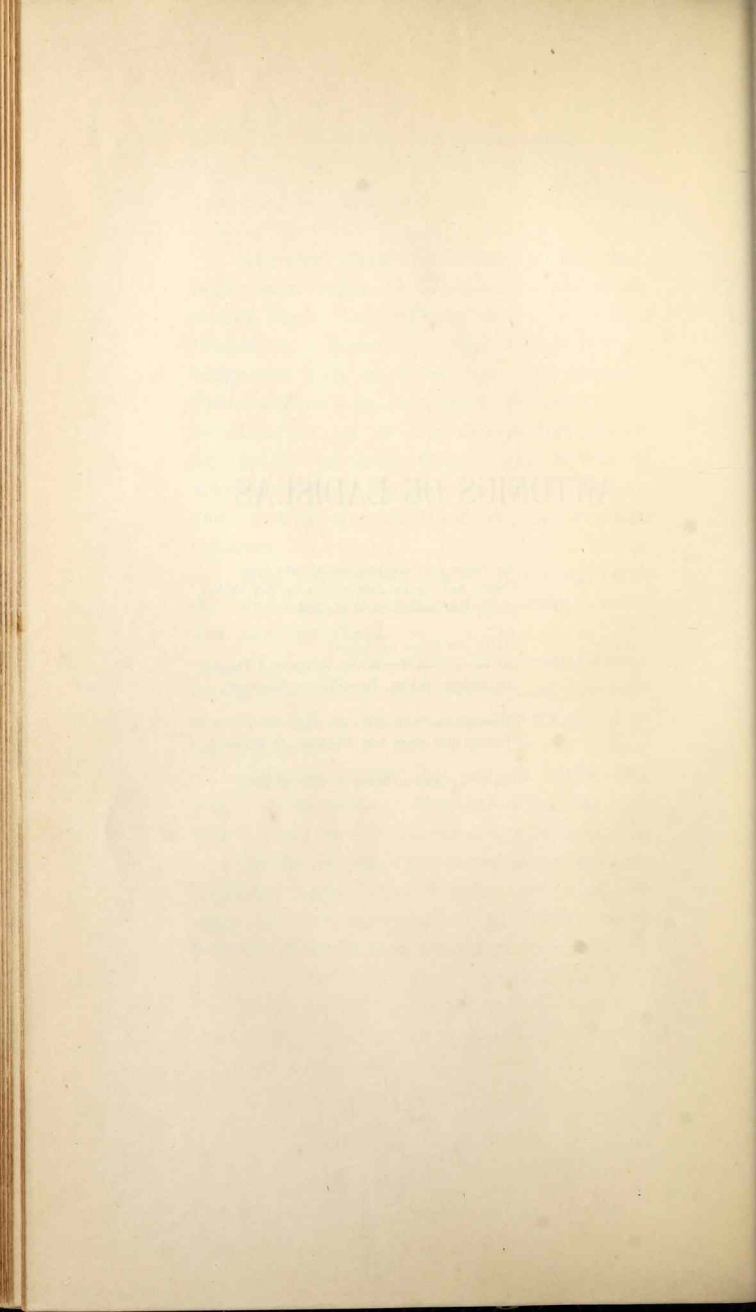
ANTONIUS OG LADISLAS

En Drøm om Skønhed var alt mit Liv . . .
Derfor har jeg vandret, derfor har jeg banket,
derfor har man lukket mig ind.

At se det bruse og flagre!
At ventes paa Tærsklen, at mødes i Dansen,
at omslutte Sejren, Beseglingen, Kransen . . .

Skønhed har ynkedes over mig,
Visdom har givet mig Vand af sin Brønd.

Jeg elsker endnu denne Verden af Synd.

Unge, blanke Hjærter som ny-møntede Guldpenge . . . midt i Parises Gadeskarn og Vintermørke. Et Steds fra Pyrenæerne eller Karpatherne, fra Bøhmen, Holland, Danmark, Norden; fra en hjemlig Krog af Verden, hvor Forundringen endnu kan brede sig nogle nysgærrige Mile, gro sig vred under de høje Fjælde. Næppe er de i Paris, før de begynder at køre, som om de ejede Verden; og de pakker deres Violiner ud i en fjærn og billig Forstad, Nabo til de gamle Forskansninger, til Taagen og Markerne. Øvelser, Toneløb i uendelige Etager stiger mod Himlen, trodsigere end Babels Taarn og Tinder. Men Begivenheden, det *Nye*, behøver kun at ryste sin Tamburin — og de klatrer op i Drosker og paa Omnibustage, og deres Tal er Hærskarer.

Unge, blanke Hjærter midt i Gadesølet, tindrende omkap med Lygterne og Stjærnerne.

Men det var ingen af disse, der kunde sejre i Paris, hvor det er Kvinden, der raader — efter hvad man paastaar. Nej, den, som en

Pariserinde aldrig evnede at modstaa, og som hun, med alle hans Unoder, foretrak endog for korrekte Franskmænd — det var Ladislas, en Udlænding, Yankee, der talte alle Sprog med samme Foragt, ung vistnok, men hverken *blank* eller *Hjærte*, nej saa rusten som et rustent Søm.

Da jeg sad i Kaféen skraas for Théâtre Français, og Lysene netop var tændte, kunde jeg gennem de øverste Vinduer skimte Aftenen derude i de vaade Gader som en ren, mørk-blaa Tone. Hvert Øjeblik standsede en Droske foran Kaféens Døre, og nordiske Herrer og Damer i al deres Flitter og Puds, under Vejs til Teatret, bruste herind for at sluge en Mundfuld Kaffe og plyndre de forrevne og lasede Aviser hjemme fra for en Smule Sjæl. Det var Kaféen, hvor Napoleon skal have spillet Skak for sin Berømmelses Dage, og hvor nu Nordboere af alle tre Dialekter — som Trækfugle-flokke paa et Skær i det tumlende Hav — har slaaet sig ned, graadige efter den nyeste Post og den sidste Berømmelse. Selv sad jeg og ventede paa et Par danske; vi skulde til en Fest for en fransk Digter, der i sin store Fattigdom kun var elsket af Quartier Latins Ungdom og omsværmet af Udlændinge. Det var paa denne Tid, at ogsaa Ladislas, en amerikaniseret Polak og nu Pariser, plejede at flyde om mellem Skandinaverne og tale et

Dansk-Svensk, som han selv havde megen Morskab af. Og hør . . .

En Vogn holdt udenfor, en Smækken med Døre, og jeg havde strax efter Synet af Ladislas, som med skøn Ædelmodighed lodsede en lidende Mand ind i Kaféen. Hr. Ladislas holdt af at opsænke unge, blanke Sjæle, stive dem af med sin faste Haand og fornøje sig over deres smaa Forlegenheder.

Men den, som han i Aften stivede af, var ingen anden end min Ven Antonius, og Antonius — den »naive Antonius« — var naiv paa sin egen, egensindige Maade, Han hørte til det Guld, som man bedst opdager, naar man spiser en tarvelig Frokost sammen et Sted langt ude i Forstæderne, mens Spejlene løber an og Fortroligheden vaagner; han havde i sit Væsen noget som en fjærn, glemt Tone, en altfor oprigtig og derfor dæmpet Tone, som paatrængte sig én. Efter et Aars Ophold i Seinebyen bebrejdede han sig selv, at han endnu kun havde faaet Tid til at skrive Brevene hjem om alt det nye, der skete med ham; fylde sine Lommebøger med Vers, der blot var som Nodestreger for uskrevne Symfonier. Thi Antonius var jo egentlig Musiker, en Violinist, som mente, at man blot behøvede det rene Buestrøg, det stormende Hjerteslag (to Ord, der kun var en Omskrivning af det samme) for at overvælde selve den dejlige Fé Paris, vinde baade hendes Gunst og hendes Guld. Pokker med Guldet! Men hendes

Hemmelighed vilde han fratage hende og hjemføre.

Ladislás, som lodsede den i sin Lidelse ubestikkelige Antonius ind i Kaféen, skjulte med stor Ulejlighed sin Yankee-Frækhed under en tredobbelt Kaabe af Alvor, Iver og Medlidenhed. Antonius led i Aften af en hæftig Tandpine. Og Ladislás fulgte i Hælene paa ham — med Hjertet helt gennemboret af sin unge Ledsagers Smærte.

»Sæt Dem,« sagde Ladislás indsmigrende og ledte den smærtestumme til en Sofa. Selv satte han sig overskrævs paa en Stol, lagde sin Stok med det kostbare Agathaandtag energisk tværs over Marmorpladen, trak saa et Kræmmerhus op af Lommen. Og midt i sin Godhed og Velvilje brølte han vredt til en Opvarter om at bringe en Avis.

»Er det en hul Tand?«

Han rev Avisen ud af Hænderne paa Opvarteren, flængede et Hjørne af den og dryssede lidt hvidt Pulver ud derpaa.

Tandpine er alles Herre. Og jeg, som vidste, med hvilken ophøjet Kulde den faamælte Antonius tidligere havde rystet den flotte Ladislás' Tilnærmelser af sig — for mig blev en lille Gadescene lyslevende: Ladislás holder sin Vogn an ved et Gadehjørne og hilser paa Violinisten, der synes lidende. Ladislás, som altid rutter med Guld og grønne Skove, har naturligvis desforuden en Opskrift paa et ufejlbarligt Tandpulver. Det er hans

mindste Kunst. Han fisker den halvtbedøvede Antonius op i sin Vogn. »Kusk, til et Apotek!« Og nu her! Kuren skal gaa for sig for Skandinaviens Øjne.

»Det er en hul Tand,« stammede Antonius.

»Naa altsaa!« og Ladislas vejleder med en Mængde Gestus. »De væder Pegefingeren en Smule . . . saadan! De dypper den i det hvide Pulver . . . saadan! De sætter den op i Tandhullet (Ladislas satte sin egen Finger op i en af sine egne, hule Tænder). Saadan! De dypper den igen og bestryger ogsaa Tandkødet, men kun paa det daarlige Sted. Om to Minutter — jeg garanterer Dem: om to Minutter — vil De ikke mere ane, hvad Tandpine er.«

»Det et vel ikke Rottekrudt?« spurgte Antonius og saa paa Pulveret.

Myg og lydig dyppede han Fingren deri og berørte Tanden, blev eftertænksom siddende nogle Sekunder. Jo. En vidunderlig Helbredelse! Han rejste sig pludselig med opklarede Ansigtstræk, erkendtlige Haandtryk for at tage en hurtig Afsked med sin Velgører.

Den fornemme, men praktiske Ladislas standser ham et Øjeblik — i uskyldig dvælende Stolthed over at have ydet en saa fortræffelig Mand en Tjeneste, der vel var ringe, men hvis Ubetydelighed netop gjorde Hjælpsomheden skønnere.

»Men behold Pulveret,« sagde han og stoppede Kræmmerhuset i Antonius' Lomme. »Og hvis Smerten kommer igen, da læg Mærke til . . . saadan!«

Antonius nikkede og sagde Tak.

»Og hør,« henkastede Ladislas efter ham. »Kom og besøg mig, hvis De har Lyst. Hvor det er, kan De faa at vide af hvem som helst. Kom en Aften, saa vil vi snakke sammen. Jeg kender desuden saa mange Mennesker, der maaske kan være Dem til Nytte.«

Antonius' Bryn rynkedes ufrivilligt. Han var tøvende standset midt i Kaféen; og han lod Øjnene løbe hen over de Gæster, der sad, mens han med en vis Grundighed knappede sin Frakke helt op i Brystet. Saa vendte han sit Blik som et dybt, køligt Vand lige mod Ladislas:

»*Min* Adresse har jeg sagt Dem. Og hvis De vil skrive til mig . . . en Aften, naar det er Dem belejligt« — her standsede han lidt — »skal jeg komme.«

Ladislas nikkede efter ham.

Unge, blanke Sjæle midt i Mørket i det vinterlige Paris . . .

Den gode Ladislas havde en vis Djærvhed i Væsen og Tankesæt. Lysten til at *gøre Nytte* var en af disse djærve Kanter, som han ikke tilslørede, og som derfor klædte ham. Syntes han godt om de unge, blanke Sjæle, nøjedes han ikke med at blinke om-

kap med dem; nej han indførte dem for deres Løbebanes Skyld i en eller anden fransk Dames Salon, hvor den smukke, mandige Ladislas kun yderligere vilde blive skattet med slige friske Markblomster i sit Knaphul. Den blide Antonius med de uforstyrrelige Øjne var nu en saadan ny Værdi, der var gaaet op for Kenderen Ladislas, Kunstens og Literaturens Ven. Og som en Velgører, der har et stort Hus med altfor mange Vægge fulde af berømte Malerier, forelskede Ladislas sig øjeblikkelig og ødselt i en ny Protégé. Havde han ikke Tid til lang Beundring, var hans Anerkendelse til Gengæld redebon og ubetinget som en Adelsmands. »Det er F. gale mig dejligt!« Og selv om de én Gang antagne Venner ikke indbragte ham Ære, støttede han dem dog ved Tid og Lejlighed med et elskværdigt Skuldertræk, et skødesløst: »Det er s'gu en Skam, at ingen vil paaskønne hans Arbejder, saa han kan leve af det. Synes De ikke ogsaa? Jeg synes virkelig, han skriver ganske net.«

. . . Mens Ladislas, Kunstens og Literaturens Ven, efter Antonius' Bortgang nu blev siddende tilbage paa Kaféen, i Færd med at ordne de mange Papirer i sin Brevtaske, kom en Opvarter løbende forbi og rørte med sit Ærme en Smule ved Ladislas' Stok, hvis Agathaandtag hængte ud over Bordpladen.

»Idiot, Fæ, imbecile Ko!« brusede den fordybede Ladislas op. Og en Strøm af

Franskens onde Ord haglede ned over den uheldige Fyr, som trods sine to, tre Snese Aar ydmyg dukkede sig for Bygen. »Véd han, hvor meget den Stok er værd? Femhundrede Francs? Kan *han* maaske betale femhundrede Francs, hvis han river den paa Gulvet? F. gale mig, om De ikke skulde haft Lov at betale den til sidste Centime, Klodsmajor!«

Jeg husker Natten og Festen, som fulgte efter Scenen i Kaféen. Sammen med nogle Venner, deriblandt Antonius, var jeg med til at hædre den fattige Berømthed, som ogsaa — i Følge Ladislas — hørte til dem, der *skriver ganske net*.

En livslysten Pariserinde, rig og dejlig — ægteviet til en melankolsk Skribent — havde faaet Ideen til Festen og stod i Spidsen for den.

I sin Vogn ankom Ladislas. Noget var gaaet ham imod den Aften — under Paa-klædningen; han havde glemt sin vanlige Ærbødighed for Kunsten hjemme i Toilette-æskan og tog stadig fejl af Tonen. Men den verdsligsindede Digterfrue var ved at le sig ihjæl over Ladislas' Morsomheder.

Ladislas betalte megen Vin, og da den gik ham selv til Hovedet, naaede han saa vidt omsider, at han med smaa, spydige Taler plagede selve Æresgæsten:

»Undskyld Hr. . .!« sagde Ladislas i en opstyltet Tone, med forkert Udtale af Navnet, idet han tog sig til sit hvidstivede Bryst. »Undskyld Hr. . .!« Han stødte skødesløst sit Glas til Digterens og gentog Navnet i ny Radbrækning. »Maa man have den sjældne og udsøgte Ære?«

Og med flydende Tunge efterplaprede han de allerhøjtideligste Talemaader, som en lapset, ung Verdensmand, der kan gaa ind i alle mulige Roller, tale bondsk med Bønder og gøre sig populær mellem Genier og Droskekuske.

Den fejrede Digter smilte godmodigt. Alle Franskmænd smilte, som beskedne, ikke forvante Talenter, der godt ved, at de er dumme til Hverdag.

Og Festens Værtinde, selv en Digters Hustru, væltede sig i Latter, som skulde hendes slanke, overdaadige Legeme sprænge den sorte Silke. Lo med en Stemme, der høj og klinger brast frem mellem de hvide Tænder og de mørkerøde Læber. Lo med Umaadelighed . . . som i et svimlende Taarn en mægtig, løssluppen Klokke. Og i Hendaanelsen mellem to Latteranfald klinkede hun naadigt med den djærve Ladislas, med Befrieren Ladislas. Imidlertid stod Manden med Haanden paa hendes Stoleryg, bekymret og alvorlig som ved et Sygeleje. Ja hun var i sit Es nu, imellem Genierne. En Pariser-Verdensdame, der kommer paa et Marked og nedlader sig til at køre i

Karussel, finder først Sporten morsom, naar en Naborytter med de fornødne, vittige Synsmaader gør hende Selskab.

Da jeg saa' paa Antonius, opdagede jeg, at han kogte af Harme. Ladislas opdagede det samme; thi pludselig kom han paa sin tilfældige, ligesom undskyldelige Maade til at vrænge ad Navnet Antonius.

Antonius stak sin Haand ned i Lommen, trak et Visitkort op og rakte ham:

»Vil De læse, hvad jeg hedder.«

»Stormklokken« holdt med ét op at klemte. Pariserinden gjorde store Øjne. Og alle rundt om tav ganske stille. Mon Antonius ikke vidste, at denne Afleveren Visitkort efter fransk Skik betød en Udfordring?

Antonius saa taalmodig paa Ladislas, der fik travlt med at lede efter sine egne Kort. Den flotte Ladislas undersøgte alle Lommer, men lod ikke til at finde noget. Han rystede paa Hovedet, og stadig med Antonius' Kort i venstre Haand gik han bort til den anden Ende af Salonen.

Noget efter kom han stiltfærdig hen til Violinisten, stak ham med et høfligt og pertentligt Buk hans Kort tilbage og sagde dæmpet, i en helt rimelig og menneskelig Tone:

»Glem min Kaadhed. Jeg tænkte jo ikke paa at fornærme Dem . . . Med Dem tør jeg s'gu ikke slaas.«

. . . Pariserinden vedblev at skotte nysgærrigt til den unge danske. Da Sagen

jævnedes, smilte hun lidt paa Antonius' Bekostning og gav i Grunden Ladislas Ret. En Duel — Narrestreger! Sejren tilhører den kloge, som afvæbner uden Vaaben.

Netop den Aften begyndte Venskabet mellem Antonius og Ladislas.

Ladislas vidste paa tusind Maader at vinde og opmuntre Folk, og da han havde genfundet lidt af sin muntre Ligevægt, vovede han sig hen til Antonius for at betro ham, hvad Pariserinden lige havde sagt om ham: at han var en »sand Juvel« — *mais c'est un vrai bijou*.

Antonius lo højt og lystig:

»Mit Speck fängt mann Mäuse!«

Men det smigrede ham, og han saa' fra nu af mere end nødvendigt hen til den smukke Dame. Antonius havde lige faaet Brev om, at Pengetilførslen hjemme fra vilde standse, saa han maatte forberede sig paa Hjemrejse. Men her udkastede Ladislas i en Vinduesfor-dybning Planer for ham om at skabe hans Lykke som Virtuos. At spille i Paris! Blændende Planer! Men dertil behøvedes mer end Talentet. Der behøvedes Protektion. Kunde Ladislas protegere? Og der behøvedes Person. Mon flere Pariserinder vilde kalde ham »en sand Juvel«?

Jeg ved, at Antonius den Nat og flere Nætter drømte eneste Palmer, Violinkoncerter og Pariserinder i knitrende, sort Atlask. Han turde godt forsøge at vinde en saadan Kvinde,

der lo *med Umaadelighed*. Selv om Latteren var spottende og grusom — han frygtede ikke at finde Tomhed hos den, der havde Hjærte til at le saa meget, Goldhed hos den, der kunde pryde sin sorte, stolte Atlask med Guirlander af Latter.

Ogsaa jeg huskede hende — som hun havde lét.

»Aa den Ladislas, den Ladislas!« havde hun sagt. »Kom lidt her hen og fortæl igen den Historie.« Og daanefærdig havde hun holdt sig for Brystet og talt nedladende, omtrent som en ophøjet Kvinde kærtegner en særlig uartig Hundehvalp. »Men han er storartet! Ladislas er uovergaaelig.«

Ustandselig leende, midt imellem Beundring og Foragt.

Der staar et Sted skrevet, at den Mand, som kan faa en Pariserinde til at le, ejer hende fra Isse til Fodsaal. Og Ladislas var Mand for mer end det; han vidste at stoppe Latteren med et behændigt Greb i det skæbnesvangre Øjeblik — at stryge Fløjlet af sine Hænder og lade én mærke Jærnet. Og det var Jærnet i Ladislas' Haandtryk, som tog Magten fra den smukke Pariserinde, saa at hun denne samme Aften, hvor hun havde let saa meget, under et Paaskud lod Manden ene tilbage og bruste bort i Ladislas' Vogn for at ofre ham Ære, Ungdom og alt sit Gods. Det var hende ikke nok at leve i Velstand sammen

med den fineste af Franskmænd. De Blomsterkalke, som hedder de franske Kvinder, tørster ikke efter Digtere — men efter Mænd.

Unge, blanke Hjærter!

Antonius sov paa Palmer og vidste ikke, at Digterhustruen, der holdt Gilde til Geniets Ophøjelse, midt under Festen var løben bort med Latterens og Lavhedens nærmeste Repræsentant.

Da Ladislas ved Visitkort-Scenen havde faaet forhøjet Ærbødighed for Antonius, og da Antonius ikke vilde gaa til Ladislas, kom Ladislas selv en Dag i sin Vogn og hentede Antonius. Og med fanatisk Iver arbejdede Ladislas for Antonius' Koncerter.

De, der kørte i Vogn med Ladislas, erklærede ham for den mest vindende og ligefremme Personlighed. Ladislas gjorde ikke Omstændigheder. Man blændedes af hans op-højede Frimodighed, saa man i hans Selskab fandt alle sine Forsætter ædle. Og saa følte man, naar man sad i Ladislas' Vogn, at man var *Mænd*.

»Maa jeg gøre Dem et Tilbud?« siger Ladislas, da han en Dag har set Antonius som en blid Erobrer føre en Samtale med en ung Pige, som Ladislas selv anser for et lille, parisisk Under af Utilgængelighed. »De synes jo godt om hende. Jeg betaler Dem, hvad Bortførelsen kan koste. Forlang kun en Sum. Tusind Francs?«

En saadan Kækhed og Rundhaandethed — utilstedelig i en moralsk Verdensorden, men saa forfriskende mellem Mænd.

Men Antonius rynkede Brynene en Smule som den første Aften i Kaféen. Saa smilte han med sit uimodsigeligste Smil.

»De besidder en aldeles overlegen Ufor-skammethed, Ladislas. Jeg paaskønner Deres Offervillighed. Men *jeg* kan ikke modtage Deres Tilbud!«

Bag efter skildrede Antonius mig med Selv-ironi denne Scene: det havde blot moret Ladislas at friste ham og gøre Løjer med hans nordiske Dyd. Antonius lo og sagde, at han nu snart følte sig til Mode som en provinsiel Bedstemo'er, der for første Gang sover i Gæsteseng i Overdaadighedens Hus.

Ladislas og Antonius spiste Frokost sammen, drak dus og talte om Violinkoncert. Men en Aften, da Antonius kom op til Ladislas, blev han det tilfældige Vidne til en Samtale mellem denne Sejerherre og hans nye Erobring, Digterfruen.

Han hørte, hvorledes Ladislas i Nabo-værelset med Kulde og LigeGYldighed forlangte nogle Pengesummer af hende, som hun grædende paastod, at hun ikke kunde skaffe til Veje.

(*Jærnbaneaktier, Panama* — kaldte Antonius det.)

Ladislas irettesatte den elskede med Selvfærdighed, kaldte hende et Barn, et lille

Guds Ord, en sentimental Gaas, indtil hun atter grædende og fuld af Beundring faldt ham om Halsen og lovede at gøre sit yderste. Thi Kærligheden søger ikke sit eget.

»Elskede Ladislas« — *Ladislas chéri*, sagde hun vel ti Gange.

Antonius tænkte: saaledes behandler *Mændene* Digternes Hustruer. Og imens stod han og tirrede Ladislas' Ulvehund for at faa den til at gå. Det var en stor, glubsk Køter, der nær havde spist Antonius, den første Dag han viste sig i Huset. Den havde i den Anledning maattet smage Ladislas' Pisk og var bleven klogere; men Antonius hadede Rovdyret, der havde lagt sig inden for Døren, saa en Gentleman ikke kunde slippe forbi paa anstændig Vis. Han blev staaende med Haanden paa Laasen og rørte af og til med sin Skosnude det snærende Dyr. Scenen i Naboværelset var nu naaet til Forsoningens Taarer. Og Antonius tænkte paa, at han en Gang i Florens havde haft en Vært, den flinkeste Fyr paa tresindstyve Aar, som altid sang om Morgenens, naar han kom med Kaffebakken i højre Haand og med venstre Haand dybt nede i Buxelommen. Antonius havde egenlig aldrig tvivlet om, at den Toscaner i et Anfald af Letsindighed kunde have tømt hans Lommer for deres Værdier og hans Legem for dets Sjæl, hvis de havde truffet hinanden som ubekendte under fristende Omstændigheder. Men der var ikke en ond Blodsdraabe i ham. Tvært

imod, han ligefrem havde elsket Antonius; og hans *Godmorgen lille, gode Herre* eller *Godmorgen kære Herskab* lød som en glad, lille Spurvs Hilsen til Solen . . . Ladislas, tænkte Antonius, levede, som et bevidst, højere udviklet Menneske, midt i sin Ondskab som i et rummeligt Hotel med alle nutidssvarende Indretninger. Dyderne med deres Navne indridsede i Porcellæn var de elektriske Ringeapparater i dette Hus. Og fandtes der en lille Dyd, som kom i indre Ulave, saa sagde den til sig selv: *Hvad frygter du for? du fører Cæsar!* — som enhver Dyd til enhver Tid har sagt sig selv under Trykket af en stor Romers, en Bonapartes Finger.

»Ladislas,« sagde den forelskede Kvinde inde i Naboværelset. »Jeg er som et Rør i dine haarde Hænder. Jeg elsker dig, tilhører dig med alt mit. Og jeg vil aldrig holde op med at beundre dig — ja selv om du er grum som Nero og vellystig som Heliogabal.«

Antonius gav Ulvehunden at meget stærkt Spark, saa den fôr op med et Glam. Han sprang ud af Døren, som han smækkede i paa Snuden af Dyret. Og han fløj ned ad Trapperne og ud af Huset og gik sin Vej uden at vende sig. Skønt han netop nu skulde spille i Ladislas' Saloner, ventede Ladislas ham forgæves den næste Dag og den hele Uge.

En Aftenskumring sad vi paa Kaféen. Violinisten havde betroet mig, hvad der var

sket . . . Han vilde ikke spille hos Ladislas! Eller med hans eget ironiske Udtryk: ikke »spille paa Jærnbaneaktier og Panama.«

Da kom Ladislas ind, opdagede ham og gik forundret munter lige hen til Bordet:

»Opfyld dine Løfter, du Søn af Solen!«

Det var selve Frejdigheden uden Bag-tanker.

Antonius saa ikke paa ham.

»Jeg tør skam ikke komme mer, Ladislas,« sagde han sindig. »Jeg er bange for, at din Ulv æder mig.«

Men Ladislas saa paa ham med uformørket Venskab uden at røres af Spydigheden.

»Herregud! . . . saa skyder vi den.«

Antonius rejste sig pludselig midt imellem Spøg og Bevægethed:

»Ladislas, er du virkelig en Søn af Solen . . . ?«

Og jeg, som havde troet, at der intet fælles var mellem de to! — intet andet fælles, end at de en Aften havde ønsket den samme Kvinde, men én af de Kvinder, som kun Erobrere har Mod til at vinde!

Jeg rejste fra Paris en Dag sidst i Januar, da Foraaret allerede var i Byen. Paa alle offentlige Pladser bredte Akrobater for første Gang efter Vinteren Tæpper ud og gjorde deres Kunster under aaben Himmel, mens Folk stimlede sammen i taalmodige Kredse. Den mildeste Foraarssol skinnede, da jeg gik

igennem Tuilerihaven, og deroppe i Gaden ved Jeanne d'Arcs Rytterstatue havde igen en Tilskuersværm klumpet sig sammen. Jeg gik nærmere for at tage en sidste Erindring med fra denne Foraars- og Folkeby. Midt i Kredsen paa en Skubkarre stod en Mand i Bronce-rustning og Hjælm, helt en romersk Kriger, og holdt under nysgærrig Agtpaagivenhed et pompøst Foredrag til Anbefaling af . . . et Tandpulver. Han solgte det paa Stedet og viste ogsaa Pulverets Benyttelse, hældte Vand i et Glas og børstede Tænder midt i Foraarskøligheden. Folket holdt tappert ud.

Jeg smilte; jeg kom ved denne naive Reklame til at tænke paa Ladislas' i Kaféen.

Da jeg nu ogsaa vilde sige Kaféen Farvel, traf jeg Violinisten. Den stilfærdige Antonius drak den Dag temmelig meget og havde et Anfald af bidsk Sandhedstrang.

»Aa hør, nej er det Dem?« raabte han. »Sæt Dem ned her hos mig! Vil De høre, hvad jeg tænker om Paris . . .?«

»Tænker De ikke som i gamle Dage, at det er en Pandora med en Æske, en smuk Dame, som man forfører med et rent Buestrøg for at tage Hemmeligheden fra hende?«

»Skal jeg sige Dem, hvad der er i Æsken?«

»Blanke Stene og nye Kunstteorier?«

Han rystede hæftig og eftertrykkelig paa Hovedet:

»En Mus! . . . en stor, forgyldt Bonbon-æske og en ækel, graa Mus!«

Da jeg kom tilbage til Paris, var det sent i September. Og strax den regnfulde første Aften gik jeg til Quartier Latin for at hilse paa Venner, der flittig havde husket mig med Breve. Jeg gemte endnu deres Beretning om Antonius' sørgelige Afsked fra Paris og dem.

Oppe paa det velkendte Tagkammer fandt jeg min Ven, Tegneren og Poeten, omgivet af sin unge Søster, sin halvvoxne Broder, sin Veninde og en lille, provinsiel Kusine, der lige var kommen til Paris. Broderen spillede Violin, Søsteren sang med en Iver som en borgerlig Debutantinde nogle Operettemelodier, og til sidst fik Veninden og Poeten Bogen med de gamle, franske Folkeviser trukket frem.

Jeg var bedt ud til Aften, endda med Mænd, der var bedre end jeg selv. Men da min Ven spurgte mig:

»Foretrækker du at dinere med Berømmelsen? eller vil du blive her og spise med disse unge Demoiseller?»

— kunde jeg ikke modstaa.

Vi spiste saa godt, som Folk altid gør i Paris, naar de for Resten spiser. Vi drak en frisk, fyldig Vin, som ikke var blandet. De lidt forlegne, unge Piger var selv nye som Vinen, den lille Broder fuld af Visdomme og pudsig Paastaaelighed (de Børn i Frankrig!) Og mit Venskab med Vært og Værtinde var saa godt, som det var gammelt.

»Men Monsieur . . .« udbryder Madame endelig, som om hun længe havde gemt paa noget og nu var ved at briste af Utaalmodighed. »Hvad siger De da til, at Monsieur Antonius, vor gode Antonius, saadan har forladt os?«

Det var, som om hun exploderede. Der findes ikke i Verden Veltalenhed som hos en Kvinde i Paris: *Antonius' mærkelige Daarskab!* *Antonius' ubegribelige Afrejse!* Og min Ven understøttede [hende. At tænke sig: bedst som Antonius var ved at gøre sin Lykke med nogle Kompositioner og indførtes i Salonerne som en anden Faust af sin Mefisto, Ladislas, havde han rent ud med Forsæt opsøgt sig en ulykkelig Kærlighed. En lille, hovmodig og oppyntet, engelsk Gretchen, som intet Menneske — dette var Madames djærve Forsikring — vilde falde paa at vælge for *Glædens Skyld!* Ja Antonius var ganske bleven som et enfoldigt Barn, saa at hans Tale, der ellers kunde have saa dybsindige og forbavsende Ord, til sidst slet ikke var værd at høre paa. Og Ladislas taalte han ikke for sine Øjne.

Man kunde sige om Ladislas, hvad man vilde — den frimodige Værtinde tog ikke i Betænkning at kalde ham noget meget stygt — men Ladislas havde virkelig holdt af Antonius. Og saa havde den egensindige Tosse, Antonius, skrevet ham et Brev til Farvel, hvori der stod, at han hellere vilde leve som den usleste Timelærer derhjemme i sit eget Land, end

han vilde blive stor i Paris og takke Ladislas for det . . .

En saadan Dumhed! Madames gode Hjærte var for Alvor delt mellem hendes dybe Venskab for Antonius og hendes Forbitrelse paa Fornuftens Vegne.

»Naa, Monsieur Antonius,« havde hun sagt til ham. »Naar De har skrevet saaledes til Ladislas, som altid har ment Dem det godt — hvad har De da skrevet til den lille Englænderinde? De maa da ordenlig have læst hende Texten.«

Men tvært imod. Antonius havde smilt som en af Helgenene henne i St. Sulpice. —

»Madame,« svarede Antonius, »jeg skrev til den lille Englænderinde, at jeg rejste fra Paris; men hvor langt jeg end rejste, og hvor ene jeg blev, vilde det altid være mig en Glæde: det alene, at jeg vidste, at hun dog var til i Verden.«

Det var nøjagtig hans Ord. En saadan Ærke-Urimelighed! Alligevel blev den frimodige Fortællerske ganske bevæget ved at tænke paa ham.

De to havde fulgt ham paa Jærnbanen.

Madame rystede pludselig Mismodet af sig og gav sig til at lave Kaffen, huslig og hyggelig som før.

Da den sorte, stærke Drik var skænket i Glassene, og vi for anden Gang var ved Folkeviserne, kom der en sjælden Gæst, som

meget beskeden bad om Lov til at træde ind i det lune Rum, og som med sine Handsker og sin Monokel blev siddende tre Timer i dette fornøjede Selskab, hvor ingen mer bekymrede sig om ham, da han intet sagde, som var meget værd at lægge Mærke til. En Gang i Aftenens Løb begyndte han vel at fortælle, at han elskede disse Kvistkamre i Quartier Latin, og i den samme teateragtige Tone udbredte han sig over, at han den foregaaende Aften havde ladet sig røre *til Taarer* af de Vers, en Typograf deklamerede, og som var endnu bedre end hans egne. Men han blev afbrudt af vor Værtinde, som med bart Hoved og blussende Kinder kom tilbage fra et lille Svinkeærende og nu omstændelig berettede, hvorledes hun nede paa Gaden midt i et Opløb havde reddet to ubekendte Herrer fra at blive pryglede af fem opbragte Droskekuske.

Jeg var bestandig forbavset over at sé Gæsten med Handskerne, Taaren og Monoklen i denne Stue. Jeg kendte ham fra tidligere Lejlighed som én af de virkelige Baroner og forlorne Literater, hvoraf det vrimler ved alle Tidsskrifter i Paris, Literatur-Yankeer, der opforgylder Slægtens gamle Hæder ved at lægge Navn til Værker, de ikke har skrevet, og Oversættelser fra fremmede Sprog, som de ikke selv kender. En udholdende Dumhed og en umættelig Ærgærrighed, umulig alle andre Steder end i denne, den naive Reklames

Æventyrby, hvor Ladislas'erne flyder oven paa og evig forfalsker det politiske og aandelige Liv, mens den ægte Franskhed er trængt tilbage til de smaa Kroge og lever fra Haanden og i Munden.

Da hviskede min Ven til mig:

»Han ønsker, at jeg skal skrive hans næste Bog for ham.«

»Hvor gider du!«

Et Skuldertræk:

»Han betaler. Vær ikke bange . . . jeg skal skrive den daarlig nok til ham.«

Det øs-østregnede, da jeg om Natten gik ned igennem dette Quartier Latin, hvor flinke, talentfulde Fyre opretholder Livet ved at skrive Bøger for andre. Paa Quai des Augustins, hvor Antonius i Fjor havde boet, standsede jeg og saa op og ned ad Huset. Jeg huskede Antonius' bevægede Samtaler og hans Violinspil — de hidsige, czekiske Danse, stolte og omskiftelige som de slanke Kvinder, han satte i Musik. Ja Verden forandrer sig hurtigt. Kun Viseforfatteren holdt Gudskelov endnu Fanen højt: levede og døde som en brav Musketerer med sin Elskerinde og sine gamle Folkeviser. Og fandt han en Ladislas paa sin Vej, saa surmulede han ikke, men priste sin gode, gyldne Lykke.

Antonius havde nu altsaa faaet Hjemvé. Efter Samkvemmet med Ladislas var det bleven ham nødvendigt at *pudse-Næsen foran Azuren*.

Og da var til hans store Uheld en Pige med nordiske Dyder og Fejl løbet ham i Vejen. Antonius havde haft Hjemvé efter de hæderlige Dagligstuer, de brave, unge Piger og de brede, uendelige Samtaler, hvor al Ting er lige vigtigt, fordi intet er vigtigt.

Hjemvé!

» . . . en Drøm om en Søjle . . . en Længsel efter en Tone.« Jeg erindrede disse Ord, som en Gang faldt ham paa Tungen, da han vilde forklare mig en Stump af sin egen Musik.

Hvilken Misforstaaelse af Antonius at for-
elske sig i en snærpet, lille Miss!

Jeg kom til at tænke paa Ladislas og hans Pariserinde . . . og paa andre Pariserinder. Og jeg tænkte paa en Fortælling, jeg havde hørt af Antonius' egen Mund — men den dristige Antonius fra den gode Tid. Den foregaar her paa Quai des Augustins, og her vilde Antonius have fundet den Kvinde, som han havde behovet — *han*, der ingensinde tillod sig selv, at Livet berørte ham uden at *give Tone*.

»Det var en lys Sommeraften« — fortalte Antonius — »Jeg kom hjem fra Væddeløbene i Longchamps paa en lille Floddamper. Næved mig sad en livlig Kvinde i Selskab med to faamælte Mænd. Hendes Øjne søgte mine.

Kastaniebrune, til Tider gullige Øjne. Øjne, der flammer. Ubestandigheden selv, men iblandet med et Træk af ydmyg Hengivenhed. Og den ydmyge er aldrig utro uden ved et Tilfælde: — naar hun hævner sig over Livets Troløshed, hævner sig med den fejges og utilfredsstillede Lumskhed. I sine store Lidenskaber er den ydmyge tro som den fattige og overvundne, som Hunden, der logrer for et Kærtegn af sin rette Hersker og Herre, og som bliver mere underdanig, jo mere man pryglér den.

Ubestandige Kvinde med de lysbrune, flammende Øjne! hvor var du underdanig mod dine to ligegyldige og stumme Mænd, der uden at røre sig hørte paa alle dine Ord og Indfald, som var deres egne saa langt overlegne. Du gjorde dig hundred Slags Ulejlighed for at behage disse to døde Violiner. Du vidste ikke, at den sande Overlegenhed ikke behøver al den Tale. Men Fru Ubestandighed, dine Øjne klæbede sig instinktmæssig til mine, den fremmedes. Thi du brænder (derfor søger du over alt) efter at blive behandlet af en Mesterhaand, saa du ikke var nødt til at blues ved din Underkastelse.

Du havde funden din Ladislas og higede bort fra ham.

Jeg tildroges af dig, farlige Kvinde. Du var jo selve Programmet for den tro og

ydmyge Søgen. Du var jo selve Fanen, det legemstore Farvetryk, Affichen *Paris*.

Du kom nær forbi mig ved Landgangen; du standsede og ventede mig paa Quaien og saa' paa mig som en Gudinde, der indvier sine Legioner. Dine to Mænd kom til, og jeg fulgte jer paa Afstand. Du vendte dig og saa efter mig — to Gange, tre Gange, og langt i det fjærne endnu et Blink tilbage over Skuldren.

Jeg gik langsomt efter ad den smalle Spaserebro over Seinen; videre langs Quaien hen til Quai des Augustins. Der paa Hjørnet til en af Quartier Latins smalle, gamle Gader saa jeg sidst dit Ansigt vendt tilbage; saa forsvandt du med Legemets stolte Bølgelinjer og regelmæssige Vuggen.

Jeg besluttede at gøre mig til Detektiv for at opspore dig; jeg besluttede at søge dig ved Musiken i Luxembourg; jeg besluttede at postere mig paa Hjørnet, hvor jeg saa dit sidste Glimt.

Jeg vilde sætte Livet til for at faa dig ind i mit Liv, endskønt din Nærhed ganske, ganske sikkert vilde have nedkaldt alle Ulykker over mig.

Det regnede den følgende Dag, da der skulde være Musik i Luxembourgparken.

Og langs Quaien, hvor jeg ofte gik, fandt jeg kun ligegyldige Mennesker og Bøger, Bøger, Bøger . . .«

